



Biblioteka  
Ojców Kamedulów  
w Bieniszewie

Exmo Marti  
onali adscriptus.  
P. Bonaventura  
cory



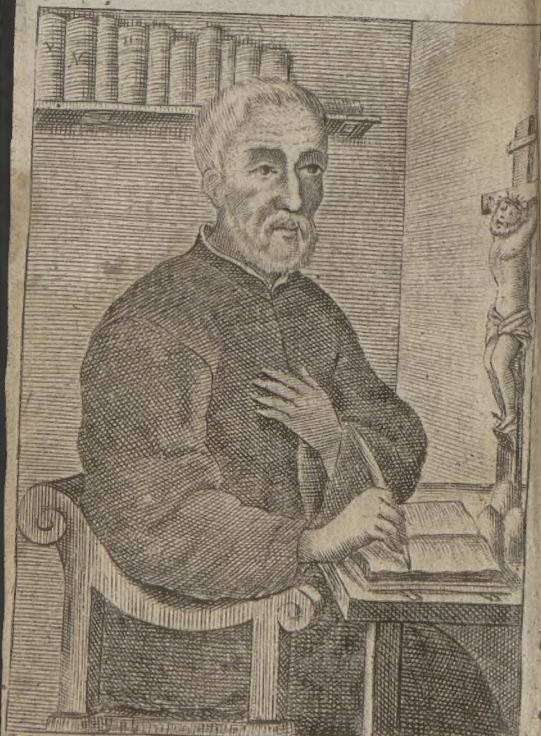
Biblioteka  
Ojców Kamedułów  
w Bieniszewie

LA  
S  
O  
CE  
SP  
E  
Chi  
CA

Verfio  
ma

A pl

co  
EX O



*Vera Effigies Venerab. P. LAURENTII SCIP-  
LI Hydruntini Clerici Regularis qui obiit Neapoli.  
A. M. DC. X.*

COLONIAE AGRIPPINAE  
Apud SERVATIUM NOETHEN. 1733.  
*Superiorum permisso*

Venerabilis Patris  
**LAURENTII**  
**SCUPULI,**  
Cler. Reg. Theatini,  
**CERTAMEN**  
**SPIRITUALE,**

Ex Italico Idiomate  
Cui ab Actore consignatum est,

à

**CAROLO ANTONIO**  
**MEAZZA**

Latinè redditum.

*Versio reliquarum omnium accuratissima.  
Et cum ejusdem Auctoris  
Manuscriptis diligentissime  
collata.*

**EDITIO SEPTIMA,**

**A plurimis typi mendis expurgata.**

**P A R S P R I M A**

---

**COLONIÆ AGRIPPINÆ,**  
**EX OFFICINA NOETHENIANA.**

**Anno M. D. CC. L.**

*Superiorum Permissu*

Bj. Bien. B, VIII. 10(a)

ad piun

E Cce.mi L  
TAM

nobilitat  
toma trans  
add SPIR

en, non ver  
erim sicut

eficii tui ra  
fferentiam  
eris è libell

ones variis  
anuscritis  
fidelissime

onversum,  
ommissum  
andi modos

llis non tam  
nim visum  
res habere d

humani, et  
concinnato  
habni, à sup

exiguam su  
Christi sem  
studuissem.

atque candi  
dibellum, ea





Ad pium Lectorem Interpres.

**E**cce mi Lector SPIRITUALE illud CER-  
TAMEN, quod toties multi, & virtute,  
& nobilitate Viri clarissimi ex Italico Latinum  
Idioma translatus concupivèrè. Ne mireris,  
quod SPIRITUALIS CERTAMINIS no-  
men, non verò Pugna, vel Lucta, libello hic appo-  
suerim sicut aliàs factum est; quoniam in hoc be-  
neficii tui ratio habita fuit; ut per hanc nempe  
differentiam tibi innotescat, cum aliquem vo-  
lueris è libellis istis acquirere: Hunc post reliquos  
omnes variis impressos linguis re-visum, cum  
manuscriptis exemplaribus Auctoris colatum,  
& fidelissimè ad ejus mentem Italicè expressam  
conversum, magisque ceteris absolutum prælo  
commissum fuisse. Si elegantes in eo interpre-  
tandi modos, & formas non inveneris, scito, me  
illis non tam uti nescivisse, quàm noluisse. Mihi  
enim visum semper est, satis celsitudinis in se  
res habere divinas, absque eo, quod illam ab  
humani, & debilis ingenii inconcinno, seu etiam  
concinnato mutuens stylo. Hinc pro certo semper  
habui, à supremi Numinis justitia, me poenam non  
exiguam subiturum esse, si inter caelestem JESU  
Christi sementem, terrenum immiscere aliquid  
studuissem. Purè, sincere, & methodo faciliori,  
atque candidiore, quo potui, translatus à me  
in libellum, eadem, quàm transtuli, puaà sinceritae.

## A D L E C T O R E M

in lucem etiam ad utilitatem tuam edere cogitavi,  
*Qualis futurus sit sensui tuo, Lector mi, haud  
 compertum hucusque mihi est; puto tamen, gra-  
 tum dilectumque fore, & spiritualis fructus ge-  
 nitorem facundam, si eâ legeris mente, quam piis-  
 simus, & nitidissimus ejus Auctor, ac Ven. Dei  
 Servus LAURENTIUS SCUPULUS,*  
*quam ego, humilisque meus scribendi modus postu-  
 lare videtur. Laudes, atque praconia de Libello,  
 qui omnium ferè Catholicarum Regionum idioma-  
 te donatus est, & tot summis, tum Ecclesiasticis,  
 tum Sacularibus Principibus dedicatus, per me-  
 metipsum hic intexere, temeritatis potius, quàm  
 virtutis effectum existimans, pratermitto. Si cu-  
 pis tamen aurei certè Libelli pretiositatem (ante-  
 quam eum legere incipias) deducere, ut in eum  
 fervidiori, ob tuum bonum, exardere possis affe-  
 ctu, additas infra litteras perlege, quas Reveren-  
 dissimus P. D. Augustinus Bozomo (vir, quâ so-  
 lidioribus scientiis, quâ ingeniosioribus facultati-  
 bus, praesertim Verbi DEI, summis semper  
 cum plausibus predicatione universam ferè per  
 Europam celebratissimus) Italico sermone Roma  
 typis datas, ad quacunque sui Ordinis misit Cœ-  
 nobia, dum adhuc munere Prapositi Generalis to-  
 tius Ordinis fungeretur. Per eas etenim (licet  
 Religiosos suos ad cultum FRANCISCISALES,  
 nuperrimè inter BEATOS adscripti precipuè ad-  
 hortetur) Libelli, nihilò tamen minus aestimatio-  
 nem, prater invidiam quidem, sed intra candi-  
 dioris veritatis consinia satis expressisse videtur,*

*Haec*

## AD LECTOREM

*Hasce litteras unà cum illustrium Auctorum elo-*  
*giis non longè habes in Latinum converſas ; non*  
*parum enim hæc omnia tuo collatura non tam con-*  
*ceptui, quàm profectui adjudicavi. Sublimi quo-*  
*que ante 1. Capitulum SPIRITUALIS CER-*  
**TAMINIS** *Orati nem ad ipsum BEATUM*  
**SALES,** *ut, priusquam legendum adeas librum,*  
*ore ſimul, ac mente eam volvas, atque ab eo gra-*  
*tiam iſtam expoſcas, non nihil ſaltem devotioris,*  
*& ſpiritus delibandi à SPIRITUALI CER-*  
**TAMINE,** *quem abunde, ac ſummas uſque*  
*ad delicias anima hauſit Vir Sanctiſſimus : atque*  
*in ſua ſpiritualia opera, ſ; dereis digna caracte-*  
*ribus, ad innumerorum auxilium, ſalutemque ho-*  
*minum perenniter derivavit. Alce, agitur, neque*  
*M. g. ſtrum (ſic enim. SALES SCUPULUM*  
*appelabat) ſine Beati, expertique diſcipuli patro-*  
*cinio inviſas. Nam, ſic agendo, Herois utriusque*  
*amore in vicem conjunctiſſimi utilitatem, opem, &*  
*fructum deguſtare tibi juaviſſimè à Domino conce-*  
*detur. Solus diu non excurreret Libellus, ubi ſerve-*  
*ro, quid verſis hæc plana, facilis fructumque ſo-*  
*lum querens (ideoque inculta, inornata, & im-*  
*poſita) placeat, promitto ſcilicet, me tibi alteram*  
**SPIRITUALIS CERTAMINIS** *partem,*  
*ſeu ſecundum SCUPULI Operum Tomulum*  
*reductumum pariter Latinitati. Interea tamen*  
*ne mei obliſcaris, qui, pro exiguo inſumpto*  
*labore nihil aliud ſtigito, quam orationes tuas,*  
*ut, iiſdem intercedentibus, divina coopereſ gra-*  
*tia: ſaventeque Optimi Numinis miſericordiâ ſal-*

A. D. L E C T O R E M.

unusquam, Vale, & errata, in qua inter legendum  
offendes, ex parti mihi abjenti à Typographia, ex  
parte Typographorum consuetudini. ignoscere con-  
tentus esto.

K. R. in Christo P. P. & F. F.

**M**agnus affectus, ac amor, quò sanctus Epis-  
copus, & Geneva Princeps FRANCIS-  
CUS SALES nostrum Ordinem semper est pro-  
secutus, nec non Libellum, & quidem præcipuè  
SPIRITUALIS CERTAMINIS, com-  
positum à piissimo, & Ven. P. LAURENTIO  
SCUPULO, qui ob suam profundissimam hu-  
militatem, dum viveret, excurrere illum tantum  
concessit, ubi nomine Clerici Regularis qua de cau-  
sa ab Hispanis, Gallis, ac Italis, sed inprimis à  
BEATO SALES, THEATINORUM liber  
est appellatus; & verè hoc cum decet nomen; quip-  
pe quod Lac est Tyronum nostrorum; panis profes-  
sorum, studiis incumbentium Confessionibus,  
Concionibus, conversionibus, & directionibus ani-  
marum; tum suavis quoque ac dulcis ambrosia  
nostrorum Contemplantium: hoc è Libello Lac  
escamque substantialem spiritualis saporis suxit  
sanctissimus. Praesul, BEATIUS Asceta; cùm cha-  
rum sibi, & dilectum voluit, ac vocavit, cunctis-  
que eundem præferebat apud eos, qui ad ipsius  
consilium circa spiritualia confugebant: at illis  
praesertim, qui sub umbra sua tutelari in pietatis  
operibus subiciebantur, neque solum in genere  
sed & particulariter Capitula ipsis assignans; Illi  
enim



## A D L E C T O R E M

enim in more erat dicere, quod Liber ille prius erat director, & praeceptor in spiritali palestra, vitaeque interioris reformatione; Et ex hac pretiosa semente divitem librorum suorum incomparabilium collegit messem, maximèque nullis æquanda laudibus PHILOTHEÆ, inter quam, nostrumque Libellum pulcherrimas reperit, ostenditque similitudines Episcopus eruditissimus de BELLEY, ac supra primum utriusque voluminis Capitulum devotissimum, edidit de interiori Reformatione Tractatum: Igitur affectus hic præstantissimus BEATI SALES ad honorem obsequiumque promeritum immortalis ejus sacrandum Nomini semper nostrum urgere Ordinem visus est. Ac isto tempore, quo Sanctissimus D. N. ALEXANDER VII. P. O. M. Litteris suis Apostolicis datis sub Decembris die vigesima octava 1661. tanto Prasuli nomenclaturam, cultumque BEATI donavit, volumus nos supra ceteros omnes in ejus decus, atque venerationem exardere. Quam ob causam, communes hæc litteras, pro singulis Nosstratum Domibus, typis curavi imprimi, ut P. P. V. V. invigilent, extollantque ubique BEATI gloriosissimi Nomen, promulgatione Sanctitatis ejus vitæ, atque dispensatione Collectæ in ipsius honorem à ferventissimis D. N. ALEXANDRI VII. devotione efformata, quæ paucis, ac veluti in Compendio, mirè, piissimèque BEATI Episcopi spiritum, explicat, & dignitatem; ita pariter pœnitentibus, & spiritualibus filiis aureorum ejus codicum lectio-

## A D L E C T O R E M.

nem quam diligenter commendent: & quidem perfectis in via spirituali DE AMORE DEI tractatum, illumque super, CANTICA: proficientibus, & Religiosis DIRECTORIUM, SPIRITUALES OCCUPATIONES, & similia: incipientibus verò, imò cuius vis conationis hominibus omnium maximè PHILOTHEAM, quæ manna est, ex quo saporem illum quisque delibat, quem esurit, cupitque, nec absque progressu unquam saluberrimo, præterquam, quòd eâ pascuntur omnes sine ullo labore, atque molestia; cum facilem, suavem, dulcemque omnibus ad Celorum Regnum viam ostendat. Domum totis viribus studeant, naventque operam, ut excelsum BEATI meritum magis, magisque attollant: ejusque in omnibus devotionem inserant, quâ melius ad festivitatem ipsius Canonizationis brevi speranda disponi queant; quo tempore & nos in Templis nostris juxta debitum, nostramque pauperiem, ad suppremi, BEATIQUE PRINCIPIS decus, ac gloriam, aliquam saltem nostrorum desideriorum partem perficiamus. Omnia B. R. V. V. injungo, id vel magis, quòd uni è Nostris ad pedes D. N. P. M. accedenti cum quibusdam operibus Sanctitati juvâticis, ex se, motuque proprio jusserit Sanctissimus idem Pontifex, ut suo mihi Nomine renunciaret, obligationem, quâ n. sra Religio BEATO SALES devincta est: quodque Beatum illum inter Filios suos, & numerare, & colere debeat, cum è prædicto Libello nostri SCUPULI suum omnem spiritum traxerit, ac solida verit. Qua  
om-

## A D L E C T O R E M

omnia aptiori postea expressione iteravit mihi, ubi ipsius pedes, pro tot summa benignitatis ostensionibus, quibus nobis perpetuò favere non desinit, exosculandos adi vi. Quapropter totum R. R. V. V. exequantur oportet, nedum ob mandatum hoc meum, verum etiam ob praeceptum Sanctissimi Domini nostri, cui immediate subjicimur, & a quo tot gratiarum, honorumque quotidie accipimus effusiones. Quorum occasione R. R. V. V. jubeo, ut ante BEATUM FRANCISCUM preces effundant ad longevam vitam, annosque felicissimos Sanctitati suae impetrandos, in nostri Ordinis, totiusque Christiani Orbis beneficium, atque solamen. Dominus Deus noster R. R. V. V. benedicat, & bonos, perfectosque suos vos servos efficiat rogo, Roma duodecimâ Februarii M. DC. LXII.

R. R. V. V.

*Servus in Domino*

D. Augustinus Boxomo,  
Praepositus Generalis  
Cler. Regg.



*Brevis Notitia Vitæ Ven. Patris.*

*ac DEL: Servi,*

LAURENTII SCUPULI,

Clerici Regularis,

Auctoris:

CERTAMINIS SPIRITUALIS.  
Ejusdemque CERTAMINIS Elogia clarissi-  
morum virorum, è probatissimis sæculi  
nostri Scriptotibus ab interprete excer-  
pta, fideliterque huc redacta.

*Ad honorem & gloriam JESU CHRISTI,  
qui tantum Auctori in se humillimo virtutem,  
atque spiritum indidit, ad Christianum  
Orbem in spiritali vita  
erudiendum.*

**O**pusculo nonnihil deesset; nisi aliqua  
hic inferetur de vita devotissimi  
Auctoris CERTAMINIS SPIRITUA-  
LIS notitia; & quædam affigerentur elo-  
gia, quibus non exiguum me allaturum es-  
se Libello æstimationis, haud suspicor, in-  
crementum.

Hydrunti, ut à SCUPULI cunabulis  
exordiamur, quæ urbs est integræ Provin-  
ciæ Regni Neapolitani nomen imponens,  
præclaris parentibus ortus est SCUPU-  
LUS.



LUS. A pueritia, florantique juventute in  
 studiorum hortulis, sublimiorum scientia-  
 rum deliciis pastus est ad ætatem usque an-  
 norum circiter quadraginta. Verùm, quia  
 Spiritus Divinus in animarum instructo-  
 rem, & moderatorem illum destinaverat,  
 ad Beatum ANDREAM AVELLINUM  
 Cler. Reg. eum misit, qui tunc temporis  
 Neapoli cum sanctitatis fama quàm maxi-  
 ma degebat, atque egregius præceptor spi-  
 ritus habeatur. Hinc paulò post, anno  
 scil. nostræ salutis 1570. per ipsummet B.  
 ANDREAM in Divi Pauli Cœnobio sus-  
 ceptus est. & Clericorum Regularium al-  
 bo adscriptus: tum in virtutum omnium  
 exercitatione eruditus, ut cœlestes fructus  
 intrinsecus productos, extrinsecus inde  
 proderet, cæterisque in proximorum salu-  
 tem degustandos præberet. Addidit quo-  
 que SCUPULUS B. ANDREÆ docu-  
 mentis spiritualium librorum lectionem,  
 per quam à sanctis Patribus, aliisque ab  
 Auctoribus inter divina plurimùm verla-  
 tis uberiores in sui, animarumque intima  
 frugem derivaret. Et successit planè juxta  
 Beati, sui que cupiditatem; nam ita in spi-  
 rituali profecit palæstra, ut brevè è disci-  
 pulo, magna cum præstantiorum homi-  
 num admiratione, magister verè in ea cele-  
 berrimus effectus sit. Quare accedente,  
 Superiorum jussu, proximorum directio

## VITA VEN. PATRIS

nam, fervidiori charitatis animatus æstu, suscepit; Quo in exercitio sic erat divinitus doctus, ut nedum singularis, sed unicuique in eo à pluribus diceretur: adeò amabilem, facilemque spirituales vias monstrabat, optandamque apud omnes reddebat interioris hominis reformationem. At quando expoliendæ alienæ pietatis peritia insignem sibi conciliaverat opinionem, & nomen, communis hominum hostis agere ferens tot, tantasque à SCUPULO sibi illatas ruinas, majoresque prævidens imposterum imminere, nobilissimo DEI servo. Heroique intaminato teterrimam ignominiam molitus est. Quæ secuta hinc fuerint, ex eruditissimo, florentissimoque P. D. Josepho Silos, Annalium Clericorum Regularium Historico, verè numeris omnibus absoluto delibare jam placeat. Sic ille quasi ad verbum:

(a) Sed, dum secundè velificatur SCUPULUS, naufragium facit existimatio. Nempe familiare est sapientissimo Numini casus permittere, ut mortales erudiat, in lubrico rem esse, quoad vivimus. Interdum verò & immunes etiam culpâ mulctat, ut probet. Tritum namque illud, nisi adversis virilem indolem ac virtutem minimè expoliri: idque esse stirpium genus

robustum

(a) *Histor. Cler. Reg p. 2. à Congreg. condita anno Domini 1610.*

## LAURENTII SCUPULI.

robustissimum, quod ventiraximè verberant, asperantque. Igitur, qui alios in palestra virtutum exercebat, docebatque humanæ tolerantie laudes; exemplum agere, suamque vicissim periclitari patientiam contigit. Enimvero, quæ est sanctoris disciplinæ ratio, ut non modò crimen, verùm etiam criminis speciem vindicet, cum in gravioris culpæ (quâ denigratus nunc quam fuerat) suspicionem venisset SCUPULUS, statui de ipso severius oportuit: irrogatumque non leve quidem supplicium, ut lueret, aut noxam, si admisisset, aut imprudentiam (à qua pariter longè ab ille postmodum visus est) quod noxæ suspicionem creâsset; & simul moneret reliquos censura, caveretque aliorum valetudini propinatum uni vel tantum reputato culpabili, medicamen. Et verè tulit ipse incredibilem patientiâ diutius pœnam; quâ postea defunctus, quantus inde virtutum omnium, humilitatis præsertim fructus existerit, eximio quodam tenore disciplinæ luculenter demonstravit. Etenim incredibile exinde solitudinis amor, & studium fuit. Humilitati exercendæ non communi cæteris Clericis capitis integumento, sed, quod Laici Ordinis Fratres gestant, uti voluit; nec nisi ieiunio, antequam è vivis excederet, exorari passus est, ut ejusmodi capitis tegmen mutaret. Adhæc, domestica

obire munia, & quæ maximè laboriosa, ac vilia, nempe fullenicam, panificium, scopas, aderatque subsidaria manu, & ope Laicis. Paupertas in suū cultu planè ingens. Lectulus, scabellum, vulgaris in cella effigies, præterea nihil. Contemplatione apprimè addictus; concepto ab ea mentis exercitatione rerum divinarum sensu, quem, & aliis perquam aptè instillare solitus erat. Plurimum siquidem, uti paulò antè inuimus, in erudiendis mortalibus, tractandisque animis valebat, instructus peculiari quâdam arte, ac vi facundiæ, quâ mores instituere, spiritum formare, amorem virtuti conciliare, adhortari, consolari, fructu quidem inenarrabili videbatur. In hac verò divinorum eruditione, ac usu, quantum esset versatus, libellus ille asceticus, cui titulus, **PUGNA SPIRITUALIS**, luculenter ostendit. **ASCUPULI** calamo, & vigiliis aurea illa lucubratio: sed qui minis famæ, humilitati multum studebat, suppressi Auctoris nomen voluit, quod postea appositum, Majorum nempe jussu, qui commendatum passim sortum illum egregiæ mentis, quod incerto patre vagaretur, adoptari à pluribus ceteris, haud æquo animo tulere; jussu, unque inscribi suo romine.

Libelli prærium abundè constat ab ejus inter viros doctos, ac pios fama. Recudi sæpius



## LAURENTII SCUPULI.

sæpius oportuit. & ut non uni populo, ac genti prodesset, in alia, atque alia subinde idiomate transferri. Enimverò ex Italico, cui ab Auctore primùm consignatus, Anglicus, mox Belgicus, Cantabricus, Hispanicus, tum Germanicus, Indicus, & Gallicus sæpissimè, demùm à *Jodoco Lorichio* in Friburgensi Brisgoiæ Academia Theologiæ Professore, ac scriptis voluminibus per celebri, Latinitate, etsi non integrè, donatus. Qui quidem affixâ ad Nigræ Sylvæ Abbatem epistolâ, nimium quantum præclari Operis dignitatem, utilitatemque in ea laudat: consignatque egregium planè testimonium, iis omninò verbis: \*

Inserta de CERTAMINE SPIRITUALI,  
LI, ejusque Auctore, Elogia.

\* **I**N Tractatu hoc perbrevis ordinatissimè, ac perspicacissimè complexus Auctor est omnia ad spiritualis vitæ optimam perfectionem parandam necessaria, quæ alii multis, ac magnis libris vix affecuti sunt.

Tum idem Lorichius rationem docens, modumque legendi accuratè, & cum fructu librum, *Preiosum, ipsum, optimarum gemmarum thesaurum, & dignissimum spiritualium pharmacorum myropolium* vocat.

Insigni Lorichii de SPIRITUALI CERTAMINE testimonio aliud addere non abs re duco de ejusdem Certaminis  
Auctore

## ELOGIA VEN. PATRIS

Auctore præconium *Caroli Manoleffi*, qui in impressione Bononiæ multos ante annos ob sui iussum denudè peractâ, in nuncupationis ad Serenissimam, Regiamque, & vitæ sanctitate commendatissimam Infantem MARIAM à Sabaudia litteris, hæc prorsus Italico sermoni respondentia fatuit:

*Ordinatus fuit Libellus hic ab Heroë illustri magis, ac in spiritualibus exercitato, quo gloriosa unquam fuerit Christiana militiæ, ab Adam, scilicet Rev. P. D. LAURENTIO SCUPULO, Clerico Regulari, Opus tanti pretii, estimationisque confectum est.*

Ne tamen hæc, multa licèt, pauca esse censeantur, non prætermittenda videntur alia libris suis caelestibus consignata à Viro sanctimonix fanâ longè per Galliam, & totum terrarum ambitum celebratissimo, nempe B. FRANCISCO SALES Episcopo, & Principe Genevensi, qui non probare utcunque Libellum videri voluit, verùm etiâ, & suas appellare divitias, & aliis inculcare etiâ, &que etiam ut perlegerent, solitus erat. Quas laudes piissimus hic Antistes, præcipuè in suis epistolis nubit, fuit, qui accuratè collegerit, & ut tanti Viri iudicio, ac calamo accederet pendus, ac pretium, in ipso ejus Opusculi vestigio, in ea videlicet, quæ ex tot Gallicis impressionibus, ac editionibus fuit ultima, affixas voluit:

LAURENTII SCUPULI.

voluit. Illas hîc libasse ad pii Lectoris delicias opportunum, haud dubito, fuerit. (a) Hæc magna ex parte Silos, Vir. uir probatâ sapientiâ, itâ & fide, à quo & sequentia omnino per me cruta, ut cum SPIRITUALIS CERTAMINIS encomiis pernitido, amænoque ejus stylo fruaris, mi Lector. Igitur hæc ille Ordine ea refert.

Libro 2. ep. 26. & 34. ad Matronam quandam de piorum codicum lectione scribens SALES, ubi Libellos aliquos perdifficiles, ac suamet caligine chvolutos pronunciâisset; *Lege, inquit, ac relege pugnam Spiritualem; Hic tibi Liber per familiaris, ac charissimus esto. Perspicuus valdè is est, totusque induci in morem potest.*

Epist. verò 39. alteram item nobilem fœminam ad virtutem, dum instituit, *Relege, (inquit) Spiritualem Pugnam, cujus, dum attentè perpendes documenta, nihil profectò ejus erit studio fructuosius.*

Viduam lib. 4. ep. 80. sub 24. Julii 1607. dum ad cordis simplicitatem hortatur, monetque, ne tam impensè à tentationibus liberati postulet: *Filia, inquit, percurrere Caput 37. Pugnæ Spiritualis. Sic mihi liber maximè ad cer, quem decem, & octo annos mecum semper habeo, ac nunquam sine fructu legi.*

Alteram itidem prænobilem Viduam ep. 70. lib. 5. ad tolerantiam in peracribat filii

(a) *Histor. Cler. Regul. i. x. ubi supra.*

## ELOGIA VEN. PATRIS

filii morte hortatur, in ea verba: Pernece-  
sarium semel in hebdomata id potissi-  
mum incumbere, ut Dei voluntatem velis.  
ac ames, non modò generosius, sed, ut quid  
mejus dicam, mollius etiam, quàm huma-  
na simul omnia, idque non in rebustan-  
tùm levioribus, sed in perarduis etiam, &  
quæ natura vix ferat; *Ut in libro, quem tibi je-  
pitis commendavi de Spirituali Pugna, cognos-  
cas: sublimis quidam, filia, hic Liber, & sublimis  
etiam Deus, & sublimis, ad quem tendimus, finis.*  
Hæc Sales, aliaque per multa, quibus su-  
persedeo, in suis epistolis.

In libro autem, cui titulus, *de spiritu Vene-  
rabilis FRANCISCI SALES*, hæc habes:

Parte 3. sect. 12. *Liber de imitatione JESU*  
Christi verè aureus est, ac major laude: at non is  
erat, quæ legendum maximè propinaret SALES:  
sed Pugnam Spiritualem, quæ illi semper in  
manibus; & ut ipsemet retulit, ac scripsit, annos  
duo de viginti, & cò amplius semper secum gesta-  
verat, ut ne diem quidem a labi permisit, quin  
Caput ex ea aliquot, aut paginam legeret. Et si  
quis attentè rem expenderit, cognoscat sanctissimi  
hujus Viri spiritum ab eo libro extitisse.

P. 7. c. 7 Hic idem Auctor. Tres, ait, pra-  
stantissimo Antistiti in pretio libelli erant, sed ante  
omnes Pugna Spirituality, quam probare clien-  
tibus vel maximè conabatur.

P. 14. sect. 15. Interrogatus SALES, quis  
ejus spiritus moderator fuisset? *Pugnam Spi-  
ritualem,*

## LAURENTII SCUPULI.

*ritualem, quâ nunquam exarmatus, ostendens: Ecce tibi, inquit, meus ab adolescentia- Rector, ac spiritus Magister. Patavii cum agerem, quidam ex Clericis Regularibus, ut legerem, monuit: successit planè cum fructu monitum.*

\*Hucusque Silos in. is summa cum animi delectatione lustratus oculis. Uterius P. D. Carolus Palma, ejusdem Clericorum Regularium Ordinis Vir, tum in scientiis illustrioribus, tum in oratoriis litteris, sacrisque concionibus undequaque laudandus, ac longè latèque, nedum per Italiam, sed extra (ut fama est) clarissimus, qui subsequenter ex eadem p. 14. sect. 15. utpote prolata ab ore Beati SALES sumpsit, atque in *Spirituali Caramine*, jussu Reverendissimi P. D. Francisci Carafæ, Clericorum Regularium olim Præpositi Generalis, recognito, cum auctoris manuscriptis comparato, diligentissimèque ad illorum sensum emendato, Italico postea idiomate, Romæ, typis Mascardi, impresso, post enarrata immediatè superius ab Auctore de spiritu Beati SALES, etiam inseruit:

*\*Compositus autem fuit hic Liber à S. Heroë illustri illius Congregationis, qui nomen suum caligine ob profundissimam humilitatem involvit, & excurrere tantum illum permisit sub nomine sua Religionis, qua illo eodem fennæ utitur modo, quo R. R. P. P. JEUITÆ sancti IGNATII LOJOLÆ Exercitiis: quâ ratione inde putandum est,*



## ELOGIA VEN. PATRIS

*Clericorum Regularium, seu Theatinorum Librum vulgò, per Italiam, Hispanias, & Galliam, vivente vel ejus Auctore, appellatum fuisse.*

His iterum Silos Beati SALES protequens de Libro SCUPULI Elogia. Semel accidit, ut quidam Lib. um de Imitatione CHRISTI summe laudaret, ac præferret longè Pugnæ Spirituali; Ad hæc SALES: *Utrumque, inquit, Libellum Viri duo. Divino quodam spiritu afflati videntur mihi composuisse. Diversa is ab argumenti genere, forma, ita tamen, ut de utroque dici verè possit: Non est inventus similis illi. Excedunt sese mutuo, & in Pugna quidem spirituali ordo, & dicendi ratio, quæ materiam præius exhaurit, magis commendatur. Ad extremum insigni eâ sententia licem diremit: Ad vitæ spiritualis progressionem debere alterum legi, alterum non omitti. Sed commendandæ fugiferæ ad eod. Scriptioni, ejus Auctori hæcenus hæc à Viro religioſissimo, & cui ab usu virtutum eximia inerat divino- rum peritia.*

Quibus unum addere lubet eidem sancto FRANCISCO SALESIO consanguinitate conjunctum, CAROLUM nempe AUGUSTUM DE SALES, Genevensis Episcopum, qui in vita Patris sui sanctissimi Latine scripta, anno 1634. & ad Urbanum VIII. summum Pontificem dicata, hæc lib. 1. intexit: *Accessit, inquit pro complemento præssimi Theatinorum Libelli, cui*  
Spi-

LAURENTII SCUPULI.

Spirituali Pugna titulus est, utilissima lectio:  
*hunc tanquam demissam è calo divinam Episto-*  
*lam assidue terebat manibus, & per annos septen-*  
*decim deinceps gestavit in perula.*

CONCLUSIO VITÆ

AUCTORIS  
CERTAMINIS SPIRITUALIS.

QUòd si imago quædam animi cuius-  
que scriptio est, libeat ab *spirituali* hoc  
*Certamine* Virum laudatissimum, victorem-  
que sui SCUPULUM, veluti de vultu ag-  
noscere, ac statuere, non potuisse, nisi op-  
timè atque ad interioris hominis regulam  
vivere, qui optimè de interiori homine  
scripsit. Hic finem facit. Silos mihi à lectio-  
ne nunquam sine animi deliciis per fami-  
liaris. Præter quæ, utpotè cæcæ ipse ac-  
curatissimè perlustraverit, & brevi, ple-  
noque velut in compendio SCUPULI vi-  
tam clauserit, atque virtutes, nullam ali-  
quam in super ducens ego concupisci pos-  
se de iisdem noticiam, ulterius non pergo.

O R A T I O

*Ad postulandam S. FRANCISCI de*  
*SALES intercessionem.*

Oremus.

DEUS, qui ad animatum salutem BEA-  
TUM FRANCISCUM Confesso-  
rem

rem tuum, atque Pontificem omnibus  
omnia factum esse voluisti, concede pro-  
pitius, ut charitatis tuæ dulcedine per-  
fusi, ejus dirigentibus monitis, & suf-  
fragantibus meritis æterna gaudia con-  
sequamur. Per Dominum nostrum JE-  
SUM CHRISTUM Filium tuum,  
qui tecum vivit, & regnat in unitate Spi-  
ritûs sancti DEUS per omnia sæcula  
sæculorum.



**V**OS hodie contra inimicos vestros  
pugnam committitis; non perti-  
mescat cor vestrum, nolite metuerе, no-  
lite cedere, nec formidetis eos; quia  
Dominus DEUS vester in medio vestri  
est, & pro vobis contra adversarios  
dimicabit, ut eruat vos de  
periculo.

Deuter. XX.





# CERTAMINIS SPIRITUALIS

## CAPUT I.

*In quo consistat vera Christiani hominis perfectio ; quod pro ea pugnandum sit ; & de quatuor mediis ad eam obtinendam necessariis.*

**S**I cupis, Fili mi, ad veræ perfectionis apicem ascendere, Deoque tuo adhærendo fieri unus, & idem spiritus cum eo, (quo nihil majus, nihil melius, nihil præstantius excogitari potest) ante omnia scias oportet, in quo sita sit vera spiritualis vitæ perfectio.

Multi enim, absque maturâ consideratione prius facta, crediderunt, perfectionem hanc constitutam esse in vitæ asperitate, carnis maceratione, ciliciis, disciplinis, jejuniis, & vigiliis multis, aliisque similibus corporis afflictationibus, & mortificationibus.

Alii, (& præsertim mulieres) putarunt, se ad summum perfectionis gradum pervenisse, cum plures vocales orationes recitant, multis sacris; divinisque officiis

A. . . . . assistunt.

assistunt, & templa, atque Communiones frequentant.

Alii (inter quos etiam quandoque non nemo religiosus in Monasterio degens) sibi persuaserunt, perfectionem hanc in chori frequentatione, in silentii, solitudinis, & reliquæ regularis disciplinæ exacta observatione omninè esse radicatam.

Atque ita, quidam in his, quidam in aliis huiusmodi actionibus exterioribus fundatam existimârunt.

Quod tamen ita non est; quia, licet prædicta opera, & exteriores actiones aliquando sint media veræ perfectionis acquirendæ, aliquando effectus, & fructus: iisdem perfectionis jam acquisitæ, nunquam tamen dici potest, hanc veram perfectionem, & spiritum in illis tantùm consistere.

Sunt equidem media efficacissima ad verum spiritum consequendum iis, qui benè, prudentérque eisdem utuntur, scilicet; ut robur acquirant contra propriam malitiam, & fragilitatem; ut se muniant contra incursus, & insidias infernalium inimicorum; & demùm, ut illa spiritualia auxilia congerant, quæ omnibus DEI servis, & maximè tyronibus in hac spirituali palæstra, necessaria sunt.

Sunt etiam fructus, & effectus spiritus jam acquisiti in hominibus verè spiritualibus qui corpus suum castigant, (eò quòd  
DEUM



DEUM offenderint) ut illud subiectum, & humiliatum reddant ad obsequium ejusdem DEI, degunt in solitudine, & silentio, ad evitandas vel minimas occasiones peccandi; atque ut in cœlestibus habebant conversationem, ad cultum Divinum, & pietatis opera incumbunt; orant, & meditantur passionem JESU Christi, non curiositatis, & consolationis causâ, sed ut propriam malitiam, & perversitatem, nec non Domini clementiam, & bonitatem melius agnoscant; tum etiam, ut magis, magisque in se amorem Divinum, & sui ipsorum odium in semetipsos accendant: per abnegationem, bajulantes semper Crucem post Filium Dei; ac tandem divina Sacramenta frequentant ob majorem Domini honorem, & gloriam; ut cum eo intimius uniantur, utque novas, & validiores vires contra adversarios in via spiritali recipiant.

Aliis tamen, qui in supradictis exterioribus operationibus totum fundamentum perfectionis ponunt, ruinant, (non ratione operationum, quæ in se bonæ ceteroquin sunt, sed propter malam utentis dispositionem) & exitium facilius causant, quàm manifesta facerent peccata, eò quòd, illis exterioribus tantùm vacantes, interiorum hominem negligunt, & cor suum in manu propriarum inclinationum, &

occulti dæmonis relinquunt, qui eos extra viam rectam perfectionis aberrantes videns, non solum eosdem finit cum interno solatio in dictis exercitiis progredi, verum etiam ita iisdem delectari, ut Paradisi deliciis sibi sibi videantur; putentque se elevatos esse inter Angelorum choros, ac Deum intimè sibi loquentem audire; unde nonnunquam in quibusdam curiosis, altisque, ac tibi dulcissimis contemplationibus absorpti adeo sunt; ut mundi, & creaturarum omnium se oblitus credant, atque in tertium usque Cælum elevatos.

Sed in quàm gravibus erroribus isti implicentur, quàmque longè à vera perfectione (quam nos quærimus) absint, facile ex eorum vita, & moribus deduci potest; Similes enim homines in omnibus rebus magnis, & parvis, anteferri aliis volunt, aliisque præire: sunt duræ cervicis homines, in voluntate propria obstinati, cæcutientes in suis, curiosi in alienis, ac dicti, factique alterius murmuratores.

Quòd si, vel leviter, tetigeris vanam reputationem, in qua se esse putant, & ab aliis haberi volunt, sibi que complacent: eosque ab ordinariis, & inanibus eorum devotionibus remove contenderis, subito commoventur, indignantur, & insaniunt.

Adde: Si Deus ipse tribulationes, dolores,

lores, & infirmitates eis immittat ( quæ omnia nunquam, nisi volente Deo contingunt, lapisque Lydius sunt, quo fideles servos suos probat ) vel eosdem ab aliquibus persecutionibus torqueri permittat; ut ipsos ad veram sui ipsorum cognitionem, & veram perfectionis viam reducat; statim, falsum esse fundamentum suum, ostendunt, corruptaque eorum præcordia superbiam eructant. In quocunque enim eventu, adverso, vel prospero, nolunt se resignare, & humiliare sub potenti Dei manu; acquiescendo iustis semper, quantumvis absconditis ejus judiciis; neque volunt ad imitationem ejusdem humillimi, & patientissimi Filii DEI se subjicere omnibus creaturis, & velut amicos charissimos, persecutores, & inimicos suos amare, qui divinæ sunt instrumenta misericordiæ, atque ipsorummet perfectionis, & salutis cooperatores.

Quare manifestissimum est, hos omnes magna inter pericula versari, quippe quod, cum internum oculum ( quò se, & operationes externas, quæ bonæ videntur, solent inspicere ) obtenebratum habeant, multos perfectionis gradus sibi tribuere non erubescunt, sicque magis, magisque inflati à nimia sui ipsorum æstimatione, facile ad judicandum, & contemnendum alios descendunt; neque aliquid inveni

tur, quod ab hisce eos avertere valeat, præter extraordinarium auxilium D. i; facilius enim ad veritatis viam reducitur manifestus peccator, quam occultus, & virtutum exteriorum vestibulæ palliat.

Vides igitur, fili mi, evidenter, & clarè ex sermone meo, quod in nulla prædictarum rerum vera vitæ spiritualis perfectio sita sit; Quam, sciendum tibi est, in alio non esse positam; nisi in cognitione bonitatis, & misericordiae divinæ: miseriae, nullitatis, & propensionis nostræ ad omne malum: in D. i amore, & nostri ipsorum odio: in subjectione omnium nostrarum rerum non ipsi tantum DEO, sed ob ejus amorem, singulis quoque creaturis ejus præstanda; in cujusvis nostræ voluntatis abrenunciatione; atque in totali nostra resignatione in complacentiam divinam: quin insuper in hoc, & quidem potissimum, ut prædicta omnia velimus, & operemur ob nullum aliud motivum, quam ob D. i honorem, & gloriam ob ipsius beneplacitum, & qua sic ipse vult, atque meretur ab omnibus creaturis coli, & amari.

Hæc est amoris lex ab ejusdem Domini dextera in suorum fidelium servo, um cordibus impressa.

Hæc est nostri ipsorum abnegatio, quæ à nobis requiritur.

Hoc

Hoc est suave ejus jugum, & onus leve.

Hæc est obedientia illa, ad quam nos verbo, & exemplo Redemptor, & Magister nos vocat.

Quia verò (ubi ad tantæ perfectionis culmen aspiras) vim tibi quotidie inferre debes, ut omnes appetitus, & cupiditates tuæ (quæcunque illæ sint, magnæ, aut parvæ) magnanimitè expugnentur, & ad nihilum redigantur, necesse omninò est, ut ad hoc Certamen Spirituale te præpares, & promptus sis: *Non enim coronabitur, nisi qui legitime certaverit.*

Quod certamen, quòd difficilius est cæteris omnibus. (quia, contra nos ipsos pugnando, à nobis ipsis, eodem tempore, impugnamur) eò gloriolior, Deoque gratior est victoria, & corona in ipso obtenta.

Itaque fili mi, si omne studium operamque impenderis, ut inordinatos tuos animi appetitus, & effectus, nec non rebelles passionēs, quamvis minimas, mortifices, ac conculces, longè majus, gratiusque DEO, præstabis obsequium, quàm si effrenes aliquas ex illis relinquens, voluntariè flagellis te usque ad sanguinis effusionem caderes, jejuniiisque, & abstinentiis rigidissimis antiquos Eremitas, & Anachoretas superares, seu plura animarum millia ad Deum converteres.

Licet enim, per se loquendo, animarum



conversionem DEUS chariorem habeat :  
quàm mortificationem alicujus exiguæ  
cupiditatis tuæ, nihilominus id velle, & o-  
perari non debes, quod in se excellentius,  
& præstantius est, sed quod Deus à nobis,  
ante omnia, vel maxima, exigit, & desi-  
derat. Ipse namque, absque dubio, ma-  
gis à te quærit, & desiderat, ut tu certamen  
suscipias, & ad passionem tuarum morti-  
ficationum attendas, quàm si, vel unam  
solam ex istis, datâ operâ, in te permittens  
indomitam, Deo postmodum in quacun-  
que alia re magna, majorisque considera-  
tionis inservires.

Cùm ergo, fili mi, satis, superque co-  
gnoscas, in quo vera Christiani hominis  
perfectio fundata sit; quòdque ad eam ob-  
tinendam continuum, acerrimè unque cer-  
tamen adversus te inire debeas, quatuor  
hisce validissimis armis, ad victoriam in  
hoc Spirituali Certamine reportandam vel  
maximè necessariis, instruatis oportet ;  
quæ sunt:

Diffidentia tui ipsius.

Confidentia in DEUM.

Exercitium ; &

Oratio.

Dè quibus omnibus, Deo auxiliante,  
facile, breviterque in sequentibus Capi-  
tulis pertractabimus.

CAP.

## C A P U T II.

*De Diffidentia sui ipsius.*

**D**iffidentia tui ipsius, Fili mi, tibi adeo necessaria est in hoc Spirituali Ceramine, ut sine ista omninò credere debeas, te, non solum non afflicutum in eo optatam palmam, verum nequo affictum. vel minimam passionem superaturum. Hoc tibi maximopere cordi sit, tuæque menti fixum maneat. Nimis namque faciles, & proclives sumus ex peccante nostra natura ad mendacem, & vanam nostræ estimationem: quæ licet aliud non sit, quam putum Nihil, nobis tamen persuademur, magnum quid eam esse, multumque nobis conferre. Ex quo fit deinde, ut absque ullo vero, & firmo fundamento vires nostras pensemus, atque de illis multum præsumere audeamus.

Error hic, qui non adeo facile cognoscitur, magnopere displicet oculis Domini, qui diligit, cupitque in nobis sinceram tantæ, ac tamen infallibilis hujus veritatis cognitionem: nempe, quòd quævis vera virtus, & gratia ab ipso tantum Deo (qui est fons totius boni) ad nos derivetur, quòdque à nobis, ut à nobis, nihil, ne quidem sensus bonus haberi possit, qui ei placeat.

Quamvis verò hæc tam necessaria diffi-

A S . . . . . dentia

dentia de nobis, sit ipsa quoque opus divinæ manus, quæ DEUS dilectis amicis suis, modò per sanctas, & internas illustrationes: modò per aspera verbera: modò per violentas, & penè insuperabiles tentationes: & modò per alia media à nobis percepta, solet porrigere; vult nihilominus, ut & nos, quantum in nobis est, faciamus. Quare quatuor tibi offero media, per quæ, DEO juvante, talem comparare diffidentiam possis.

Primum est, ut mediteris, & profundè inquiras exiguitatem, & nihilum tuum. Ex te enim nihil boni prorsus facere sufficis, quo cælorum ingressum merearis.

Secundum est, ut ardentibus, humilibusque petitionibus talem diffidentiam sæpe à Domino flagites. Ejus enim est donum. Ut autem eam obtineas, considerare debes animam tuam, non solum ipsa carentem, & nudam, sed omninò etiam impotentem ad eam consequendam. Hoc modo te divinæ multoties sistens majestati cum fiducia, quòd eandem tibi DEUS, ob suam benignitatem, sit largiturus, constantèrque perseverans, & expectans totum illud tempus, quod fuerit à divina providentia designatum, sine dubio illam impetrabis.

Tertium est, ut assuescas timere te ipsum, tuum proprium judicium, vehementem

tem.

tem tuam proclivitatem ad peccandum, & innumerabiles inferorum hostes, quibus tu, ex te solo, neque vim minimam facere vales; tum etiam, ut agnoscas antiquam eorundem inimicorum certandi consuetudinem, & deceptiones, atque mutationes, quas faciunt, in Angelos lucis; totque artes, & laqueos, quos illi in virtutis, & perfectionis via abscondunt.

Quartum est, ut (si in aliquem nonnunquam defectum incideris) intimius, profundiusque in meditationem summæ tuæ fragilitatis penetres. Ad hunc namque finem à Deo lapsus tuus permissus est; scilicet, ut per ipsum interiùs admonitus, & clariori, quàm antea, lumine illustratus, discas te ipsum parvi facere, & tanquam rem vilem, nulliusque momenti æstimare, ita tamen, ut ab aliis eodem etiam modo haberi velis. Absque hac enim voluntate nunquam vera erit tui ipsius diffidentia, quæ in vera humilitate, & in prædictæ cognitionis praxi suum habet fundamentum.

Perspicuum enim est, quòd cuilibet cum suprema luce, & cum increata veritate uniti cupienti, necessaria omnino est sui ipsius cognitio, quam superbis, & multum de se præsumentibus, per lapsus, ut plurimum, præstat divina clementia; videlicet, cum permittit in aliquem eos er-

rorem incidere, à quo se longè abesse putabant) ut sic se ipsos agnoscentes, de imaginaria, & chimerica sua virtute diffidere erudiantur.

Verum tamen est, quòd hoc medio tam miserabili uti non solet Dominus, nisi cùm cætera superius recensita rejicimus, seu non ita nos juvant, ut divina bonitas desiderabat; quæ magis, & minùs permittit, hominem labi, quò major, vel minor est ejus superbia, & temeritas; adeò, ut ille, in quo nihil præsumptionis inveniretur (sicut in immaculata, semperque Virgine DEI Genitrice MARIA) nulli pariter lapsui, vel etiam minimo, obnoxius foret.

Atque ideo, si te quandoque labi contingat, illico ad humilem tui ipsius cognitionem advola, Deumque importunâ oratione precare, ut tibi misericorditer imperituri dignetur verum lumen, (quo te agnoscas) nec non etiam veram tui ipsius diffidentiam in te creare. Neque hoc negligas, fili, nisi novum velis lapsum metuere, & quidem primo graviolem.

### C A P U T III.

*De Confidentia in DEUM.*

**D**ilecte Fili, quòd in hoc Spirituali Certamine necessaria nobis omnino sūt nostri ipsorum diffidentia, immediatè  
 sup



superiùs ostendimus evidentissimè. Verum tamen est, quòd, si eam habuerimus solam, vel fugiemus, cum sese occasiones objicient, vel ab hostibus nostris vincemur, & superabimur. Idcirco, fili; tibi insuper opus est pura in DEUM confidentia; ita ut in ipso totam spem tuam reponas, & ab eodem quaecunque auxilium, bonum, aut victoriam tuam expectes.

Quamvis enim à nobis, qui Nihil sumus, nihil aliud, quàm lapsus promittere nobis ipsis possimus. (qua de causa diffidere totaliter de nobis debemus) à Domino nihilominus quamcunque victoriam certò obtinebimus; modò nos, & cor nostrum vivâ in illum confideniâ obarmemus, quæ quatuor etiam mediis comparabitur.

Primò, si hanc à Domino flagitemus.

Secundò, si intueamur, & consideremus Fidei oculo omnipotentiam Dei, & infinitam sapientiam ejus, cui nihil, aut impossibile est, aut difficile; imò (cùm ejus bonitas mensuram non patiatur) paratus, & in promptu est, cum desiderio innarrabili, ad nobis liberaliter donandum, singulis horis & momentis (si ad amantissimam ipsius brachia confugimus) quidquid ad vitam spiritualem, & totalem nostram victoriam necesse est.

Et verè, quomodo fieri poterit, quòd noster Divinus Pastor, qui trigintatres in-

tegros annos post amissam ovem cucurrit, altis adeo vocibus clamans, ut ad laucedinem usque pervenerit: perque viam ita laboriosam, ac spinis oblitam, ut totum in illa sanguinem fuderit, vitamque suam reliquerit; quando postea ipsum ovis insequitur, ejusdem præceptis obediendo, vel saltem cum desiderio (licet quandoque languido) eisdem obediendi, illumque omni tempore vocat, & efficaciter deprecatur: quomodo fieri inquam poterit, quòd tunc tam bonus Pastor audire nolit, quòdque piissimis vitæ oculis non respiciat, atque in divinos suos humeros ovem suam non imponat, gaudens cum vicinis, & Sanctis, Angelisque omnibus Paradisi?

Quinimò, si nullum medium, solerti-  
am, laboremque prætermisit, ut per hæc in Evangelica drachina cæcum, mutum-  
que peccatorem invenire potuisset, credibile erit deinde; quòd illum despiciat, cum idem peccator, tanquam ovis errans, vagatur, & clamat, teneriis suis balatibus Pastorem accersit?

Et quis unquam sibi imaginabitur, quòd Deus, qui perpetuò ad cor hominis pulsatur, ardentissimè cupiens illud ingredi, ut ibi cœnet, donaque sua abundantissimè ei communicet: invitatus deinde ab ipso met homine litoris fores aperiente, verè surdum se fingat, & in eas intrare nolit?

Ter-

Tertiò, hac ditabimur in Deum confidentiâ, si memoriâ ad veritatem sacræ Scripturæ accurramus, quæ tot in locis apertissimè ostendit, nunquam confusionem illum passum fuisse, qui confidit in Deum.

Quartò, quod & summopere inserviet ad tui ipsius diffidentiam, nec non in Deum confidentiam consequendam. Cum aliquid agendum occurrit, vel Spirituale Certamen adversus te subeundum est, teque vincere cupis: antequam cogites, & decernas, fili mi, certamen tuum; mentem in infirmitatem, & miseriam tuam intende, atque omninò de te ipso diffidens, ad divinam omnipotentiam, sapientiam, & misericordiam te converte, firmusque, & constans in illis statue, te operaturum, & pugnaturum imperterrito corde. His autem instructus armis, & Oratione (de qua suo loco dicetur) in bello postmodum congredi, & dimicare ne pertimescas.

Quòd si hunc ordinem servare nolles, eò quòd omnia operari videaris cum confidentia in Deum, maximè te à temetipso decipi, scito. Præsumptio enim adeò naturalis, & propria est homini, atque ita subtilis, ut clam semper in eo germinet, & crescat, nec alia ratione, nisi quia diffidentiam de se ipso, & confidentiam in Deo se habere putat, & pro rei veritate non habet. Ut

Ut fugias ergo, fili mi, quo ad fieri potest à spiritus præsumptione, atque ut opereris cum diffidentia tui ipsius, opus est, ut consideratio tuæ fragilitatis præcedat considerationem de omnipotentia Dei, & utraque istarum considerationum operationes nostras.

#### C A P U T IV.

*Quomodo cognoscitur, quando homo cum diffidentia sui ipsius, & in DEUM confidentia operatur.*

**D**iffidentiam sui ipsius, & considerationem in Deum se obtinuisse multoties videtur homini de se nimium sentienti: & falsum erit. Hoc manifestissime cognosces, fili, ex effectibus, quos peccata, & lapsus tui in te parturient.

Si, cum laberis & peccas, inquietus es, tristaris, & in aliquam quodammodo desperationem deduceris, eò quòd omninò credas, te non posse progredi, signum infallibile est, te non in Deum, sed in te ipsum antea confisum esse.

Si verò multa erit tristitia, & desperatio tua, multum in te, & parum in Deo te confisum esse dubitandum non est; ille enim, qui satis de se ipso diffidit, cum errat, & in aliquem labitur defectum, non admiratur, neque tristatur, & mœret, quia

la-

lapsu  
gua  
agno  
dit,  
fidit  
gravi  
nato  
psus  
pter  
tranc  
aggr  
anim  
adve  
Il  
hom  
ubi  
sunt  
nolu  
(ut  
anim  
amo  
ad l  
se  
esse  
piar  
sa

lapsum illum ob fragilitatem suam, & exiguam in Deo confidentiam contingere agnoscit; imò tunc, quò magis de se diffidit, magis etiam in Deum humiliter confidit; ac proinde odio habens præ cæteris graviores errores suos, motusque inordinatos tanquam causas efficientes illius lapsus, magno quidem dolore afficitur propter offensam Dei, sed subito quietè, & tranquillè absque ulla mora bonum opus aggreditur, & prosequitur, majorique animo ac robore usque ad mortem contra adversarios assurgit.

Isthæc vellem ut considerarent quidam hominum, qui spirituales haberi volunt; ubi enim isti in aliquem errorem lapsi sunt, non possunt, seu ut melius dicam nolunt secum habere pacem: sæpè sæpiùs (ut ab anxietate potiùs liberentur, & ab animi-perturbatione, quæ in illis oritur ex amore proprio, quàm ex aliam causam) ad Patrem spiritualem, statim ac afflictos se vident, accedunt; apud quem tantùm esse deberent, ut à peccatorum maculis expiarentur, utque adversus peccata sua persanctissima Pœnitentiæ, & Eucharistiæ Sacramenta, vires, auxiliumque acquirerent.



## CAPUT V.

*De multorum errore, à quibus inter virtutes Pusillanimitas numeratur.*

**M**ulti in hoc etiam se decipiunt, filii, nam pusillanimitatem, & inquietudinem, quæ ad peccatum consequitur (quoniam cum aliqua displicentia semper conjuncta esse solet) virtutem esse existimant, nesciuntque, ex occulta eam omni superbia, & præsumptione, quæ fundatur in sui ipsorum confidentia, nec non in virium suarum imaginaria virtute, in quibus (eò quòd aliquid se credebant esse) nimium confidebant. Videntes etenim ex multorum lapsum experientia, quòd vires deficiunt; contristantur, & nocent, tanquam de re sibi nova, fiantque pusillanimes; neque alia ratione, nisi quia cernunt defectum ad terram sustentaculum illud, quo vanè nitentur, & in quo totam suam fiduciam reposuerant.

Quæ tamen humili non contingunt, qui in solo Deo confidens, nihilque prorsus de se præsumens, ubi in aliquam culpam incidit, etiamsi multum doleat, non idcirco inquietus est, neque admittitur, sed potius cognoscit, totum id à propria miseria, & animæ fragilitate procedere: quæ omnia optimè per clarissimum veritatis lumen suæ mentis oculo intuetur.

CA



## C A P U T VI.

*De aliis mediis . per quæ diffidentiam nostram  
& confidentiam in DEUM ob-  
tineamus.*

**D**ilecte fili . quia vires omnes . quibus  
nostros adversarios vincimus ex diffi-  
dencia nostri, & in Deum confidentiâ prin-  
cipaliter desumuntur; Ut eadem, divinâ  
favente gratiâ, consequaris, nova media  
addo.

Circa tui ipsius diffidentiam scire igitur  
tè insuper operet, inò firmissimè tibi  
credere necesse est, quòd, neque dona om-  
nia, sive hæc naturalia sint, sive acqui-  
sita) neque quæcunque aliæ gratiæ gratis  
datæ, aut totius sacræ Scripturæ intelli-  
gentia, vel Deo multos annos deservisse,  
ac in nobis habitum enormasse, efficient,  
ut Dei voluntatem faciamus; nisi in om-  
nibus operibus bonis, quæ agimus: in  
qualibet tentatione, quam subjugamus: in  
quovis periculo, quod fugimus; atque in  
singulis crucibus, quas ob Deum tolera-  
mus: nisi, inquam, in his omnibus adju-  
vetur prius, & elevetur cor nostrum à Do-  
mino per ejus auxilium peculiare: & nisi  
nobis ejusdem dextera omnipotens porri-  
gatur.

Itaque debemus in tota vita nostra, om-  
nibus diebus, cunctis horis, & quibusvis  
mo-

momentis ante oculos nostros ponere prædictam doctrinam; hoc quippe modo facientes, propter nullius argumenti, vel alterius rationis persuasionem, in nobis habebimus confidentiam.

Quoad confidentiam verò in DEUM scito fili, omnipotenti Deo facilius non esse, paucos hostes debellare, quam multos; neque difficilius eidem esse, fortes, & expertos prosterne, quam debiles, & tyrones.

Quare, fili mi, etiamsi anima tua sit sceleribus plena; defectus omnes mundi habeat, & magis deformis videatur, quam dici possi; etiamsi omnia frustra tentaverit: & absque fructu in quocunque exercitio laboraverit, ut peccatum eradicaret, & operationes bonas faceret, nec unquam acquisierit quidquam boni; quinimò, etiamsi quotidie velocius descendis ad malum, debet nihilominus in Deo semper confidere, & nullo tempore arma, seu exercitia spiritualia deferere; sed strenuè, quacunque hora, in prælio pugnare. Quia in hoc Spirituali Certamine solus ille non vincitur, qui semper dimicat, semperque in Deum confidit; nam Deus auxilium suum suis omnibus bellatoribus ubique præstat, quanvis (ut major inde sibi gloria oriatur) eosdem quandoque etiam vulnerari permittat.

Eja

Eja  
ab hoc  
parata p  
tur, &  
illis, qu  
runt, c  
dentia p  
certame  
&, quan  
tur à pro  
peremp

De ex

Qua  
se  
ria ad  
rituali  
sola eru  
etiam i  
ideò du  
genus  
cavi; E  
certame  
haud R  
Hoc  
intellect  
Et ut

Eja igitur, fili, ad certamen egredere; ab hoc namque dependent omnia; tu n. parata pro vulneribus medicina conserva- tur, & quidem efficacissima pro mil. tibus illis, qui Deum, ejusque auxilium qua- runt, cum confidentia in ipsum, & diffi- dentia propria. Eja igitur iterum dico: ad certamen praedictis armis instructus pe- ge, & quando minus adverteris, tibi conc- di- tur à protegente Domino, hostes invenire peremptos.

## C A P U T VII.

*De exercitio, & primò de intellectu, qui  
cautè ab ignorantia custodien-  
dus est.*

**Q**Uamvis, fili mi, diffidentia nostri ip-  
sorum, & confidentia in Deo necessa-  
ria adeò, ac tanti momenti sint in hoc Spi-  
rituali Certamine, nihilominus, quia, si  
sola erunt, non tantum vincemur, verum  
etiam in mala multa praecipites ibimus;  
ideò duobus praedictis tertium armorum  
genus addere opportunum omnino judi-  
cavi; Exercitiumque vocatur, sine quo  
certamen stare absque nostro periculo  
haud potest.

Hoc autem Exercitium principalius ab  
intellectu, & vo'untate fieri debet.

Et ut ab intellectu incipiamus, à duo-  
bus

bus hinc hostibus (qui solent eum subnitere) incolumis est servandus.

Unus ex hisce hostibus (de quo tantum in hoc Capitulo agemus) est ignorantia, qua obnubilatur intellectus, cuius cognitio impeditur Veri, quod est eiusdem intellectus obiectum. Hinc Exercitio, lumen, & amissa cognitio intelligi debet, ut hinc intelligere, & rectum iudicium ferre possit de illis, quibus opus habemus; ut animam inordinatis passionibus spoliemus, sanctisque eam virtutibus exornemus.

Supradicta verò cognitio, seu lumen duplici modo acquiri potest:

Primo, Oratione, quâ Spiritus sanctus postulandus est, ut talem cognitionem, seu lumen dignetur in cordibus nostris intundere. Tantum bonum nobis concedere Deus nunquam renuet, si verè ipsummet Deum solum, divinumque eius beneplacitum quaesierimus, cunctaque simul unâ cum nostro iudicio Patrum spiritualium consilio subiciemus.

Secundò. Per assiduum Exercitium profundæ, & puræ considerationis rerum: ut exploremus juxta Spiritus Sancti documenta: quatenam illarum verè & intrinsecè bonæ sint, & quatenam malæ, & non sicut in extrinseco apparent, rebus obijciuntur, atque à deceptis mundi hominibus

bus æstimantur. Ab hac consideratione, si bene fiat, nos optime erudiemur, non solum parvi facienda esse, sed vana, & mendacia tenenda illa omnia, quæ cæcus, & corruptus terrarum Orbis amat, & cupit, quæve mediis, & modis variis diligenter perquirunt: item ab honoribus, dignitatibus, deliciisque terrenis nihil aliud gigni, quam vanitatem, & spiritus afflictionem: ab injuriis verò & ignominiiis (quas mundus infert) veram provenire gloriam, sincerumque à tribulationibus omni solatium. Insuper ab hac eadem consideratione docebimur, magnanimitatis esse virtutem, & propinquiorem cum DEO similitudinem existimandam: inimicis offendetibus parcere, illisque ben. facere; magisque valere, & rem esse nobiliorem, ac longè plus heroicam, mundum contemnere, quam huic eidem imperare; tum etiam generosioris, & majoris animi esse indicium, creaturis, vel infimis obedire, quam magnis principibus dominari. Nec iatis: ab hac una eademque consideratione nobis ostendetur, humilem nostri ipsorum cognitionem pluris esse habendam, quam scientiarum omnium donum: & mortificationem nostrorum appetituum (quamvis minimi si sint) laudabiliorem longè reputandam esse, quam multarum Cavatum expugnationem, & potentissimo un  
 exer-

exercituum debellationem; quinimo,  
quàm miraculorum dispensationem, &  
admirabilem mortuorum suscitationem.

## CAPUT VIII.

*De altero hoste, seu curiositate, à qua intelle-  
ctum tueri quoque debemus: ut rectè  
decernere possit.*

**A**lter hostis, à quo intellectus custo-  
diendus est, fili mi, curiositas vulga-  
ri nomine appellatur; si enim rebus inuti-  
libus, variis, & alienis à negotio nostro in-  
tellectum replemus, impotentem, & inca-  
pacem illum reddimus ad apprehenden-  
dum bonè id, quod magis, magisque spe-  
ctat ad nostram mortificationem, & per-  
fectionem.

Idcirco opus est, fili, ut sis velut mor-  
tuis omni curiositati rerum terrenarum,  
quæ necessariae non sunt, etiam si tibi licitæ  
videantur.

Coge semper, & coarctata strictius, qui-  
potes, intellectum tuum, & cura illam cie-  
mentem, ut ita dicam, efficere.

Novitates, & mundi mutationes (sive  
parvi sive magni momenti) tibi omnino  
sint, ac si proptus non essent. Quòd si, te  
eas non querente, tuis sensibus obijci-  
tur, invictè corde, & animo illis obstitè,  
easque rejice.

In



In desiderio intelligendi cœlestia valdè sobrius, & humilis esto; neque scire aliud cupias, præter IESUM Christum, & hunc Crucifixum, ejusdemque vitam, & mortem, cæteraque sola, quæ à te idem ipse requirit.

A reliquis omnibus abstine, & maximam inde complacentiam percipiet Deus; quia, ut charos, & amicos ipse amat cupientes, & quærentes tantùm illa, quæ sufficiunt ad divinam bonitatem diligendam, & ad Domini voluntatem faciendam. Quæcunque enim alia petitio, & inquisitio, (certus esto fili) nihil aliud est, quàm amor proprius, superbia, & diaboli laqueus.

Si monitis meis aures dederis, fili, multas poteris insidias devitare, quas callidus, & antiquus serpens nobis molitur. Videns enim ille, quòd iis, qui ad veram vitam spiritualem incumbunt, voluntas valida, & fortis insit, vires suas exerit, ut eorum intellectum prosteruat; & tali pacto utriusque, intellectûs nempe, & voluntatis dominus fiat.

Hinc altis, pulchris, & curiosis ditare sensibus hosce spirituales solet, eosque vel magis, qui sunt ingenio præstantes, & multum in capacitate sublimes, faciliùsque in superbiam efferuntur. Hac namque sola de causa hæc facit, ut prædicti

homines inanibus oblectationibus intenti, distractique in discursu illarum rerum, (inter quas Deo se frui putant, etsi falsò) cor suum à vitiorum sordibus tergere, & sui ipsorum cognitioni, veræque mortificationi inhaerere obliviscantur. Sic enim capti superbiæ laqueo proprium intellectum tanquam idolum venerantur, accolunt.

Ex quo deinde provenit, quòd paulatim, & absque vel minima animadversione sibi persuadeant isti miseri, aliorum consilio, & documentis non indigere, proprii iudicii idolum in omnibus consulere jam assueti.

Res hæc est magni periculi, & ad mendandum valdè difficilis; periculosior quippe est superbia intellectus, quàm voluntatis; nam superba voluntas obediens quædam, & sic curabitur, (cùm suam opinionem aliorum opinione meliorem non teneat) sed superbus intellectus, qui constans, & firmus in hoc est: quòd opinio sua aliena sit melior: à quo, & quomodo poterit unquam sanari? Quo titulo se subdet alterius iudicio ille, qui alterius iudicium inferius existimat, atque indoctus suo;

Et verè, si animæ oculus, qui est intellectus, (à quo agnoscendum est malum, & medicamentum adhibendum in superbiæ voluntatis ulcere) infirmus, & cæcus est, eadēque læsus superbiâ, quâ voluntas, quis ei medebitur?

Tum, quod in homine lux est, fiunt tene-

nebræ, & cer, quomodo habebant?

Quapropter superbiæ obdescendat, & vel præcordi

Retunde ita facile tuum a rus propter Cipientior eris

De causa, pr cognoscant

Ille de Fi  
nia sup  
pauci alia, b  
tur, alia non  
rum aspectu  
dium tribuin  
lectus, quid  
que consider  
Tu ergo, r  
a accuratilli  
tuntatem tua  
affectu conse  
Cum verò  
sectum ponit  
sum consider

nebræ, & quod regula est, errori subja-  
cet, quomodo cætera infelicitis hominis se  
habebunt?

Quapropter, fili, maturè tam venenatæ  
superbiæ obsiste, priùsquam hæc in ima  
descendat, & ossium medullas pervadat,  
vel præcordia, & cor ipsum inficiat.

Retunde itidem intellectus tui acumen:  
facilè tuum alterius iudicio submitte, itul-  
tus propter Christum; nam hoc modo sa-  
pientior eris sapientissimo Salomone.

## C A P U T XI.

*De causa, propter quam res benè à nobis non  
cognoscantur; & de modo, quo rectè  
cognosci possint.*

**D**ilecte Fili, causa, propter quam om-  
nia supra posita, sicuti etiam non  
pauci alia, benè à nobis non cognoscantur,  
alia non est, nisi quia ad primum re-  
rum aspectum, statim eis amorem, vel o-  
dium tribuimus; à quibus excæcatus intel-  
lectus, quid verè illæ sint, non videt, ne-  
que considerat.

Tu ergo, ne in hoc error subrepat, vigi-  
la accuratissimè, ut puram, & liberam vo-  
luntatem tuam ab inordinato cuiusvis rei  
affectu conserves.

Cum verò ante oculos tuos aliquod ob-  
jectum ponitur, intellectu priùs benè ip-  
sum considera, & prudenti iudicio discer-

ne, antequam ab odio. si objectum sit de re aliqua nostris naturalibus inclinationibus contraria, vel si sit de re delectabili. antequam ab amore movearis. ut illud approbes, vel rejicias.

Tunc etenim, (cum intellectus à passionibus non offuscetur (liber, & purus est, & verum agnoscere optimè potest; sicque etiam malum cernere, quod sub fallaci voluptate absconditur, bonumque detegere, quod sub mali velamine occultatur.

Quod si voluntas tua amori, vel odio alicujus rei prius se dedit, intellectus non potest benè eam rem percipere; nam affectus ille interjectus rem taliter obstruit, ut ipsam intellectus dijudicet aliter, hac verè in se est. Ex quo fit etiam, ut (intellectu eam taliter proponente voluntati) hæc ardentius excitetur, quàm antea ad eandem rem vel diligendam, vel odio habendam contra quamcumque rationis legem, & ordinem.

Quo affectu magis deinde obnubilatur intellectus, atque ita obcæcatus denuò rem amore, vel odio digniorem voluntati ostendere conatur.

Quare, nisi regulâ superiùs traditâ utamur (quæ in toto hoc Exercitio magni facienda est) hæc duæ potentix tam nobiles, & eminentes, intellectus videlicet, & voluntas, miserimè semper pertrabunt,

velut

velut i  
aliaz al  
tho er  
sempe

Cav  
dinato  
a te, r  
cantur  
dem p  
per illi  
tione.  
ad te.

Con  
(quàm  
teriori  
bonæ,  
verè si  
nis, er  
inveni  
quam  
cumst  
pter ob  
tibi p  
de mu  
exercit

De vol  
omnes

PRæ

velut in circuitu tenebrarum, ( quarum  
aliarum aliis obscuriores erunt ) & in labyrin-  
tho errorum, quorum quilibet posterior  
semper pejor erit priore.

Cave igitur, fili, omni studio, lab inor-  
dinato rerum omnium affectu, priusquam  
a te, rectâ lance, expendantur, & cognos-  
cantur, sicut verè sunt in se ipsis, & qui-  
dem per lumen intellectûs, & præsertim  
per illud, quod à divina gratia, & ab ora-  
tione, seu à Patre tuo spirituali derivatur  
ad te.

Consulo autem tibi, ut prædicta sæpius,  
(quàm in cæteris aliis) in quibusdam ex-  
terioribus operationibus observes, quæ  
bonæ, sanctæque sunt; in istis enim (cùm  
verè sint bonæ) majus longè hallucinatio-  
nis, erroris, & usus immoderati periculum  
invenitur, quàm in reliquis. Quare ob ali-  
quam temporis, loci, aut mensuræ cir-  
cumstantiam, vel quandoque etiam pro-  
pter obedientiam, non parum nocimenti  
tibi possunt asferre: Sicuti optimè scimus  
de multis, qui inter laudabilia, & sancta  
exercitia periclitati sunt, & perierunt.

### C A P U T, X.

*De voluntatis Exercitio; & de scopo, in quem  
omnes nostræ intentiones, & exteriores opera-  
tiones collimare debent.*

**P**Ræter intellectûs Exercitium, in quo  
B 3. ubi.

tibi necesse est perseverare, oportet etiam, fili mi, sic voluntatem tuam moderari; ut (propriis omnibus relictis cupiditatibus) supremi Numinis voluntati, & bene placito conformis omninò fias.

Attamen benè scito, solùm hoc non sufficere tibi: velle scilicet, & querere, quæ DEO magis sunt grata: insuper enim debes velle, & operari hæc omnia tanquam ab ipso DEO motus, & ductus; & merè, ac purè, ut eidem placeas.

In isto autem magis, quàm in supradicto intellectûs certamine, pugnandum est cum natura nostra, quæ sibi adeo inclinatur, ut in omnibus, sed in rebus bonis, & spiritualibus, magis, quàm in cæteris aliis, querat proprium gustum, & commodum, quibus delectatur, atque avidissimè pascitur: quasi cibis suspectus illæ esse non possent.

Ex quo provenit, quòd, statim ac prædictæ res bonæ, & spirituales approximantur nobis, nulla mora interposita eas desideremus; non quia ad ipsas per divinam voluntatem trahamur? aut quia intentionem habeamus? DEO tantum placendi, sed ratione illius boni, illiusque oblectamenti, quod in nobis sentimus, eò quòd res illas velimus, & cupiamus, quas Deus vult.

Qui error eò occultior est, quòd res op-



tata melior est in se ipsa. Idcirco etiam in  
desiderando DEUM deceptiones, & erro-  
res inveniri solent, quæ omnia noster a-  
mor proprius orditur: cum majori etenim  
studio attendimus ad utilitatem, & bonum  
expectatum à nobis, quam ad voluntatem  
DEI, qui bonum illud nobis donat ob so-  
lam gloriam suam, propter quam etiam  
solam vult, ut nos amorem, cupiditates,  
affectusque omnes, & servitutem nostram  
ipsi soli offeramus.

Ut autem hunc fugias laqueum, qui  
veram perfectionis viam tibi impediret,  
atque etiam, ut assuescas omnia velle, &  
operari solum ut motus à DEO, & cum  
pura intentione soli DEO honorem tri-  
buendi, eidemque placendi, (ipse nam-  
que cuiusvis nostri boni operis Principi-  
um, & Finis vult esse) sequenti modo te-  
geres.

Cum tibi aliquid sese offert, quod DE-  
US cupiat, ne voluntatem allicias, ut il-  
lud velit, nisi prius ad Deum mentem at-  
tollas, & agnoscas verè voluntatem ejus-  
dem esse, ut illud velis, non tantum, quia  
sic Deus vult, sed quia sic eidem soli  
placet.

Itaque postquam à divina voluntate  
mota, & attracta voluntas tua fuerit, ip-  
sam inclina, ut id ipsum velit: sed solum,  
cò quia Deus illud vult; & tantum pro-

pter ejus beneplacitum, atque honorem.

Similiter volens tu ea rejicere, quæ DEUS non vult, ne ipsa prius rejicias, quàm tui intellectus dirigas aciem in voluntatem divinam quæ vult, eadem omnia à te tantum rejici, ut ei placeas.

Sciendum tamen tibi insuper est, fili, quòd difficulter imò ferè nihil agnoscuntur fraudes, & fallaciæ subtilis naturæ nostræ, quæ seipsam occultè quærens omni tempore, facit, ut nos nobis ipsis multoties videamur habere idem motivum, & objectum placendi DEO: & sanè ita non est.

Quare ab hac causâ provenit, quòd nobis etiam videamur, nos velle, aut nolle, ut DEO placeamus, vel ut illi von displiceamus, id, quod reverà volumus, vel nolumus ob nostrum proprium bonum, atque utilitatem.

Ut ergo has fallacias devites, aptum, imò propriissimum remedium est, cordis puritas, quæ in hoc (ad quod etiam totum illud Spirituale Certamen dirigitur) consistit, ut homo veterem hominem exuat, & novum induat secundum DEUM.

Quia tamen tu superbus nimis es in teipso, ne opportunum tibi quoque desit remedium, attende diligenter in principio cujuscunque actionis tuæ, ut pellas à te (quoad fieri potest) permixtionem omnem.

nem,  
tuos;  
unquar  
dam te  
rissimo

Quæ  
& præ  
etiam  
transfe  
formab  
saltem  
conqu  
veram  
placen

In a  
pus de  
initio  
sed dil  
ut sap  
promp  
tuæ;  
incide  
tis tu  
ad sei  
gressu  
nos ob  
mus.

DE  
est, o  
choat  
cendi

rem, in qua arbitreris aliquid inveniri de tuo; item ne velis, opereris, aut rejicias unquam rem ullam, nisi ad hoc faciendum te trahi præcognoscas à solo, & purissimo amore DEI.

Quòd si in omnibus operationibus tuis, & præsertim in interioribus animæ, vel etiam in exterioribus, quæ cito fiunt, & transeunt, non semper posses actualiter, & formaliter præsentare motivum istud; fac saltem, ut illud habeas virtualiter in quacunque prædictarum operationum; ita ut veram semper in te conserves intentionem placendi in omnibus soli DEO.

In actionibus tamen, quæ multum tempus durant, non solum bonum est, ut ab initio supradictum motivum excites in te, sed diligenter etiam navare operam debes, ut sæpe id ipsum redintegres, atque in promptu habeas usque ad extremum vitæ tuæ; alioquin timendum esset, ne in alium incideres laqueum naturalis pariter amoris tui, qui, cum pronior, & proclivior sit ad seipsum, quàm ad Deum, sæpe progressu temporis solet efficere, ut incautè nos objecta, & fines nostros bonos mutemus.

DEI servus, qui providus in hoc non est, operationem aliquam multoties inchoat cum intentione DEO tantum placendi, sed sensum postea, & absque eo,

quòd ad hunc errorem advertat, adeo delectatur eâdem re per sensum proprium, ut divinæ voluntatis oblitus, se ita tradat in manus consolationis, & gustus, quem inde habet, nec non utilitatis, vel honoris, quem sibi subsequi posse ad rem illam prænoscit; ut, si Deus ipse opus impediat per ægritudinem aliquam, vel per alium eventum, seu medio alicujus creaturæ, totus perturbatus, & inquietus appareat; quinimò sæpè sæpiùs prorumpat in obloquutiones, modo contra hunc, modo contra illum, & nonnunquam etiam contra ipsum Deum: signum evidentissimum, intentionem suam non esse purè, & totaliter à DEO, & propter DEUM, sed potiùs à radice venenata, infectoque stipite progenerari.

Ratio istius est: quia quicumque verè impulsu Dei agitur, atque ut illi soli placeat, non vult unum potiùs, quàm aliud, sed hoc, vel illud habere solum cupit: quia ea est voluntas Dei, & tale ipsiusmet bene placitum: cæterùm quocunque modo, & quovis tempore illud succedat, semper gratum adest; quinimò æqualiter pacificus, & contentus videtur, & est, sive idem obtineat, sive sibi denegetur. Quocunque enim modo illud contingat, semper talis homo intentionem, & finem suum sortitur, qui nihil aliud erat, quàm pura voluntas DEI, ejusque beneplacitum. Qua-

Quare benè animum tuum recollige, fili, & solerter incumbe, ut opera tua semper dirigas in finem istum perfectissimum.

Quòd si quandoque (eò quòd sic exigua tua virtus, vel etiam utilitas animæ tuæ requirat) ad benè operandum movearis, vel ut inferni pœnas effugias, vel ob Cœlorum fiduciam, in his quoque tibi pro scopo proponere potes placitum Domini, ejusque voluntatem; DEI quippe voluntas est, non ut ad Infernum descendas, sed ut Regnum suum, Patriamque cœlestem ingrediaris.

Hoc modo vivum in te conservabis istud motivum.

Quod quanti sit momenti, & utilitatis satis dici non potest, vixque datur inter mortales, qui hoc agnoscere valeat: Certissimum etenim est, quòd quælibet operatio, alioquin parva, & nullius momenti, si fiat cum hoc fine, purè placend DEO, & ob solam ejusdem gloriam, semper majoris in infinitum (ut ita dicam) erit pretii, quàm unquam esse possint multæ aliæ operationes magni valoris, atque æstimationis, quæ isto careant motivo, & fine.

Hinc unicus obolus DEO gratior est, si pauperi præbeatur ob istum solummodo finem, placendi Deo, quàm si cum alia intentione, etiam fruendi cœlestibus, al-

quis omnibus suis divitiis, & facultatibus privaretur.

Hoc Exercitium : nempe operandi omnia, ut soli Deo placeamus, tibi arduum videbitur in exordio, fili mi, sed planum fiet, & facile per consuetudinem, & ob desideria multiplicata de ipso DEO : seu etiam propter ardentem cupiditatem conjunctam cum vivis tui cordis affectibus erga ipsum, tanquam perfectissimum, & unicum nostrum bonum, quod per se meretur ab omnibus creaturis inquiri, extolli, & super omnia amari.

Quæ consideratio de infinito DEI merito, quò profundior erit, & crebrior, eò ferventiores, & frequentiores quoque erunt prædicti actus voluntatis, atque ita facilitas, citiusque consequemur habitum operandi semper propter motivum, atque amorem illius Domini, qui solus dignus est tanto honore.

Postremò te moneo, fili, quòd (ut prædictum divinum motivum obtineas) oportet assidua apud DEUM oratione illud postulare; & meditari etiam sæpe innumera beneficia, quæ divina bonitas nobis quotidie è Cœlo depluit, ob purum amorem suum erga nos, absque ulla, vel minima, sui ipsius utilitate.





## CAPUT XI.

*De quibusdam considerationibus, quæ voluntatem nostram possunt inducere ad operandum omnia propter hunc solum finem, placendi DEO.*

**D**ilecte fili, ut facilius adigas voluntatem tuam ad quærendum in omnibus bene placitum DEI, ejusque gloriam, & honorem, recordare semper amoris, & gratiarum. quibus ipse DEUS, miris, & variis adeo modis, te affecit.

In Creatione namque: ex nihilo creavit te ad imaginem & similitudinem suam. reliquas verò omnes creaturas in servitium tuum.

In Redemptione: non Angelum, sed Filium suum unigenitum misit, ut te redimeret; neque corruptibili auri, aut argenti pretio, sed pretiosissimo suo sanguine, atque crudelissimâ, & turpissimâ morte sua.

Quòd singulis deinde horis, quinimò & momentis omnibus, te ab hostibus protegat: quòd ipsemet gratiâ suâ pugnet pro te: quòdque paratum semper ad tuam defensionem & cibum, dilectum Filium suum in Altaris Sacramento conservet, alta adeo, & magna sunt indicia amoris, quo amaris ab eo, ut nullus adsit, qui benè per-

cipiat, & capiat: quanti exiguitatem, vilitatem, & miseriam tuam faciat tam potens, & magnus Dominus: tum ex adverso etiam non inveniatur, qui bene cognoscit id, ad quod tenemur pro tanta divinæ misericordiæ charitate, & benevolentia, quæ tot, & talia pro nobis est operata.

Enimverò, si terreni Domini, cum honor ipsis tribuitur, quamvis pauper, & humilis conditionis sit, qui talem honorem eis tribuit, nihilominus fatentur, se non posse non reddere eidem vices: quid à nobis (qui tam viles, imò nihil sumus) agendum erit cum supremo omnium Monarcha, à quo præstantibus adeò, & suavis modis dilectos nos fuisse, & semper adhuc diligere non ignoramus?

Præter hucusque dicta, super omnia memoria semper retine, fili. divinam maiestatem propter se solam mereri, ut infinitum ei decus, & obsequium præstetur à nobis, & quidem purè, ut ipsimet placeamus.

## CAPUT XII.

*De duabus voluntatibus, quæ sunt in homine,  
& de pugna earum inter se.*

**Q**Uamvis aliquo modo dici possit, duas in nobis voluntates reperiri: aliam rationis, id est que rationalem, & superio-  
rem

rem dictam; aliam sensus, & hac de causa: sensualem. & inferiorem appellatam, quæ explicari etiam solet per hæc nomina: appetitus concupiscentiæ, carnis, sensûs, & passionis; nihilominus, quia propter rationem nos sumus homines, cum aliquid tantum sensu volumus, nunquam intelligitur, nos verè illud velle, nisi per voluntatem rationalem flectamur in ipsum.

Quare totum nostrum Spirituale Certamen in hoc principaliter versatur: cum rationalis nostra voluntas maneat, velut inter divinam, quæ superassidet, & inter sensualem, quæ infra residet, à quacunque ex istis perpetuò invaditur, & oppugnatur; utraque enim, divina scilicet, & sensualis ad se trahere eam veller, sibi que subicere obedientem.

Hinc est, quod magnas difficultates, labores, & tormenta experientur sub initium illi, qui pleni sunt habitibus malis, ubi vitam suam in melius immutare discernunt, statuuntque fugientes \* Mundo, & carne, JESU Christi servituri, amoris obsequio se restituere.

Aggressiones enim, quas rationalis istorum voluntas sustinet à voluntate divina, & à sensuali, quæ ambæ eam circum obfidet, & cum ipsa pugnant) magnæ multæque sunt, nec absque gravi afflictione tolerari possunt.

Quod

Quod tamen illis non accidit, quibus virtutum, vel vitiorum habitus ita jam dominatur, ut ipsi unâ cum illo vivere velint; virtute etenim præditi, faciliè voluntati divinæ consentiunt, & depravati vitiis facilius, & absque certamine vel minimo, voluntati sensuali se dedunt.

Quapropter nullus unquam præsumat, se veram, Christianamque virtutem, assequi posse, & Domino (ut par est) in se vivere, nisi animi vim velit pati, pœnamque perferre, quæ sentitur in derelinquendis non solum voluptatibus majoribus, sed etiam minoribus, quibus prius per terrenum affectum alligabatur.

Ex quo procedit, tam paucos pervenire ad veræ perfectionis metam. Postquam enim in extirpandis majoribus vitiis desudârunt, violenter postea agere contra se nolunt, neque semper sustinere idus, & afflictiones, quæ inveniuntur quotidie in cupiditatibus, exiguis quidem, sed penè infinitis numero evellendis, & in quibusdam minoris considerationis affectibus eradicandis, qui in iisdem, singulis horis prævalentes, dominationem, & imperium supra ipsorummet corda progressu temporis consequuntur.

Inter istos autem quidam inveniuntur, qui, licet aliena bona non rapiant, nihilominus nimis afficiuntur illis, quæ ju-

sto.

sto titulo possident; licet illicitis mediis non quærant honores, ab istis tamen, ut oporteret, non abhorrent, nec eos exoptare unquam desinunt; quinimò aliquando etiam per varias vias eos inquirunt, licet imposita sibi jejunia observent, gulam tamen non mortificant in superflua comestione, & in delicati cibi appetitione; imò, licet continenter vivant, & castè, à quibusdam tamen sibi charis consuetudinibus non abstinere, quæ magni impedimenti sunt ad strictam unionem cum Domino, vitamque veram spiritualem. Præterquam quòd, cum in quolibet homine, vel valdè sancto, hujusmodi consuetudines reperiuntur, majoresque in illo, qui minus timet, à quocunque hominum omnibus viribus, sunt fugiendæ.

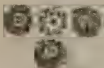
Ex quo etiam provenit, opera nostra cæteroquin bona fieri ab istis hominibus cum spiritus tenuitate, non paucis cum utilitatibus, & terrenis commodis immixtis, cum occultis imperfectionibus, ac tandem ex quadam æstimatione, & cupiditate inanis, humanique honoris, & laudis.

Qui hujusmodi sunt, non solum non progrediuntur in via salutis, sed retrogredientes sæpissimè in mala pejora labuntur, Nam virtutem veram non amant; sed potius parum se gratos ostendunt Domino, qui eos à dæmonis tyrannide tripuit. inlu-

insuper ignari, & cæci sunt, neque periculum vident, in quo morantur. Falsò enim in tuto se statu permanere arbitrantur.

Qui error eò majoris est damni, quo minùs perpenditur; multi enim, qui spirituales vitam colunt, cum supra quod oporteret, sui ipsorum sint amatores (quamvis verè se diligere ignorent) illa exercitia ferè semper eligunt, quæ sibi magis accepta sunt; reliqua verò prætermittunt, quæ naturalis ipsorum propensio, & sensualis appetitus recusat, contra quem omnes vires, & robur Spiritualis Certaminis dirigere necessarium omnino foret.

Propterea, fili mi, te moneo, atque horror; ut difficultates, & pœnas aines, quas secum habet victoria de nobis ipsis. In hoc etenim omnia sunt: & eò certior, tibi que proximior erit victoria, quò ardentius dilexeris difficultates, quas tyronibus in via perfectionis virtus, & Spirituale Certamen ostendunt. Unde, si certamen, & difficultates magis amaveris, quàm victorias, & virtutes, omnia citius infallibiliter obtinebis.





## C A P U T XIII.

*De modo pugnandi adversus motus inferioris,  
seu sensualis voluntatis; nec non de actibus,  
quos nostra superior, & rationalis volun-  
tas debet elicere, ut virtutum  
habitus comparet.*

**Q**Uotiescunque tua rationalis voluntas  
vim, & pugnam patitur à voluntate  
sensuali ex una parte, & à divina ex altera  
(dum quælibet ex illis ipsam victam ad se  
trahere contendit) ut possit omnino in te  
prævalere divina voluntas, opus est, ut va-  
riis hisce modis exercearis:

Primò. Ubi sensualis voluntatis tuæ  
motus exurgunt, illis fortiter, & magnani-  
miter obstitute, ne illis rationalis voluntas  
assentiatur.

Secundò. Statim ac prædictos motus  
superaveris, & represseris, rursus illos ex-  
cita in te, ut majori postea impetu eos mor-  
tificates, & repellas. Neque contentus sis,  
quòd hoc semel feceris: sed iterum, atque  
iterum ad novum certamen eosdem motus  
voca; in quo, per multiplicatos actus, ip-  
sos rejicere à te cum indignatione, con-  
temptu, & odio assuesces.

Adverte tamen. fili mi, quòd pugna  
istæ, seu motuum suscitationes cum quo-  
libet appetitu, aut affectu nostro inordina-  
to, præterquam cum carnis passionibus in-  
stituen-

stituendæ sunt. De istis namque peculiariter, ut infra, statuendum est.

Postremo. Omnem conatum tuum impende, ut semper efficias actus oppositos cuicunque passioni malæ, quæ invenitur in te.

Apposito hîc exemplo totum clariùs elucescet:

Ab impatientiæ fortasse moribus oppugnaris? Si interius recollectus attende-  
ris, senties, illos semper cum superiori, seu rationali tua voluntate pugnare, ut eam ad sibi consentiendum inclinent.

Quapropter pro tuo primo Exercitio seu Certamine, singulis moribus per iteratos voluntatis superioris actus te objectabis; & validius, quo poteris, ejusdem superioris voluntatis assensum impedies.

Neque desistes unquam ab hoc certamine, donec omninò defatigatum & mortuum victoriæ cessasse agnoveris adversarium.

Cave tamen à diaboli calliditate. Cum enim ipse videt nos totis viribus obistere moribus alicujus passionis, non tantum cessat illos in nobis suscitare, sed jam suscitatos quærit omni studio componere, per actuum exercitium, habitum faciamus in nobis virtutis adversantis illi passioni, cum qua pugnamus. Tum etiam hoc facit malignus hostis, ut nos vanæ gloriæ, & superbiam

perbiæ laqueos inducat, suadendo scilicet nobis sua dexteritate, & fallaciis: quòd à nobis (tanquam si verè magnanimi bellatores essemus) citò hostes victi fuerint, atque perempti.

Idcirco, fili mi, ex prædicto primo certamine ad secundum progredi debes, & cogitationes (quæ in te impatientiam gignebant) in memoriam tuam revocare, atque taliter excitare in temetipso, ut in parte inferiori, ac sensitiva motum te sentias. Tunc verò per frequentatos voluntatis actus, firmiori, quàm priùs, animo, & robore, motus illicò reprime, & refelle.

Quamvis autem egregiè hostes nostros rejedemus, atque in hoc benè operari, Deoque nos placere sciamus; quia nihilominus (eò quòd eos omninò odio non habeamus; ab iisdem in alio conflictu superari, & vinci periclitamur. ideò tertio in eos certamine debes irruere, illosque audacter à te repellere per superioris voluntatis actus, non solum validos, & strenuos. sed etiam indignabundos: sicque semper agere, quousque odibiles, & abominabiles nobis omninò reddantur.

Demum, ut anima tua, fili mi, exornetur, & perficiatur habitibus virtutum: circa istas actus illos in te produces, qui directè passionibus tuis rebellibus contrarii sunt; exempli gratiâ.

Cupiens tu patientiæ habitum perfectè acquirere; si quis, irridendo, impatientiæ tibi dederit causam, non sufficit, quòd tribus modis superius traditis exercearis; sed amare, & charam habere insuper debes acceptam irrisiõnem, adeò, ut desideres iterum, & quidem eodem modo, & eadem persona irrideri: expectesque, imò pararum, & promptum te offeras ad maiora longè dedecora toleranda.

Ratio autem, cur tales contrarii actus necessarii sint, ut proficiamus in virtutibus, perfectique fiamus, est, quia cæteri actus, licet multi & fortes, non sufficiunt ad evellendas radices, quæ vitiorum in nobis sunt genètrices.

Quare (ne à solito nostro discedamus exemplo) etiamsi, cum irridemur, non assentiamus impatientiæ moribus, sed potius contra illos tribus modis superius explicatis pugnemur, nihilominus, nisi assuescamus etiam permultos, & iteratos actus ad contemptum diligere, & de illo gaudere, nunquam impatientiæ vitium eradica- bimus, quod (utpote nos semper ad nostrum honorem inclinamus in odio nostri contemptus, & dedecoris fundatur.

Propterea etiam, si vivens adhuc permaneat vitii radix in nobis, semper ita germinat, & pullulat, ut languidam reddat virtutem sibi oppositam, imò quandoque eam

tota-

totaliter suffocet, & perimat. Præterquam quòd in perpetuo nos tenet periculo deficiendi ad quamcunque occasionem, quæ superveniat.

Ex quibus evidenter deducitur: quòd sine prædictis actibus nunquam verum virtutis habitum comparare possimus.

Prætereà adverte, fili, supradictos actus adeò frequentes, & in tali numero debere esse, ut destruere omninò valeant vitii habitum, qui sicuti per multos actus malos cordis accepit imperium, ita per multos actus bonos ab eodem corde extirpetur necesse est, ut postea virtutis habitus in ipsummet introduci possit.

Quin insuper addo, quòd major numerus requiritur actuum bonorum, ut virtutis habitum comparemus, quàm actuum malorum, ut habitus vitii coalescat in nobis. Et Ratio est, quia virtutis actibus non auxiliatur, sicuti facit actibus vitii, natura nostra per peccatum corrupta.

Præter hucusque tradita, dico, fili mi, quòd, si virtus (in qua tunc temporis te exerces) ita requirat, debes etiam ejusdem actus extrinsecos efficere conformes intrinsecis: nempè (ut eodem utamur exemplo) mansueta, & amantia verba loqui; imò & deservire, si potes illi, qui tibi aliquando noxius, vel adversarius fuit.

Quamvis verò prædicti actus præsten-

tur à te, seu præstati tibi videantur cum tanta spiritus debilitate, ut eos contra voluntatem tuam te efficere putes; nihilo minus eos nunquam prætermittere debes; quia, etsi imbecilles, ac debiles sint, attramen te magis obfirmant. animum tuum constantiorem in certamine reddunt, viamque tibi faciliorem aperiunt ad triumphum.

Diligenter autem attende, semperque in te recollectus esto, ut non solum contra validos, & efficaces tuæ voluntatis inferiores actus pugnare possis, sed etiam contra infirmiores, & languidiores cujuscunque passionis; debiles enim, & inefficaces ad fortes, & efficaces viam pandunt; & exinde mali in nobis habitus generantur.

Ex eo enim, quòd aliqui parum studeant eradicare è cordibus suis exiguos animi affectus, & cupiditates quasdam (postquam majores alicujus passionis subdiderunt) provenit, quòd præter sui ipsorum intentionem submittantur, & consternentur ab hostibus fortiori, quàm antea, impetu, & ruinâ irrumpentibus contra eos.

Tandem te quoque moneo, fili, ut incumbas mortificationi, & pugnae tuorum animi affectuum, & cupiditatum, quæ de rebus quidem licitis sunt, sed non necessariis. Ex hoc enim non pauca tibi bona provenient, & semper dispositus, ac magis prom-



promptus fies ad te in reliquis superandum; quin insuper fortis, & expertus evades in certamine tentationum, & varios diaboli vitabis laqueos, gravissimumque Domino obsequium præstabis.

Dilecte fili, aperto corde nunc loquor tecum, si (ut dixi tibi) in his sanctis exercitiis ob reformationem, & victoriam tui ipsius perseveraveris, promitto tibi, multum esse te profecturum intra brevissimum tempus; imò verè, & non tantum nomine, futurum te spiritualement. Per diversos autem ab istis modos, & per alia exercitia, pro certo habe, nunquam te verum spiritum, virtutemque comparaturum, quamvis prædicta omnia laudabilia, & sensui tuo delectabilia adeò essent, ut inter ipsa frui unione Dei, dulciaque inter JESU Christi colloquia commorari videreris.

Verus etenim spiritus (ut in primo Capitulo ostendi tibi) non dependet, neque oritur ab exercitiis sensui gratis, naturæque nostræ conformibus, sed ab illis, quæ naturam nostram cum omnibus suis actibus crucifigunt. Nam ista, & non illa, hominem per evangelicarum virtutum habitus renovatum uniunt cum Creatore proprio Cruci affixo.

Extra dubitationem quippe est, quodd, sicuti habitus vitiorum fiunt per plures, atque iteratos actus superioris nostræ vo-

luntatis, dum appetitui, & inferiori voluntati indulget; ita ex adverso habitus evangelicarum virtutum comparentur per multos, & frequentatos actus conformes voluntati divinæ, à qua modò ad unam, modò ad aliam virtutem advocamur.

Enimvero, sicuti voluntas nostra nunquam mala esse potest, & à Deo aliena, (etiamsi validissimè aggressa eam fuerit pars inferior, & vitium) nisi ipsamet cedat, & det manus; ita à pari nullo tempore erit bona, & unita cum Deo (quamvis efficaciter vocetur, & impellatur ab internis illuminationibus, & inspirationibus per gratiam Dei) nisi, cum occasiones sese offerunt, interni, & externi ejus actus cum voluntate Dòmini conformentur.

#### CAPUT XIV.

*Quia agendum, cum superior nostra voluntas ab inferiori, & ab aliis hostibus victa, atque subjugata omnino videtur.*

**D**ilecte Fili, si tibi quandoque videatur, voluntatem tuam superiorem adversus inferiorem, aliosque hostes nihil posse, (eò quòd efficacem contra illos in te non sentias voluntatem) ne idcirco inermis, sed viriliter persiste, & absque intermissione decreta. Semper namque superiorem  
riorem

riorem in prælio te debes credere, quo usque manifestè agnoscas, te cecidisse.

Sicut enim superior, & rationalis voluntas non indiget actibus voluntatis sensualis, ut actus suos producere valeat; ita nisi ipsamet velit, nunquam cogi potest ad se victam subdendam, etiam si ab omnibus viribus, & potentia voluntatis sensualis impugnetur.

Deus quippe rationalem voluntatem munitavit libertate, & robore, ut (licet omnes sensus, & singuli dæmonum, quini-  
mò universus terrarum Orbis una arma capessant, & in ipsam conspirent, atque validiori sibi possibili fortitudine in eam opprimendam irruant) se solâ, hisce omnibus invitis, & contradicentibus, possit libetrimè velle, aut nolle, toties, quoties ipsamet vult, quovis tempore, & quocunque modo, ac sine sibi magis benevisis.

Quod si supradicti hostes, ex improviso, tanto te nonnunquam impetu invaderent, & aggrederentur, ut voluntas tua penè suffocata, non haberet ultra spiritum, quo vel unicum contrariorum affectuum actum produceret, ne tamen timeas, neque arma deponas, sed potiùs tunc temporis utaris linguâ, & te ipsum tueri sic dicens:

*Non : Non Credo tibi : fidem non habeo : te nolo, neque tibi conscientiam in aeternum. Tum in*

hæc te omninò gere ad instar illius , qui  
cùm inimpentem in se hostem suum vi-  
det ( præclusa via ferendi entis acumine )  
manubrio solet ipsum percutere.

Sicut ergo iste ad passum usque aliquan-  
do retrocedit, ut mucrone feriat inimicum  
suum , ita & tu resiliās ad tu ipsius cogni-  
tionem, considerans nempe, te nihil esse,  
& nihil posse; Tum spe firmus, fixusque in  
Deo, qui cuncta potest, adversantem pas-  
sionem percutere verbis istis : *Auxilia e mihi  
Domine, DEUS meus; auxilia e mihi JESU;  
auxilia e MARIA, ne cadam.*

Cùm verò tibi ab hoste tuo permittitur,  
suppetias quoque ferre poteris defatigatæ  
voluntati, accurrendo scilicet ad intelle-  
ctum, & diversa puncta meditando, quo-  
rum ponderatione voluntas animum, &  
vices denuò sumit contra adversarios; ex-  
empli gratiâ.

In aliqua persequutione, seu afflictione  
ita ab impatientia vexaris, ut voluntas tua  
neque velit, neque possit ( ut ita dicam )  
eam amplius tolerare; statim intellectu  
consolare voluntatem circa hæc, vel simi-  
lia discurrens.

Primò. Considera, num merearis ma-  
lum illud, quod pateris, eò quòd scilicet  
ei occasionem præstiteris, si enim illud me-  
reris, dignum & iustum est, ut illud pa-  
tienter perferas; nam ipsum tuis propriis  
manibus effecisti. Se-

Secundò. Si circa malum illud es innocens, & nullam ei causam dedisti. illico mentem tuam ad alia peccata converte, quorum poenam adhuc Domino non persolvisti, & quæ etiam (sicut oportebat) non punivisti.

Agnosce autem, quod Dei misericordia futuram, & magnam delictorum tuorum poenam (quæ vel esset æterna in inferno, vel saltem temporalis in purgatorio) commutet cum parva presenti, illam debes, non solum libenter, verum etiam cum gratiarum actionibus acceptare.

Tertio. Si fortasse tibi videreris multam egisse poenitentiam, & parum à te offensam fuisse Majestatem divinam. (quod nunquam admittendum est in mente tua) cogita, quod in Cœlorum Regnum nullus ingrediatur, nisi per angustam januam suæ abnegationis, & patientiæ in tribulationibus.

Quartò. Etiam si per aliam viam intrare posses in cœlestem patriam, tamen propter legem, & debitum amoris, neque cupere istud deberes, maximè, quia DEI Filius, & omnes amici ejus per Crucem, atque spinas in eam ingressi sunt.

Quintò. Illud, in quod semper, & super omnia oculos, animumque tuum debes intendere, est voluntas Dei, qui propter amorem, quo te diligit, electabitur

Cum... quo-

quolibet virtutis, & mortificationis actum quem (ut ei amore correspondeas) tanquam fidus, & magnanimus Heros efficies.

Certum autem hoc habeas, fili, quòd, quantò irrationabiliores, & indigniores erunt angustiae, ratione causae, à qua procedunt, ideoque eò graviores, atque intolerabiliores ad ferendum; tantò eris Domino charior, admittendo nempe, & amando (etiam in rebus, quae inordinatae videntur, & sensui tuo amariiores) divinam voluntatem, & dispositionem, à quibus eventus omnis (etiam si absque ordine nobis appareat) cum recta mensura, atque regula praeponderatur.

## CAPUT XV.

*De quibusdam monitis circa modum certandi;  
& praesertim adversus quos hostes, & qua  
virtute certandum est.*

JAM vidisti, fili, modum, quo certamen ineiendum est, ut te vincas, virtutibusque exornes.

Scito nunc insuper, (ut ab hostibus tuis celeriter, & faciliè victoriam obtineas) necessarium esse, ut singulis diebus adversus tuum proprium amorem pugnes: tum, ut affuescas contemptus, velut amicos tuos, diligere, & quasque afflictiones omnes habere,



here, quas tibi posset quandoque mundus  
inmittere.

Ob nullam enim aliam causam victoriæ  
difficiles, & instabiles apud nos factæ sunt.  
nisi quia ( ut supra tetigimus ) Certamen  
hoc Spirituale minima fuit apud nos in  
æstimatione.

Verum, ne istud quoque ignores: nem-  
pe, quod certamen tu, cum animi fortitu-  
dine, suscipiendum, & concipiendum sit.  
Quam fortitudinem facillimè per duos  
hosce modos acquires.

Primò. Si talem fortitudinem exposcas  
à DEO.

Secundò. Si diaboli rabiem conside-  
raus, odiumque ejus implacabile, nec non  
infernaliū exercituum numerum; ex ad-  
verso etiam respicias ad infinitam bonita-  
tem, amoremque, quo amaris à Domino,  
videasque longè validiorem, & fortiorem  
esse illis Deum, majorique in numero An-  
gelos, Sanctosque pro nobis stare, acriter  
orationibus dimicantes.

Ex hac quippe consideratione provenit,  
tot infirmas, debilesque mulieres vicisse,  
& subjugasse omnem mundi potentiam,  
sapientiamque, omnes carnis aggressiones,  
omnemque barbariem infernalem.

Ideico terreri nunquam debes, etsi  
quandoque tibi videatur, quod hostium  
certamen magis crescat indies; quod to-

rum tuæ vitæ tempus duraturum sit: quodque lapsus ferè inevitabilis tibi hoc idem multis ex partibus comminetur. Sciendum namque tibi est, robur, & sapientiam omnem inimicorum nostrorum esse in manibus Domini, & Ducis nostri, ob cuius honorem pugnamus. Ipse autem (cum magni, & supra quod dici possit, honorem suum aestimet, atque ideo ad certamen nos vocet) non solum inferri nobis damnum aliquod non permittet, sed pro nobis ipse met certans, victos, & bellatosque adversarios tuos tibi submitter.

Hoc tantum tua interest: pugnare strenuè, & arma nunquam deponere, vel fugam cogitare, quamvis multa tibi vulnera infligerentur.

Ut acerrimè verò decertes, hoc scias oportet: quod impossibile sit ab hoc certamine fugere; imò quod captus, & peremptus succumbere debeat, qui in eo dimicare recusat.

Denique scito etiam, tibi agendum esse cum hostibus talis naturæ, ac ad id tumidis, & inflatis odio, ut sperare pacem, vel inducias ab ipsis, ridiculum omnino sit.

### C. A. P. U. T. XVI.

*Quomodo primo mane debeat Christi miles egredi ad certamen.*

**S**tatim cœpergetactus fueris, fili. p̄m̄.

rum, in quod interiores animæ tuæ oculi dirigentur, hoc sit: In campo ab inimicis vallato undique cerne te, & quidem cum hac lege: quod perpetuè ille morti subjacere debeat, qui in eo loco non pugnat.

Intra campum ubi positus postea fueris, tibi videaris intueri contra te hostem, seu malam illam inclinationem (quam expugnandam statuisti) armatam, ut te crudelissimè feriat, atque occidat: à dexteris autem victorem Ducem tuum Christum JESUM, simul cum Matre sua sanctissima MARIA Virgine, cum charissimo suo sponso Josepho, nec non etiam cum pluribus Angelorum, atque Sanctorum coeptis, sed præsertim cum forti milite Archangelo Michael: à sinistris verò hostem tartareum cum sectatoribus suis expeditis, & promptis, ut prædictum tuum hostem susceperint, teque ad manus illi dandas sollicitent.

Hæc inter consiste, veluti, si audires vocem Angeli tui Custodis, qui diceret:

Dilecte fili, tibi hodie pugnare opus est: cum hoc, cæterisque hostibus tuis. Ne timeat cor tuum, neque vilescat: ob pavorem vel ob aliam causam, ne illis cedat; nam Dominus noster, & Dux tuus, cum omnibus phalangibus supradictis hæc tecum, & pro te adest, tuosque omnes contra hostes certabit, nullo modo permittere, ut illi

prævaleant, atque triumphent adversus te.

Esto igitur firmus, & constans: violenter tecum age, pœnamque patienter sustine, quam in violentia contra te non semel experieris; sæpe de tui cordis intimis clama ad Dominum Deum tuum: **MARIAM** Virginem, & Sanctos omnes vocans in auxilium tuum; & absque dubio victoriam ab omnibus tuis hostibus reportabis. An debiles es, & malis habitibus plenus, fortes verò, multique sunt inimici tui? Scito, quòd multa etiam sunt auxilia Domini, qui te creavit, & redemit; imò ultra modum, & comparisonem fortior est Deus tuus, & voluntatem magis efficacem habet de sua salute, quàm ipsemet hostis infernalis habeat de perditione tua. Pugna ergo, neque te affligi, & torqueri timeat, quandoquidem ab animi tui virtute adversus vitia, nec non à pœna, quæ ratione habituum malorum oppositorum nos cruciat, victoria, & thesaurus educitur, quo Cœlorum emitur regnum, & quo anima in æternitates perpetuas unitur **DEO**.

Itaque incipe, fili mi, in nomine Domini, armis Diffidentia: tuæ ipsius, & confidentia: in Deum, Oratione, & Exercitio, ad Certamen hostem illum, sive passionem, quam iuxta ordinem superius traditum

tum subiugare decrevisti) compellens. modò per repugnantiam, modò per odium, & modò per oppositæ virtutis actum. eam sæpè confodiens, & vulnerans usque ad totalem illius interitum, atque exitium. Omnia autem semper age, ut soli placeas Deo, qui simul cum universa Ecclesia triumphante tuo adstat certamini.

Dilecte fili, rursus dicor tibi, certamen fastidire non debes, sed potius illa considerare, ad quæ omnes tenemur, scilicet ad inserviendum, & placendum DEO. Præterea ad necessitatem quoque debes attendere, quam ad dimicandum habemus. Fugere enim, nec absque vulneribus, nec absque morte nos possumus. Imò addo insuper, quòd si, adinstar rebellis animæ, à Domino velles fugere, reque ad mundum convertere, & ad carnis oblectamenta: aut velis, aut nolis, tibi pugnandum est, & quidem cum tot ac tam crudelibus hostibus, ut sæpissimè habiturus sis madefactam frontem sudoribus, qui ad cor usque penetrantes, mortis spiritualis angustias illuc afferent.

Cogita hinc ergo, fili, quodnam stultitiæ genus esset, laborem, & pœnam assumere, quæ nunquam finem habeat, & quæ laborem, & pœnam patiat longè maiorem (neque absque exitio) si fugimus, quàm si brevi tempore decertemus; decertando

namque (præterquam quòd certamen  
citò concluditur) cum æterna vita in infi-  
nitum beata unimur, & in sempiterna læ-  
culâ fruimur DEO nostro.

## CAPUT XVII.

*De ordine servando in Certamine contra  
malas propensiones nostras.*

**M**Ultum interest, fili, scire ordinem  
servandum, ut ritè in certamine con-  
grediaris; & ne totum hoc agas, quasi ca-  
su, vel propter consuetudinem, sicut cum  
proprio damno faciunt plures; Ideo

Scito, ordinem servandum in pugnan-  
do adversus hostes, & malas inclinationes  
tuas hunc esse: Primò, ut intra cor tuum  
te recipias: tum diligenti scruteris exani-  
me, à quonam affectuum genere circum-  
detur, & à quam passionem magis, & fre-  
quentius coarctetur, & torqueatur; ac de-  
inde contra illam arma, & certamen sus-  
cipias.

Quòd si te ab aliis quoque non pravisis  
hostibus invadi contingat, semper tibi  
contra hostem illum certandum est, qui  
auctu, & proprius, quàm cæteri, tecum  
pugnat; ita tamen, ut semper ad præ-  
cipuum opus tuum revertaris  
statim.

CA.



## CAPUT XVIII.

*De modo subitis passionum moribus  
obstendi.*

**D**ilecte Fili, si nondum assuetus es declinare, atque intrepido corde sustinere injuriarum, vel alterius rei tibi contrariæ ictus, cupisque in hoc acquirere consuetudinem: necesse est, ut assuescas prævidere, & velle, paratoque semper animo expectare prædictos ictus.

Modus tales ictus prævidendi est: si, consideratâ passionum, & vitiorum tuorum naturâ, consideres etiam personas, & loca, in quibus, & cum quibus agis, & conversaris. Ex his etenim facillimè conijicies, quid accidere tibi possit.

Quando verò aliquid aliud adversum, seu non expectatum occurrerit (præterquam quòd auxilium receperis, cò quòd animum præparatum habueris ad alia, quæ prævidebas) poteris insuper uti hoc novo medio inferiùs addito, quia ab eo non exiguum juvamen recipies.

Porrò, statim ac alicujus injuriæ, vel alterius rei te affligentis senseris ictus, vires exere, & vim tibi infer, ut mentem ad DEUM eleves, meditando ejus ineffabilem bonitatem, & erga te amorem, propter quem Deus talem animi perturbationem, & angustias tibi immisit: ut illas sci-

licet tu perferens pro ipsius amore, magis emenderis interius, magisque fies proximus, & uniaris cum ipso DEO.

Postquam verò cognoveris, Divinum esse beneplacitum, ut illam sustineas ad-  
veritatem, protinus cogitationem tuam ad te converte, in similem ferè modum te objugans, & tecum loquens:

*Quare o anima mea gerere Crucem recusas, quam non hic, vel ille homo, sed Pater tuus amantissimus offert tibi?*

Deinde ad talem Crucem te vertens, majori, quàm potes, patientiâ, eam amplectere, & dic:

*O Crux a Divina provi.lentia elaborata, priusquam viverem: o crux à dulcissimo meo Domino Cruci affixo tota dulcis reddita, suscipe me, clavisque me fige in te, ut per te me suscipiat, qui per te moriens me redemit.*

Quòd si ab initio sauciatus procumbe-  
res, (eò quòd adeo passio prævaleret adver-  
sus te, ut pergere ad Deum non posses) quære nihilominus prædicta omnia facere, tanquam si vulneratus non esses.

Efficacissimum tamen omnium remedi-  
um contra motus istos erit, è medio tollere  
occasionem, à qua proveniunt; exempli  
gratiâ.

Si cognoscis, quòd propter affectum,  
quo rem aliquam diligis, turberis, & in  
subitam iram erumpere soleas, cum rem  
illam

illam  
huius  
sue  
dica  
Si  
aliqu  
horr  
ficti  
rem  
que  
char  
quan  
tura  
form  
occa  
ranti  
qui p  
nibus

D  
tibi p  
Qu  
dere,  
miru  
An  
Cū  
Poss

illam non obtines: remedium, quo citò  
huic vitio providere debes, hoc est, ut as-  
suescas prædictum affectum penitus era-  
dicare.

Si verò talis ira, non à re ipsa, sed ab  
aliqua persona procedat; à qua tu adeo ab-  
horres, ut vel minimum quid ab ipsa pro-  
ficiscens te succendat: tunc optimum erit  
remedium, voluntati tuæ vim facere, eam-  
que inclinare ad eam personam amandam,  
charamque habendam: quia ( præter-  
quam quòd etiam ipsa, sicut & tu, est crea-  
tura per supremam Domini dexteram ef-  
formata, divinoque sanguine reformata )  
occasionem tibi præstat, ut per talem tole-  
rantiam similis fias amantissimo DEO tuo:  
qui piissimus, & benignissimus cum om-  
nibus semper fuit, & est.

## C A P U T XIX.

*De modo certandi contra vitium carnis.*

**D**ilecte Fili, adversus hoc vitium præci-  
puo, diversoque à supradictis modo  
tibi pugnandum est.

Quare, ut ordinatè scias in bello proce-  
dere, tria debes tempora considerare: ni-  
mirum,

Antequam tentemur,

Cùm tentamur, &

Postquam tentatio præterit.

An-

Ante ipsam tentationem certamen eris  
 contra causas, quæ hæc tentationes so-  
 lent producere; fugere enim illas debes,  
 vel si cum iisdem tibi nonnunquam neces-  
 sariò agendum est, omnia citissimè, &  
 absque mora vel parvula perage, & qui-  
 dem cum vultûs modestiâ, severitate, at-  
 que rubore. Quin etiam tibi suadeo, ut  
 verba, quæ profers in similibus occasioni-  
 bus, asperitate potius condita sint, quàm  
 benevolentiam, & superfluâ affabilitate.

Neque confidas, fili, quòd tunc tempo-  
 ris nihil in te sentias, vel quòd à multis  
 annis impulsus, aut motus carnis verè non  
 senseris; quia nefarium hoc vitium, quod  
 pluribus annis non fecit, unâ conficit ho-  
 râ, regitque sæpè machinamenta, & oc-  
 cultè dirigit, eoque magis nocet, & ferit,  
 quòd amicitiam quietiorem simulat, & suâ  
 suspicionem à nostris cordis tollit.

Propterea maximopere timendum est  
 (sicut experientia non semel nobis osten-  
 dit) quando inter aliquos sub licitarum re-  
 rum prætextu consuetudo protrahitur: ex-  
 emplî gratiâ, sub prætextu consanguini-  
 tatis, urbanitatis, aut virtutis recogno-  
 scendæ, quæ in persona dilecta refulgeat.  
 Nimia quippe, & imprudenti consuetu-  
 dini venenata sensûs dilectatio immisce-  
 tur, quæ insensibiliter intra pectus inro-  
 tans, ac ad medullas animæ pertransiens,  
 magis

magis quotidie rationem obnubilat, & taliter, ut intra breve temporis spatium nihili aestimari ea incipiant, quæ valde obnoxia manent periculo: ut sunt benevoli aspectus: grata, & dulcia ad invicem verba: conversationisque delectationes, quibus inter duos non intermissis, in præceps miserrime eorum quilibet ruit, vel saltem in calamitosissimam incidit tentationem, atque ad superandum penè impossibilem. Idcirco pro documentis hæc habeas:

Primo. Fuge statim, fili, fuge, ubi vel minimam umbram videris hujus vitii. Stuppa namque sumus nos homines, ideoque facillimi ad flammam concipiendas. Neque confidas, quòd aqua voluntatis bonæ inadefactus sis: vel quòd firmam voluntatem habeas, & potius ad moriendum promptam, quàm ad offensionem vel minimam contra Dominum committendam. Per iteratam enim conversationem carnalis ignis adeo calore suo aquam bonæ voluntatis exsiccat, & in ictu oculi in nobis ita succenditur, ut neque consanguinitati jam parcat; Deum etenim non timebit. honorem nihili faciet, vitam non curabit, imò nec omnia inferorum supplicia ipsum retardabunt. Quapropter fuge, fuge, dico iterum, fili, nisi velis calefieri, accendi, & comburi.

Secundo. Fuge similiter otium, vigil esto.

esto, & expergectus in omnibus, sed præsertim in operibus, & cogitationibus, quæ statui tuo convenire videntur.

Tertio. Ne repugnes unquam, sed facile in rebus omnibus obedias Superioribus tuis, promptè, & alacri animo is obtemperans, quæ tibi ab iisdem imponuntur, illisque in rebus libentius, quæ humilitatem gignunt, ac magis, quàm cætera alia voluntati, & appetitui tuo rationali adversantur.

Quarto. Nunquam temerè judices de proximo tuo, & maxime circa hoc vitium. Quod si manifestè quandoque lapsus ille esset, ei compati debes, & non contra ipsum indignari, aut idcirco eum contemnere. Quinimò ex illius lapsu excerpendus pro te est fructus humilitatis, & cognitionis tui ipsius, atque cognoscendum, quòd pulvis, & nihilum sis. Tum Oratione quæres cum Deo uniri, ac magis, quàm antea, consuetudines, & conservationes devitare, & fugere, quamvis in illis sola etiam umbra periculi timeretur.

Quod si pronus, & facilis fueris ad iudicandum de aliis, & ad eos contemnendos; scito, quòd tuis sumptibus à Domino corripieris: permittit namque, te præcipitem ruere in eundem errorem, ut exinde superbiam tuam agnoscas, atque ita propter ipsum factus humilis, de remedio pro utroque vicio cogites.

Si

Si  
ris, ne  
semper  
maxim  
Qu  
fili mi  
vider  
seris c  
tiam e  
contra  
canis  
bus tr  
videa  
bere,  
hoc f  
ciem  
quam  
Te  
tim.  
seca.  
C  
rum  
velit  
que,  
A  
hone  
tuis,  
quæ  
quod  
perit  
In



Si verò, postquam judicâsti, non labe-  
ris, neque tuas immutas cogitationes, sed  
semper in superbia perseveras, scito, quòd  
maximopere dubitandum est de tuo statu.

Quintò, & ultimò. Diligenter attende,  
fili mi, ne (eò quòd donum aliquod in te  
videris, vel spiritualium deliciarum sen-  
seris delectationem) in vanam complacen-  
tiam extollaris, tibi que suadeas, te multa  
contra hoc vitium posse. Imò neque putes,  
carnis certamen adversus te esse ab hosti-  
bus tuis intermittendum, eò quòd eos tibi  
videaris despicere, exhorrere, & odio ha-  
bere; sed scito potius, quòd, si incautus in  
hoc fueris, facillimè in extremam perni-  
ciem ibis. Et hæc satis de tempore, ante-  
quam circa carnis vitium tentemur.

Tempore autem tentationis, cogita sta-  
tim, fili mi, utrùm talis tentatio ab intrin-  
seca, vel ab extrinseca proveniat causa.

Causam extrinsecam esse duco: oculo-  
rum, atque aurium curiositatem: nimiam  
vestium perpolitionem: conversationes-  
que, & discursus ad hoc vitium incitantes.

Aptum contra hæc omnia remedium est,  
honestas, & modestia talis in actionibus  
tuis, ut nulla videre, vel audire velis ex iis,  
quæ ad turpe hoc vitium extimulant. Fuga  
quoque in hisce casibus optima est, ut su-  
perius dixi.

Intrinsecam verò hujus vitii causam ef-  
Te

seputo, corporis hilaritatem, mentisque cogitationes, siue istæ à malis nostris habitibus, siue à demonis instigatione procedant.

Hilaritas corporis jejuniis, disciplinis, ciliciis, vigiliis, aliisque similibus mortificanda est, non ultra id tamen quod virtus docet, & obedientia præscribit.

Pro cogitationibus (à quacunque parte excitentur) remedia quædam propria hîc etiam assignantur, nempe:

Primò. Occupationes in variis exercitiis tuo statui convenientibus.

Secundò. Oratio, & meditatio:

Oratio tamen fiat modo inferius explicato.

Cùm prænoscis non solum prædictas cogitationes pravas, verùm etiam motus, qui solent hujusmodi tentationes præcedere: illico te mente ad Dominum Crucifixum recipiens, dicas: *Mi JESU, JESU mi dulcis, cito, queso, auxilium præbe, ne incidam in manus aduersarii mei.*

Tum subinde Crucem amplectens, ex qua pendeat Dominus, & sæpe sanctissimorum pedum plagas exosculans, cum ardenti dicas affectu: *Plaga pulchra: Plaga pura: Plaga divina, miserum meum, & impium cor heu vulneratè, liberum ab offensa vestra me dimittentes.*

Nolo tamen fili, ut tempore, quo tentationes.

tiones carnalium delectationum abundant, meditatio tua circa quædam puncta vertetur, quæ ob talium tentationum remedium in multis libris leguntur; exempli gratia circa huius vitii turpitudinem, insatiabilitatem, dolores, & amaritudines, quæ consequuntur ad ipsum: imò neque circa pericula, & iacturam opum, vitæ, honoris, & huiusmodi.

Hoc enim non semper tutum remedium est ad tentationes hæcè vincendas; imò damnum asferre multoties potest. Nam licet intellectus ex una parte cogitationes supradictas repellat, ex alia nihilominus intromittit in nos occasionem, & periculum delectationis, & consensus in illas. Unde optimum, & propriissimum remedium est. omnino fugere, neque ab istis tentationibus tantum, sed etiam ab omni alia re (quamvis tentationibus opposita) quæ tales obficiat tentationes.

Itaque meditatio tua, fili, pro occasionibus prædictis sit circa vitam, atque passionem Crucis affixi Domini JESU Christi.

Quod si in hac meditatione (tua contradicente voluntate) tibi in mentem venirent prave cogitationes, & præter solitum molestiam asferrent (sicut certò non semel accidet) ne idcirco timeas, vel meditationem tuam omittas, vel ad tentationes

illas

illaste veritas, ut eis obsistas; sed meditationem tuam majori, qua potes attentione, prosequere, nihil prorsus curans tales cogitationes, tanquam tuæ non essent. Hoc enim medio aliud melius inveniri certè non potest, ut magis illis resistas, quamvis adversus te semper pugnarent.

Meditationem postea hac, vel simili petitione conficies: *Libera me Creator, & Redemptor ab inimicis meis ad honorem passionis, & ineffabilis bonitatis tue.* Cave tamen accuratissimè, fili, ne mens tua, vel raptim, ad hoc vitium deflectat; nam sola etiam ipsius recordatio absque periculo non est.

Adverte insuper, ne ad disputationem cum huiusmodi tentationibus congregiaris, utrum scilicet hisdem consenseris, nec ne? Hoc enim, licèt speciem habet boni, tamen verè larvata dæmonis fallacia est, ut nimirum ne tristem, territum, & pusillanimum reddat. Ideò namque te in hisce detinet disputationibus occupatum: quia sic faciendo sperat, quòd te possit quandoque impellere in aliquam culpam.

De hac autem carnis tentatione, (cùm consensus manifestus non est) contentus sis, omnia breviter tuo Patri spirituali confiteri, & postea ipsius iudicio, & consilio omninò quiescere. Tu tamen Patri spirituali, nedum prædicta omnia, sed tota mens, & cor tuum aperiendum est. Neque

que  
que m  
quis te  
Et v  
que h  
genit  
contra  
simus  
sempe  
in nob  
pore q  
Post  
circusi  
& tute  
per fus  
nis occ  
virtuti  
agend  
Ha  
tisui  
calidi  
diæ;  
in rete

D  
D  
dion  
etiam

que unquam ab hoc totali mentis, cordis-  
que manifestatione timor, vel pudor ali-  
quis te trahere debet.

Et ratio est, quia, si adversus quoscun-  
que hostes nostros virtute humilitatis indi-  
gemus, ut eos subjugare possimus, magis  
contra hunc, quam contra alios, humiles  
simus opus est; nam vitium istud ferme  
semper, ob superbiam nostram punitionem,  
in nobis regnat. Et hæc etiam satis de tem-  
pore quo tentamur.

Postquam verò tentatio præterit, solli-  
citus in hoc esse debes: ut (licet liber jam,  
& tutus videaris) mente nihilominus sem-  
per fugias ab objectis illis, quæ tentatio-  
nis occasionem afferre possunt, etiam si ob  
virtutis, vel alterius boni finem, ad aliter  
agendum te compelli arbitreris.

Hæc namque omnia nostræ Naturæ vi-  
tiis unde quæque scatentis fraudes sunt, &  
calidissimi nostri hostis laquei, atque insi-  
diæ; in lucis enim Angelum se mutat, ut  
in tenebras nos detrudat.

## C A P U T XX.

*De modo certandi adversus negligentiam.*

**D**ilecte fili, ne in miseram negligentiam  
servitutem devenias, (quod perfe-  
ctionis iter non solum impediret, verum  
etiam te in tuorum inimicorum traderet  
manus)

manus) subsequētia monita à te diligentissimè servanda sunt.

Primò. Omnem curiositatem, & terrenum affectum, nec non etiam qualemcunque occupationem, quæ statui tuo non conveniat, fugere debes.

Secundò. Conare omni studio, ut citò omni inspirationi bonæ, & cuilibet tuorum superiorum mandato respondeas, & obtemperes, cuncta semper, operans eo tempore, modo, quo voluntatem, & placitum eorundem esse cognoveris.

Quare in his, neque mora brevissima admittenda est; prima namque mora secundam vocat, & hæc tertiam, tum successivè aliàs: quia illis facilius, quàm prioribus, sensus noster inclinatur, & assentitur, cum captus jam sit voluptate, quam in illis gustavit.

Et hinc est; quòd, vel tardè nimis actiones nostras incipiamus, vel eas, tanquam nobis molestas, multoties affatim intermitamus.

Sicque paulatim, negligentia habitus componitur, qui nos eò usque postmodum deducit, ut eodem instanti, quo per negligentiam illaqueamur, magis nonnunquam nos esse velle sollicitos propugnemus; agnoscimus enim, (nec sine magna verecundia, & rubore) tunc maximò per nos negligentes fuisse.

Magna



Magna hæc negligentia per omnia discurrit, suoque veneno, non solum voluntatem inficit, faciens, ut hæc à bono opere abhorreat, verum & intellectum obæcat, ne videat quàm mala sint, & malè fundata proposita nostra: scilicet: imposte-  
rum operandi citò, & diligenter illud, quod, (utpotè ad effectum tunc reducendum erat) vel voluntariè omninò negligitur, vel saltem in aliud tempus differri solet.

Neque sufficit, si brevi temporis spatio opus conficias, quod debes facere; sed necesse est, ut illud opportuno tempore facias, & cum à qualitate, & substantia operis ita requiritur. Tunc etenim omnium solertia necessaria illud facere debes, ut maiorem perfectionem possibilem habere possit.

Ex quo patet, quòd diligentia dicenda non est, sed maxima negligentia, ante suum tempus opus peragere, statimque ab eo nos expedire, priusquam omninò perficiatur; quoniam hoc tantummodo facimus: ut nos deinde, absque ulla animi perturbatione, acedia, & otio vacare possimus; illis enim propensa erat mens nostra, quando celeriter opus conficiebamus.

Totum, & magnum istud malum non oritur, nisi ex eo, quòd non consideremus valorem, & pretium operis boni in tem-

D

pore

pore facti, & ex animo firmo ad labores, difficultateque subeundas, quas negligentie vitium tyronibus in hac spirituali militia asserre solet.

Scire enim debes, fili mi, solam mentis elevationem in Deum, & genuflexionem factam usque ad terram in honorem ejusdem Dei, majoris valoris esse, quam omnes terræ thesauros; tum (quotiescunque nobiscum violenter agimus, & cum nostris passionibus malis) Angelos è Cœlorum Regno triumphalem victoriæ, aureolam deferre animæ nostræ.

Quinimò sciendum tibi quoque est, Deum paulatim subtrahere negligentibus gratias suas, quas ipsis donaverat; ubi è contra easdem diligentibus semper auget, quo illis ad Cœlorum gaudia ingressum præster.

Quod sit tanto non polles animo, ut labori, & difficultati magnanimiter occurras, (altem ita illam interiùs cœla, ut minor foris appareat, quàm in se sit.

Exercitium tuum (exempli gratiâ) plures actus requirit; multorumque dierum labore, & studio indiges, ut virtutem adipiscaris: tum hostes multi, & fortes sunt, qui sese objiciunt; incipe actus elicere, tanquam, si quosdam solum deberes producere, & dies paucos elaborare. Deinde pugna contra hostem tuum, ac si cum reli-

quia

quis tibi decertandum non esset, magna semper nixus confidentia, quòd tu, per divinum auxilium, omnibus illis sis fortior. Si enim ita feceris, debiliior fiet negligentia, & tali pacto disponetur quoque cor tuum, ut virtus prædictæ negligentiae contraria successivè postmodum possit in illud ingredi, ibique manere.

Idem dico de oratione. Si nonnunquam ab exercitio tuo unius horæ spatium exigatur in oratione infumendum, hocque negligentiae tuæ nimis videatur, ad orationem perge, tanquam si tantum per octavam horæ partem orare velles; ex hac enim facile ad alteram partem transibis, & ex hac ad aliam.

Quòd si in prædicta octava, vel in reliquis horæ partibus validam nimis repugnantiam, & difficultatem expertus fueris, exercitium pro illo tempore (ne molestia subrepat) intermitte, sed tamen paulò post illud rursus resume.

Hoc idem in operibus manualibus observa. Cum multa opera à te esse facienda contingit, licet (eò quòd magna, atque difficilia sint) totus tuaberis, nihilominus viriliter, & tranquillo animo semper incipe ab uno opere, velut, si tibi opus aliud peragendum non esset. It. quippe diligenter operans minore longè cum labore quovis conficies, quàm tibi antea propter negligentiam videbatur.

Si verò supradicto modo non te gesseris, aut occurrenti difficultati, & labori non te objeceris; negligentiae vitium adversus te ita insurget, ut (non solum cum adfuerit praedictus labor, & difficultas, quam secum habet ab initio virtutum exercitium, verum etiam cum longè abfuerit) anxius, malè contentus, ac timens detinearis, velut, si exerceari, & invadi ab hostibus singulis horis deberes, vel tanquam si ab hoste novo te quid aliud sustinere oporteret; atque ita in ipsamet quiete semper viveres inquietus.

Et scito, fili, quòd hoc negligentiae vitium non tantum paulatim, mediante suo occulto veneno, primas, parvasque radices (à quibus produci deberent virtutis habitus) inficit, & marcidas reddit; sed illas quoque habituum acquiritorum; sicut enim tinea lignum corrodit, ita, & negligentia insensibiliter spiritualis vitae medullas consumit; & cuilibet, sed illis praesertim, qui vitae spirituali vacant, insidias, laqueosque hoc medio hostis infernalis orditur.

Vigila ergo orando, & bene operando; neque expectes nuptialis vestis pannum intexere; quando tempus est egrediendi cum vestibus, & ornamentis jam perfectis obviam spontò.

Memento autem quotidie, quòd ille.

qui

qui matutinum tibi tempus concedit, vespertinum non promittit, & quod vespertinam donans, crastinam lucem matutinam non spondet. Propterea omnia horarum momenta juxta Dei beneplacitum insu-me, & quasi aliud non permetteretur tibi tempus à Domino: eo vel magis, quod de unoquoque momento strictissimam rationem reddere necesse est.

Concludo, & te moneo, fili, ut amissam diem illam putes (etiamsi multa opera in ea confeciſſes) in qua plures victorias adversus malas propensiones, & cupiditates suas non obtinueris, & in qua gratias non egeris Domino pro beneficiis tibi collatis, & præcipuè pro acerbissima passione sua, quam pro te ardentissimis amoris flammis accensus toleravit: nec non etiam pro paterna, & amantissima punitione, si te dignum quandoque fecerit inestimabili aliarum tribulationum thesauro.

## C A P U T XXI.

*De exteriorum sensuum regimine; & quomodo per illos transire possimus ad Divinitatis contemplationem?*

**M**agna solertia, & exercitatio assidue requiritur, fili, ad regendos, recteque gubernandos sensus nostros exteriores. Appetitus enim, qui veluti dux est corruptor

naturæ nostræ, in gustus, & consolationes præceptis tendit; & cum per se solum eas obtinere non potest, sensibus exterioribus utitur, tanquam militibus suis, atque instrumentis naturalibus, ut sensuum præderetur objecta, quorum imaginationes abstrahens, & ad se rapiens, in anima nostra postmodum imprimit. Ex quibus deinde voluptas consequitur, quæ (ob cognationem intercedentem inter ipsam & carnem) diffunditur per omnes sensuum partes, quæ huiusmodi delectationum capaces inveniuntur. Unde tum in corpus, tum in animam derivatur communis lues, utrumque ex istis corrumpens.

Dammum vides fili, remedium attende.

Observa diligentissimè, ne sensus tui liberè vagari incipiant, quo eis placet; nec illis unquam utaris, cum sola voluptas, absque utilitate, vel necessitate te moveret. Quod si nimis incauti inconsideratè aliquando illi excurrerent, statim ac istud agnoscis, eos revoca, taliterque moderare, ut, ubi prius miserrimè in gustuum carcerem ruebant, ibi nobilem cujuscunque objecti prædam obtineant, eamque intra animam deferant. Propter quam prædam deinde recollecta in se anima tua, suarum potentiarum plumas in Cælum explicet ad Domini Dei contemplationem.

Idcir-



Idcirco, cum tuis sensibus exterioribus  
 objectum aliquod repræsentatur, mente  
 tua illico spiritum ab eo separa, seu (ut  
 clariùs loquar) omne id, quod Dei est,  
 ab ipso præscinde, cogitans, tale objectum,  
 ex se, nihil habere illius boni, quod senti-  
 bus tuis præsens est, sed totum illud esse  
 operam Dei, qui, per indivisibilem spiri-  
 tum suum, essentiam illam, & quodcum-  
 que aliud bonum (quod in eo reperitur)  
 eidem communicat. Gaude nihilominus,  
 ubi cogitaveris, quod solus Dominus  
 tuus, causa, & origo sit tantarum, atque  
 tam diversarum perfectionum, quæ in re-  
 bus creatis elucescunt, & quod illas om-  
 nes eminenter in se ipso contineat. Nihil  
 aliud enim est bonum, quod tibi obijci-  
 tur, quàm exiguus divinarum, & infinita-  
 rum perfectionum gradus.

Quod si adverteris, te in perspicendis  
 creaturis præstantioribus detineri, illas  
 protinus ad purum suum nihilum per  
 cogitationem tuam redige, intellectum  
 tuum ad ipsarum dirigent Creatorem ibi  
 præsentem, qui eis esse illud donavit; at-  
 que in ipso tantùm delectatus sic intra te  
 colloquaris: *O Divina essentia summo opere  
 desiderabilis, quam multum fruor, te solum infinitum  
 esse principium cujuscunque rei create!*

Similiter inspiciens arbores, herbas,  
 & hujusmodi, intellectu percipe, quod

vitam, quam ducunt, non à se, sed à spiritu Divino habent, quem tuis corporeis oculis non intueris. Ab hoc quippe solo spiritu vivificantur. Quare sic in te dicere potes: *Ecce vita vera, ex qua, in qua, & ob quam vivunt, & crescunt omnia, o vita, & vera mei cordis dulcedo!*

Pariformiter à brutorum aspectu mentem ad DEUM attolles, qui eisdem motum, & sensum impertitur, & dices: *O Motor supreme, qui, universa licet moveas, immobilis permanes in te ipso, quantum lator tua consistentia, & immutabilitate!*

Quòd si à creaturarum pulchritudine rapi te noveris, statim id, quod vides, separa à Domini spiritu, quem non vides; & considera, quòd omne illud, quod extrinsecus formosum refulget, à solo, eodemque invisibili spiritu est, à quo externa illa pulchritudo originem ducit; tum undequaque hilaris dicas: *Ecce rivuli fontis increati! Ecce guttura infiniti oceani totius boni? O quam lotus interius ego sum, dum aeternam, atque immensam DEI pulchritudinem mente revolvò; ipsa enim cuiusvis creatura pulchritudinis causa, & origo est.*

Cernens autem in aliis bonitatem, sapientiam, justitiam, ceterasque virtutes, prædictà factà segregatione, sic alloquere DEUM tuum: *O ditissime virtutis thesaurè, quantà ego perfundor delectatione, eò quòd à te,*

&

Et per te unice totum bonum proveniat: Et quod  
 universa cum tuis comparata perfecti nibus, Ni-  
 hil penitus sine! Tibi gratias ago Domine pro istis,  
 Et pro quo vis alio bono, quod proximo meo fecisti.  
 Memento Domine, quam pauper ego sim, Et quam  
 multum virtute N. indigeam.

Manus deinde ad aliquid operandum  
 extendens cogita, primam causam illius  
 operationis esse DEUM, te verò solum  
 instrumentum vivum ejusdem DEI; qua-  
 re ad ipsum mentem tuam elevans in hunc  
 ferè modum loquaris: Quam magnum mihi  
 intus gaudium inest o summe rerum omnium Do-  
 minator Et Domine, quod nihil sine te efficere pos-  
 sim; imò quod tu solus primus, Et praeipuus sis  
 operator universorum.

Cibum, vel potum sumens, meditare,  
 quod DEUS ille est, qui tali eum condidit  
 sapore; quare in DEO tantum delectatus,  
 dicere poteris: Latere anima mea, quia sicut  
 extra Deum tuum nullum invenitur gaudium,  
 ita in ipso unico perfectè delectari potes, Et sa-  
 turari.

Si de alicujus rei fragrantia tibi compla-  
 cere videaris, in ea complacentia nihil per-  
 sistens, statim mente pertransi ad Deum,  
 à quo provenit odor ille: & ex hoc interio-  
 rem hilaritatem, & lætitiā colligens,  
 proferas in corde tuo: Heu fac Domine, ut,  
 sicut ego gaudeo, quod à Te fluat omnis suavitas,  
 ita anima mea, omnibus terrenis voluptatibus

abrenunciatis, in altum conscendat, gratumque  
divinis tuis naribus odorem esslet.

Cum sonorum, & cantuum harmoniam  
audis, intellectum subito ad Dominum  
tuum converte, & sic loquere: O quam  
fructus, mi Domine Deus meus, tuis infinitis per-  
fectionibus, quæ omnes unitæ simul nedum in te  
celestem harmoniam efficiunt, sed & in Angelis,  
Cælis, & creaturis omnibus concentum perficiunt  
admirabilem!

## CAPUT XXII.

Quomodo res ipsa medium nobis esse possunt ad  
sensus nostros moderandos: transitum nempe  
faciendo ad incarnati Verbi, ejusque vitæ,  
& passionis considerationem.

**D**ilecte fili, tibi superius ostendi, quo-  
modo possimus à rebus sensibilibus  
mentem nostram attollere ad Divinitatis  
contemplationem, nunc vellem modum  
addisceres, quomodo ab iisdem rebus mo-  
tivum ascendendi ad Verbi incarnati, ejus-  
que vitæ, & passionis sacratissimæ medita-  
tionem desumere valeas.

Quæcunque in terris sunt, de servire ad  
hoc optimè possunt, si mentis oculo respe-  
xeris in eis summum DEUM, ut supre-  
mam, atque unicam primam causam, quæ  
illis omne istud esse, pulchritudinem, &  
excellentiam indidit, quam in se habent;

cum.

num exinde immigrabis ad considerandum, quàm magna, & immensa sit bonitas ejus, qui ( licet unicum sit principium, & Dominus omnis creaturæ ( voluit nihilominus ad talem, tantamque humilitatem descendere, ut fieret homo, pateretur, mortemque oppeteret, propter hominem, permitteretque, creaturas ipsas à manu sua formatas armari contra se, ut ipsummet Cruci affigerent.

Per multas autem res, & quidem singulari modo, nostræ mentis oculis subjiciuntur prædicta JESU Christi mysteria, atque dolores, (exempli gratiâ) per arma, funes, flagella, columnas, spinas, arundines, clavos, malleos, cæteraque omnia, quæ JESU Christi passionis instrumenta fuerunt.

Vilia, & misera domicilia ad memoriam nostram adducent stabulum, & præsepe Domini: pluvia è Cælo decidens sanguineam, atque divinam pluviam, quæ in horto è sanctissimo ejusdem corpore profluens, irrigavit terram: petræ illas, quæ scissæ sunt in illius morte: terram motum, quem tunc ipsamet peperit: Sol tenebras illas, à quibus universus Orbis est obscuratus: & aqua tandem aquam, quæ è divino ejus Domini latere exivit. Quod de cæteris similibus etiam intellige.

Vinum autem, vel alium liquorem

ore libans, recordare fili mi, aceti, & fel-  
lis amarissimi Domino traditi ad biben-  
dum..

Ab odorum suavitate intellectus, cogi-  
tatione subito ad vola ad corporum mor-  
tuorum foetorem, quem ipse Dominus, &  
Redemptor noster in monte Calvariae  
perferebat..

Te vestiens memento, quod Verbum  
aeternum humanam carnem assumpserit,  
ut sua te indueret divinitate.

Te exuens ad memoriam tuam revoca,  
Christum IESUM spoliatum fuisse, ut  
flagellis caderetur, & in Cruce pro te con-  
figeretur..

Gentium clamores, & strepitus audiens,  
recole abominabiles, & barbaras illas vo-  
ces: *Crucifige, Crucifige: Tolle, Tolle*, quae ad  
aures divinas personuerunt..

Quoties horologium pulsatur, penetret  
intra cor tuum dolorifica illa percussio,  
quam Dominus tuus passus est, cum in  
horto propinquam passionem, & mortem  
pavere coepit: seu etiam tibi videaris au-  
dire duas percussiones, quibus Christus  
Cruci crudeliter affixus est.

Demum in quacunque occasione, quae  
tibi sese offerat morendi, & dolendi, vel  
ratione tua, vel aliorum hominum causa,  
cogita, omnia veluti nihilum esse, com-  
paratione incomparabilium afflictionum,  
quae



que afflixaerunt, & dilaceraverunt animam  
IESU Christi.

## C A P U T XXIII.

*De novo modo sensus nostros moderandi juxta  
varias occasiones, qua nobis occur-  
runt.*

**C**UM jam videris, fili mi, quomodo intellectus noster attolli debeat à sensibilibus, terrenisque rebus ad Divinitatem, & ad incarnati Verbi mysteria : alios hinc addam modos, à quibus varias meditationes possis excerpere, ut animarum nostrarum gustus, qui inter se differunt, multos, & diversos habeant cibos, quibus pascantur. Præterquam quod prodesse hoc poterit, non solum hominibus simplicibus, & indoctis, sed illis etiam, qui elevato præstant ingenio, & multum proficiunt in via spiritus: qui non semper omnes æqualiter pro altioribus contemplationibus idoneos reddit.

Neque timendum, vel dubitandum est, quod confusionem in hac rerum varietate passurus sis, si moderatus benè fueris animus tuus, & cum humilitate, atque fiducia alterius consilium executioni mandaveris, quotiescunque fuerit circa aliquid à me proveniens.

Inspiciens igitur tot res vagas oculis, &

in terris pretio habitas, puta, omnes esse vilissimas, & velut stercora, comparatione cælestium divitiarum, quibus, toto mundo contempto, omni inhiare debes affectu.

In Solem obtutum dirigens cogita, longè illo nitidiorem, & lucidiorem esse animam tuam, cum gratiam Creatoris tui habes in te; nigriorem ve.ò, & fœdiorem tenebris, atque immunditiis onibus: cum ea cares.

Corporales oculos ad Cælum elevans, quo operiris, spiritualibus animæ oculis superius ad Empireum usque conscende, illicque mentis aspectum figens, tanquam in locum, qui tibi (si in terris vitam vixeris innocentem) ob æternum felicissimumque habitaculum paratus est.

Volucrum, vel alterius audiens cantum, assurge mente ad dulcissimos Paradisi cantus, ubi continuum resonat Alleluja: Deumque roga, ut dignus efficiaris canendi perpetuò ad illius laudem unà cum spiritibus beatissimis, qui in Cælo sunt.

Tum advertens, te creaturæ pulchritudine pasci, conspice intellectu, & vide; nam infernalis sub ea serpens absconditur, qui totus intentus, & promptus est, vel ad te perimendum, vel saltem ad vulnera tibi infligenda. Idè contra ipsum tali pacto assurgere poteris: *An maledicte serpens, quomodo callide paratus adhas ad me rorandus?*

*um? Deinde ad DEUM conversus dices: Benedictus sit Deus meus, qui hostem meum detinexisti, & me à rapidis ejus faucibus liberasti.*

Ex delectatione postmodum illico ad vulnera JESU Christi fuge, mentem in eis occupans, meditanisque, quanta Dominus tuus passus sit in sanctissima carne sua, ut te à peccato eriperet, utque carnis voluptates, atque illecebras odibiles tibi redderet.

Alium rursus modum præbeo tibi ad supradictam periculofam delectationem fugiendam; estque, ut intimè penetres, quale erit post tuam mortem illud objectum, quod tibi nunc adedè placet.

Iter faciens, ut obliviscaris, quòd singulis passibus, quos figis in terra, morti magis appropinques.

Volitantes videns aves per aërem, vel fluentem etiam undam, statim reflecte, quòd majori velocitate ad finem, suumque interitum vita tua percurrit.

Cùm furibundi efflant venti, seu cùm fulgurat, & tonat, terribilem extremi judicii diem considera, Deumque genuflexus cole, & precare; ut gratiam, & tempus tibi concedat aptæ præparationis, qua ante irati Numinis Majestatem possis tutiori animo comparere.

In varietate eventuum, qui tibi possunt contingere, hoc modo te exerceas fili; cùm  
(exem-)

(exempli gratia) ab aliquo dolore, aut molestia opprimeris, vel calorem, frigus, aut quid aliud pateris, mentem erige ad æternam Domini voluntatem, cui, propter futurum tuum commodum, & utilitatem, placuit, ut ea mensura, & tempore tale incommodum sentias. Quapropter totus tu latus, & gaudens ob amorem, quem tibi Deus ostendit, atque etiam propter tibi præstitam opportunitatem eidem inserviendi, in quacunque re ipsi placeat, intra cor tuum dicas: *Ecce iam in me fit complementum voluntatis divinæ: quæ amantissimè ab æterno disposuit, ut ego angustias in præsentem sustineam. Benedictus semper sit Dominus Deus meus.*

Cùm verò in mente tua quædam de re bona cogitatio creatur, protinus te ad Deum converte, & illam ab ipso, debita cum gratiarum actione, recognosce.

Legens, tibi videaris cernere Dominum sub iisdem verbis, quæ legis; ideoque illa audias, & habeas, tanquam ab ipsomet ore Domini proferentur.

Sanctissimam JESU Christi Crucem: inspiciens, meditare, illam esse militiæ tuæ vexillum; quòd si aliquando deserueris, procul dubio in crudelium inimicorum tuorum manus incides; si verò securus fueris, gloriosis onustus triumphis, & spoliis, ad Cælum pervenies.

Amabilem MARIE Virginis imaginem.

nem videns, cor ad illam attolle, quæ regnat in Paradiso, eidemque repende gratias, quòd semper Domini obediverit voluntati, nec non quòd pepererit, lactaverit, & educaverit Redemptorem tuum, & totius mundi: tum quòd in nostro Spirituali Certamine favoribus, & auxilio semper adsit.

Sanctorum imagines repræsentent tibi tot Heroës magnanimos; qui, hostium suorum debellatione, viam aperuerunt, per quam tu quoque excurrens, immortalis gloriæ coronaberis.

Ecclesiam invisens, inter alia cogitare hoc etiam poteris: nempe animam nostram esse templum DEI; atque ideo, velut Divini Numinis habitaculum, puram, mundamque servandam esse.

Quotiescunque tria signa Angelicæ Salutationis audiveris, circa sequentes breves meditationes te exercebis: conformes etenim sunt sacris verbis, quæ cuilibet istarum oratiuncularum præmitti solent.

Ad primum signum: gratias perage Domino ob Nunciationem, quam è Cælo in terram misit, & salutis nostræ exordium fuit.

Ad secundum signum: gratulare cum MARIA Virgine de ipsius prærogativis, & donis, ad quæ ob præcipuam, & profundissimam humilitatem suam elevata est.

Ad

Ad tertium signum : simul cum eadem Matre felicissima, atque Archangelo Gabriele Divinum Puerum nuperrimè conceptum adora.

Neque obliviscaris caput aliquantisper ad singula signa ob reverentiam inflectere, & aliquanto magis ad ultimum.

Istæ meditationes in tria signa distributæ, pro quibuscunque etiam temporibus inservire possunt.

Quæ verò subsequuntur, in vespertinas, matutinas, & meridianas dividantur : spectantque ad passionem Domini ; tenemur enim recordari sæpe dolorum, quos ratione prædictæ passionis Domina nostra sacratissima passa est. Nam ingrati alioquin summopere essemus, si hoc, vel negligeremus, vel prætermitteremus.

Vespere, in memoriam tuam refer angustias purissimæ Virginis Mariæ ob sudorem sanguineum JESU Christi, ob ejus capturam in horto, & ob alios occultos dolores tota illa nocte ab ipso met Christo Domino toleratos

Manè, Virginis miserearis inter afflictiones morantis propter Filii sui unigeniti præsentationem Pilato, & Herodi, nec non propter latam mortis sententiam, Crucisque bajulationem.

Meridie, considera doloris gladium, qui cor dolentis Matris pertransit ob Crucifixionem,

fixione  
vuln  
ni late  
Hi  
Virgi  
vis,  
aliis  
com  
quan  
U  
quo  
gila  
non  
vina  
amp  
diti  
odio  
& oc  
Pe  
præ  
diti  
sem  
nur  
adu  
tuar  
sile  
con  
los  
opo  
S  
guu



fixionem, & mortem Filii sui, nec non ob  
vulnus crudelissimum, in ejusdem Domi-  
ni latere reſeratum.

Hiſce contemplationibus dolorum B.  
Virginis vacare poteris à veſpere diei Jo-  
vis, uſque ad medietatem diei Sabbathi,  
aliis verò diebus aliis. Attamen hoc etiam  
committo pietati tuæ, nec non occaſioni,  
quam reſ exteriores præſtabunt tibi.

Ut autem breviter doceam te modum,  
quo ſenſus regere debes: in primis ita vi-  
gila, ut in rebus, & eventibus omnibus,  
non ab amore vel odio, ſed à voluntate Di-  
vina movearis, atque traharis: illa tantum  
amplectens, quæ vult DEUS, ut ample-  
ctaris, illaque ſolum etiam rejiciens, &  
odio habens, quæ DEUS vult, ut rejicias,  
& odio habeas.

Porro animadverte fili, me non ideo  
prædictos modos moderandi ſenſus tradi-  
diſſe tibi, ut occuperis in illis; (fixam enim  
ſemper habere mentem debes in Domi-  
num, qui cupit, quòd per frequentes  
actus, hoſtium, & rebellium paſſionum  
tuarum victoriæ incumbas, tum per re-  
ſiſtentiam, tum per productionem actuum  
contrariarum virtutum) ſed idcirco me il-  
los tibi dediſſe: ut ſcias, quid te agere  
oporteat, cum occaſio adſuerit.

Sciendum tibi namque eſt, quòd exi-  
guus à nobis fructus percipitur, quando  
multa

multa sibi exercitia (quamvis in se opalma sint) suscipere volumus; ut plurimum enim sub tot exercitiis involutra mentis nostræ, amor proprius, mobilitas, & dæmonis calliditas, atque laquei absconduntur.

## CAPUT XXIV.

*Modus moderandi linguam*

**M**agna moderatione, & freno indiget hominis lingua, quia unusquisque valdè propensus est ad ejus usum, atque ad illarum rerum discursum, quibus sensus noster delectatur.

Multiloquium ferè semper originem ducit à superbia quadam, qua conceptus nostros magni facientes, per multas repetitiones eosdem in aliorum animis conamur imprimere, ut illorum præceptores videamur, quasi à nobis eos discere oporteret.

Paucis verbis exponi non possunt mala, quæ à multiloquio procedunt. Loquacitas acedia mater est: argumentum ignavia: atque stulticia: janua detractionum: mendaciorum ministra: & fervoris divini trepidas.

Verba multa passionibus malis vires addunt, è quibus postea ad tantò facilius in locutione immodesta perseverandum lingua nostra extimulatur.

Nē

Ne te extendas, fili, prolixo sermone cum iis, qui ægrè te audiunt, ne molestiam illis afferas, neque diverso modo te geras cum illis, qui tibi benignè aures præbent, ne, sic faciendo, modestiæ confinia, & terminos excedas.

Cum efficacia, & alta voce ne loquaris unquam, quia utrumque valdè odibile est, imò præsumptionem indicat, & vanitatem.

Dete, de tuis operibus, deque parentibus tuis non nisi ex necessitate verba facias, & quidem brevius, & parcius, quò potes. Quòd si quandoque observas alios de se nimis loqui, conare semper, ut bene de illis opineris; ne ipsos tamen imiteris, etiamsi eorundem verba ad humilitatem propriam, & ad suū ipsorum accusationem pertendere videantur.

De proximo tuo, & de rebus ad eum spectantibus rariùs loquaris, quò potes, nisi forsan sese objiceret occasio loquendi bene de illo.

De Deo libenter loquere, & præsertim de ejus amore, & bonitate, sed cum timore semper errandi etiam in isto; atque ideò contentus esto potiùs alteri differenti de hoc aures præstare, ejusdem verba omni tempore conferens in corde tuo. De cæteris quibuscunque vocalis tantùm sonus verborum ad tuas aures perveniat, mente  
sem-

semper in Deum immobiliter fixâ perseverante. Quod si necesse est terrenum aliquem audire sermonem, ut illum intelligas, & ad eum respondeas, ne idcirco prætermittas mentem tuam quandoque intendere ad res cœlestes.

Quæ ad cor tuum dicenda accedunt, expendantur, priusquam ad linguam perveniant; adverte namque sapissimè, quod optimum foret, si multa ex illis reticerentur. Quinimò te moneo, quod longè melius etiam esset, si involverentur silentio non pauca ex illis, quæ proferre, bonum esse putaveris. Hoc autem evidenter conoscet, si, transacta occasione colloquii, ad ea cogitationem tuam converteris, quæ racuisti.

Silentium, fili mi, est magnum Spiritualis nostri Certaminis robur, securaque victoriæ spes.

Silentium enim est familiare illis, qui de se diffidunt, & in Deum confidunt: est sanctæ orationis custos: & auxilium admirabile ad virtutum exercitationem.

Ut autem assuescas tacere, frequenter considera damna, & pericula multiloquii: & maxima ex adverso, silentii bona. Tum virtutem hanc silentii dilige, atque, ut habitus illius coalescat in te, pro aliquo tempore tace in his vel locis, in quibus loqui res mala non esset, dummodo tamen istud

istud . aut tibi , aut aliis non pariat detri-  
mentum.

Juvabit ad hoc etiam , si fugerimus , à  
colloquiis familiaribus. Pro societate ete-  
nim hominum societatem Anglorum,  
Sanctorum, & ipsius Domini habebimus.

Denique , ne , quæso obliviscaris certa-  
minis, quod à te perficiendum est. Nam  
agnoscens tu , quàm multum in hoc agere  
debeas, non difficulter à verbis superfluis  
& inanibus abstinebis.

## CAPUT XXV.

*Ut Christi miles bene contra suos hostes decertet,  
debet pro omnibus suis viribus cordis pertur-  
bationes, & molestias effugere.*

**D**ilecte fili, debemus quidem , si non-  
nunquam cordis pacem amisimus,  
omnes nostras vires impendere , ut eam re-  
cuperemus; sed , scias insuper , opus est,  
quòd nullus eventus in terris potest accide-  
re , per quem pax interna auferri à nobis  
debeat, aut turbari. Quare

De peccatis nostris nos quidem contri-  
stari oportet, sed pacifico dolore, sicut non  
paucis in locis tibi superius ostendi Eodem  
modo cuilibet alteri peccatori (cùm pro-  
pter illum tristamur ex charitatis affectu)  
compatiamur; licet enim intra nostra cor-  
dis intima cujusvis peccatoris crimina lu-  
gere

gere bonum sit, præter inquietudinem tamen animi nostri, hoc nobis faciendum est.

Reliquos autem graves, & periculosos eventus (quales sunt infirmitates, vulnera, consanguineorum mortes, pestes, bella, incendia, & hujusmodi mala) quamvis, ut plurimum, tanquam naturæ repugnantes ab hominibus repellantur, possumus nihilominus non solum velle; sed, divinâ juvante gratiâ, etiam diligere veluti charos, & sicut iusta scelestorum supplicia, virtutumque occasiones hominibus bonis. De illis enim magnopere sibi etiam complacet Dominus DEUS noster, cujus nos voluntati obtemperantes, per quasunque amaritudines, & adversitates præsentis vitæ animo quieto, atque tranquillo excurremus.

Certus igitur esto fili, quamlibet nostram inquietudinem displicere oculis Domini, quia, cujusunque generis illa sit, nunquam sine imperfectione est; imò semper ab aliqua radice amoris proprii procedit.

Propterea vigilantem semper habeas aliquem intellectus actum ad tui custodiam, qui (statim ac observat aliquid, à quo inquietudinem, vel tristitiam pati possis) signum ostendat; ut subito arma ad defensionem tuam suscipias, considerando  
nempe



nempe. & pro certo habendo, mala illa, & multa alia similia (licet foris mala videantur) vera tamen mala non esse, neque per illa surripi nobis posse vera bona: sed à Deo ea tantum dirigi propter causas prædictas, vel propter alias à nobis non penetratas, rectissimas tamen, & absque ulla dubitatione sanctissimas.

Sic autem viventes, animo scilicet semper tranquillo, & imperturbato in quocunque eventu; multum boni possumus operari; ubi aliter faciendo, exercitium nostrum parum, aut nihil utile foret.

Præterquam quod, cum inquietum cor nostrum est, variis hostium incursionibus omni tempore manet expositum: neque rectam, & securam virtutis, & perfectionis viam valemus agnoscere, vel intueri.

Adversarius noster diabolus, qui summo opere ab hac pace abhorret (eò quod ista sit velut locus, in quo Dei spiritus habitat, ut in eo magna operetur) sæpè sub indumentis amicalibus quærit illam à nobis surripere per varia desideria, & cupiditates, quæ extrinsecus aliquam boni speciem habeant. Quod talia verò desideria, seu cupiditates ex maligni nostri hostis dolo sint, vel maximè ex hoc dignosci potest: quia cordis nostri quietem, atque tranquillitatem à nobis rapiunt.

Idcirco, fili ut tantum damnum devi-

res, statim ac intellectus nostri actus (quod excubitarum fungitur munere) aliquantulum novam cupiditatem, aut desiderium à longè detegit, illi cordis ingressum ne præbeas, nisi prius à quolibet amore proprio atque ab omni tua voluntate liber fueris. & nisi ipsamet cupiditati, & desiderium Deo obtuleris, cæcitatemque, & ignavianam apud eum confisus, ipsum toto corde rogaveris, ut tibi suo lumine ostendat an à se, vel ab infernali hoste talia proveniant. Confuge pariter, quò ad potes, in istis occasionibus ad iudicium Patris tui spiritualis.

Tametsi verò supradictæ cupiditates, & desideria à Deo essent, nihilominus antequam ea exequaris, & ad opus reducas fervidus tuus erga illa spiritus mortificetur; opus enim, quod ad mortificationem illam subsequeretur, Deo magis erit gratum, quam si cum nostræ naturæ propensione, & aviditate factum fuisset; imò quandoque ea mortificatio Domino gratior erit quam ipsum opus.

Itaque desideria, quæ bona non sunt, à se repellendo, & bonâ quæque ad effectum non reducendo, nisi prius naturales tuos motus represseris, in pace semper, & tutum cordis tui propugnaculum reservabitur.

Ut verò omnino pacificum semper con-

ser-

serves cor tuum, oportet illud etiam tueri, & custodire à quibusdam internis reprehensionibus, & stimulis, qui nonnunquam à diabolo oriuntur, quamvis (cò quòd te alicujus erroris accusent) à Deo esse videntur. A fructibus eorum optimè cognosces, qua ex parte proveniant.

Nam, si te humilem reddunt, atque in operibus bonis diligentem, neque à te confidentiam in Deum auferunt; tanquam à Deo cum gratiarum persolutione sunt admittendi, sed, si te confundunt, atque pusillanimum; diffidentem, pigrum, & in operatione bona tardum efficiunt; pro indubitato crede, quod ab adversario sunt; atque idè illis aures ne præbeas, sed in exercitio tuo, absque ulla mora, progredere.

Et quia, præterquam à supradictis desiderijs, & cupiditatibus, nascitur ut plurimum etiam inquietudo in corde nostro à rerum contrariarum eventibus; ut ab istis te benè communias, duo tibi hîc proponuntur facienda.

Primum est, ut investigates, & agnoscas, cuinam tales eventus opponantur, spiritui ne, vel amorì proprio, tuæque propensione, & voluntati?

Si enim adversentur voluntati tuæ, & tu ipsius amorì, qui est præcipuus, & inextinguibilis hostis tuus, non debes eventus

res, statim ac intellectus nostri actus (qui excubiarum fungitur munere) aliquam novam cupiditatem, aut desiderium à longè detegit, illi cordis ingressum ne præbeas, nisi prius à quolibet amore proprio, atque ab omni tua voluntate liber fueris; & nisi ipsamet cupiditatem, & desiderium Deo obtuleris, cecitatemque, & ignaviam tuam apud eum confessus, ipsum toto corde rogaveris, ut tibi suo lumine ostendat an à se, vel ab infernali hoste talia proveniant. Confuge pariter, quò ad potes, in istis occasionibus ad iudicium Patris tui spiritualis.

Tametsi verò supradictæ cupiditates, & desideria à Deo essent, nihilominus antequam ea exequaris, & ad opus reducas, fervidus tuus erga illa spiritus mortificetur; opus enim, quod ad mortificationem illam subsequeretur, Deo magis erit gratum, quàm si cum nostræ naturæ propensione, & aviditate factum fuisset; imò quandoque ea mortificatio Domino gravior erit quàm ipsum opus.

Itaque desideria, quæ bona non sunt, à se repellendo, & bonâ quæque ad effectum non reducendo, nisi prius naturales tuos motus represseris, in pace semper, & tutum cordis tui propugnaculum reservabitur.

Ut verò omnino pacificum semper con-

ser-

ferves cor  
& cultor  
hensionu  
à diabolo  
alicujus  
antur. A  
ces, qua  
Nam  
operibus  
confiden  
à Deo cu  
admitten  
pusillan  
in operat  
indubitate  
atque ideo  
exercitio tu  
dere.

Et quia  
deris, &  
num etia  
rerum con  
te bene co  
nuntur fac  
Primur  
coinnam  
tui ne, ve  
sioni, & v  
Sienim  
ipsum am  
tinguibil

serves cor tuum, oportet illud etiam tueri. & custodire à quibusdam internis reprehensionibus, & stimulis, qui nonnunquam à diabolo oriuntur, quamvis (eò quòd te alicujus erroris accusent) à Deo esse videantur. A fructibus eorum optimè cognosces, qua ex parte proveniant.

Nam, si te humilem reddunt, atque in operibus bonis diligentem, neque à te confidentiam in Deum auferunt; tanquam à Deo cum gratiarum persolutione sunt admittendi, sed, si te confundunt, atque pusillanimum; diffidentem, pigrum, & in operatione bona tardum efficiunt; pro indubitato crede, quod ab adversario sunt; atque ideo illis aures ne præbeas, sed in exercitio tuo, absque ulla mora, progredere.

Et quia, præterquam à supradictis desideriis, & cupiditatibus, nascitur ut plurimum etiam inquietudo in corde nostro à rerum contrariarum eventibus; ut ab istis te benè communias, duo tibi hîc proponuntur facienda.

Primum est, ut investigates, & agnoscas, cuinam tales eventus opponantur, spiritui ne, vel amoris proprio, tuæque propensione, & voluntati?

Si enim adversentur voluntati tuæ, & tui ipsius amoris, qui est præcipuus, & inextinguibilis hostis tuus, non debes eventus

illos contrarios dicere; sed pro magnis favoribus, aptisque Domini auxiliis reputare; quapropter læto etiam corde, & cum gratiarum actione accipiendi sint.

Si verò prædictos eventus spiritui cognoscas adversari, non ideo permittendum est, cordis pacem deficere, sicuti in sequenti Capitulo adverres.

Secundum quod tibi proponitur, est, ut mentem in Deum eleves, cæcisque oculis admittas, & probes, absque discussione vel minimâ, quidquid tibi à divina providentia immittitur; illud namque multa bona tibi pariet, quæ te tunc temporis latent.

## CAPUT XXVI.

*De eo, quod à nobis agendum est, ubi ab hostibus fuimus vulnerati.*

**C**um vulneratum te conspicias, eò quòd in aliquem errorem lapsus sis ob fragilitatis tuæ causam, seu nonnunquam etiam ob malitiam tuam, ne idcirco pusillanimis, & inquietus fias, sed illico ad Deum conversus hisce illum dictis affares:

*Ecce Domine fui operatus ex illo prorsus, qui sum, nec à me quidquam aliud erat expectandum præter lapsus, & peccata.*

In hoc autem parum perinsistens sedulò cura, ut vilis in oculis tuis appareas: dole quàm maximè de offensa Domini tui, &

**Da-**



indignare (sine tua tamen interna turbatione, adversus malas proclivitates tuas, & præsertim adversus illam, quæ causa fuit illius lapsus.

Progredere deindè, & dic:

*Non hic tamen, Domine mi amantissime stetitsem, nisi ob maximam misericordiam tuam auxilio mihi labenti citò adfuisses.*

Ista considerans gratias postea reddas eodem Deo, & magis, magisque ipsum diligere itudeas, tantam admirans clementiam; nam, etsi offensus à te fuerit, dextera tibi nihilominus porrigit, ne rursus perires.

Ultimò dic magna cum confiderentia in bonitate divina:

*Fac mecum, Domine, secundum misericordiam tuam: ignosce, queso; mihi Deus, & ne peremittas, ut ego separatus à te vivere valeam; vel, ut Majestatem tuam deinceps offendere possim.*

Hoc autem peractò, ne scruteris, an Deus tibi peccata dimiserit, vel non dimiserit, istud enim nihil aliud est, quàm mentis superbia, animi perturbatio, temporis amissio, & fallacia dæmonis, qui sub illius boni imagine accedit ad te. Quapropter totum te Domini manibus committens, exercitium tuum prosequere, tamquam si lapsus non fuisses.

Quòd si quotidie sæpè laboris, & vulneraris ab hostibus, in hoc, quod tibi ostendit

di, exerceas te, pari eademque cum fiducia bis, ter, & semper; tum magis magisque te contemnens, atque odio habens peccatum tuum, te in omnibus cautè geras.

Hoc exercitium valdè Satanz displicet; tum quia conjicit gratissimum hoc esse Dominum: tum etiam quia confusionem ab eo ipse meo patitur, cum se vinci ab illo cernat, quem priùs ipse devicerat. Atque ideo variis, atque fraudulentis modis operatur, ut istud exercitium intermittamus, & sapè obtinet, quod cupit, propter negligentiam nostram, exiguanque adeo vigilantiam, & curam nostram supra nos ipsos.

Quare, si difficultatem in hoc inveneris, cò inajori cum vi adversus te agere debes, iterum, atque iterum resumens istud exercitium, quamvis unus tantum fuerit tuus error, & lapsus.

Quòd si post errorem te noveris turbatum, confusum, & diffidentem; quod tibi in primis agendum, fili, hoc est: pacem interiorem recuperare, cordisque tranquillitatem, nec non etiam confidentiam in Deum; istis verò instructus armis ad Deum te vertes; inquietudo enim, quæ reperitur in nobis propter peccatum, non habet pro objecto offensam Dei, sed damnum nostrum.

Mo-

Modus verò acquitendi amissam pacem hic est: ut, pro illo tempore, omninò peccati obliviscaris, & meditari incipias ineffabilem Domini bonitatem; promptissimus namque est semper, & cupidus tam misericors Dominus ad quodcunque peccatum, vel maximum, omnibus hominibus remittendum; quinimò peccatorem per modos varios, diversasque vias vocat, ut appropinquet ad se, secumque uniat in hac vita per gratiam in sanctificationem, in alia verò vita per gloriam in beatificationem æternam.

Postquam autem his, vel similibus considerationibus pacificam mentem tuam reddideris, ad errorem tuum te verte, illaque perage, quæ in hujus Capituli exordio docuit.

Tempore postea Sacramentalis Confessionis (quam frequentem habere te hortor) omnes errores tuos percurrere novo cum dolore, & displicentia de offensa Dei, nec non firmo, constantique cum proposito non offendendi amplius Dominum Deum. Tandem sincerè, & in cordis simplicitate eos Patri tuo spirituali confitere.

## CAPUT XXVII.

*De ordine, quem servat diabolus in pugnando,  
& in decipiendo, non tantum illos, qui cupiunt  
se omnino virtuti tradere, verum eos  
etiam, qui iam in peccati servi-  
tute detinentur.*

**D**ilecte fili, sciendum tibi est, quod  
diabolus ad aliud non incumbit,  
quam ad perniciem nostram; & quod eo-  
dem modo cum omnibus non decertat.  
Quare,

Ut aliquos ex ejusdem conflictibus tibi  
detegam, plures hominum status propono  
ante oculos tuos;

Quidam enim in peccatorum servitute  
reperiuntur absque ulla cogitatione se li-  
berandi ab illis.

Quidam liberi esse vellent, sed nun-  
quam operi manus admovent, ut libe-  
rentur.

Quidam putant se virtutis iter calcare,  
& ab illo semper magis distantes fiunt.

Quidam denique post non paucarum  
virtutum assentionem majori cum ruina  
labuntur.

De his omnibus singillatim inferius  
tractandum est.

## CAPUT XXVIII.

*De certamine, atque fallaciis, quibus utitur  
demon adversus illos, quos in peccatorum  
servitute devinctos tenet.*

**V**ellem benè scires, fili, aliud à diabolo  
non intendi (cùm aliquem in pecca-  
to detinet mancipatum) quàm magis, ma-  
gisque excæcare miserum peccatorem :  
imò quàm eundem à qualibet remove-  
re cogitatione, quæ ipsum in agnitionem pos-  
set inducere infeliciſſimæ vitæ suæ.

Neque hostis calidiſſimus deceptum  
peccatorem à cogitationibus, & ab infernis  
illustrationibus (quæ illum ad converſio-  
nem vocant) tantummodo retrahit per  
alias, oppositasque cogitationes, sed per  
occasiones paratas, aptasque in peccatum  
prius commissum rursus illum inducit, vel  
quandoque etiam in majora. Quibus den-  
ſior & caliginioſior peccatoris cæcitas  
facta, velocius deinde ex se ipso tendit in  
præcipitium, & in habitus peccatorum.  
Atque ita ex prima in alteram, & quidem  
majorem cæcitatem, & ex una in aliam  
semper tædiorem culpam, velut per gy-  
rum, infelix ejus vita excurrit usque ad in-  
ſeritum; nisi DEUS per potentissimam  
gratiam suam illi succurrat.

Aptum huic rei remedium (quo ad nos  
pertinet) istud videtur, ut ille, qui in mi-

terrimo hoc statu invenitur, citò cogitationes atque inspirationes divinas (per quas è tenebris evocatur ad lucem) in se admittat; tum etiam ut clamet ex toto corde ad Creatorem suum, eique dicat: *Auxiliare citò mi Domine, auxiliare, nec me inter istas peccatorum caligines amplius relinquant.*

Hoc autem, vel simili modo frequenter iste clamabit, & vociferabitur.

Ubi verò potuerit, protinus ad Patrem suum spiritualement acceder, suppetias, atque consilium ab eo petens, ut se tueri valeat ab adversario suo.

Quòd si Patrem spiritualement adire non posset, celerrimè ad Crucifixum IESUM advolet, seque ad ejus pedes sacratissimos devolvat, facie in terram demissam: tum nonnunquam etiam ad Mariam Virginem Matrem nostram benignissimam, semper misericordiam flagitans, & auxilium.

Pro certo autem habeas fili, victoriam nostram in hac omnia consistere celeritate; ut è sequenti Capitulo melius percipies.

### C A P U T XXIX

*De arte, atque fallaciis, quibus demon illaqueatos eos tenet, qui proprium malum agnoscetes, vellenti ab illo liberari, & quare effectui saepe careant. proposita nostra:*

**Q**Uicunque malam vitam cognoscunt, in qua sunt, & immutare illam cupiunt,



piunt, sequentibus armis, & insidiis à diabolo eorum adversario vinci solent.

*Postea, postea* hoc, vel illud faciam; dicis unus ex his.

*Cras, cras*, (non aliter ac corvus crocitat) ait alter.

Volo prius circa rem istam decernere, meque à tali expedire negotio, & involuero, & deinde majori cum cordis pace totum me ipsum spiritui consecrare, asserit alius.

Sed laqueus iste est, in quem non pauci semper inciderunt, & incidunt quavis die. Prædicti autem laquei potissima causa est negligentia, & ignorantia nostra; nam in tanto animæ nostræ negotio, in quo ejusdem salus simul cum Dei honore periclitatur, arma statim non accipimus, & adhibemus, quæ assignantur in eis, & potentissima sunt.

*Modò, modò* mihi hoc agendum est; quisque debet sibi dicere, & quare *postea*?

*Hodie, hodie*, & quare *Cras*? contra se urgeat istiusmodi negligens.

Tum sibi dicat: Dato etiam, quòd mihi concederetur illud *Postea*, & istud *Cras*, quomodo miser ego per veram salutis, & triumphi viam excurram, si vulnerari à meis hostibus, majoraque in mala semper labi tam parvi pendo?

Vides ergo, fili, quòd (ut fugere possis

ab hac fallacia, & ab alia in præcedenti Capitulo detecta, utque adversarium tuum consternes) pro remedio unico maneat prompta, & parata divinis illustrationibus, & vocationibus obedientia: Celeritas inquam in operationibus sola esse remedium potest, non verò multa proposita, quia istis sæpe homines capiuntur. Quare multi inter huiusmodi proposita varias ob causas, sed ob tres præcipuè, decepti sunt.

Prima autem prædictarum causarum (de qua superius etiam locuti sumus) est: quia sæpè proponimus operari benè, malumque devitare, & proposita nostra pro suo fundamento non habent diffidentiam de nobis ipsis, & confidentiam in DEUM; tum etiam, quia nostra magna superbia non permittit, ut videamus, & agnoscamus, à quonam procedat hæc cæcitas, atque illusio nostra.

Lumen, quo talis cæcitas dignoscitur, & auxilium, quo remedium ei præstatur, à misericordia Domini provenit, qui nos la- bi permittit, ut per lapsum à nostrâ confidentia nos revocet ad solam in eum confidentiam, & à superbia nostra ad humilem nostræ ipsorum cognitionem.

Quare, si cupis, quoddam proposita tua efficacia sint, opus est, ut firma, atque constantia maneant in se ipsis. Tunc autem huiusmodi erunt, cum nihil confidentia

in te habebunt, cunctaque humiliter erunt in fiducia Domini radicata.

Secunda causa est, quia, cum aliquid proponimus, proposita nostra potius ad virtutis pulchritudinem respiciunt, (quæ ad se voluntatem nostram, quamvis aliquin pigram, & languidam circa bonum, trahit) quàm ad subeundas difficultates, quæ in virtute adipiscenda inveniuntur. Quapropter mirum postea non est, quòd proposita nostra malè adeo fundata (talibus sese objicientibus difficultatibus) in nihilum resolvantur.

Idcirco assuesce fili, magis difficultates diligere, quæ in virtutum acquisitione reperuntur, quàm virtutes ipsas; hisque difficultatibus voluntatem tuam semper enutrias, modò parum, modò multum pro opportunitate, si verè virtutes desideras possidere.

Et scito, fili, eò citiùs, & majori cum gloria te hostes tuos superaturum, quò majori cum animi generositate difficultates prædictas fueris amplexatus, & quò eas; dem habueris chariores.

Tertia causa est, quia proposita virtutem, & voluntatem divinam quandoque non respiciunt, sed nostrum proprium bonum. Quæ res evenit ut plurimum in propositis illis, quæ fieri solent tempore deliciarum spiritualium, seu etiam tribulatio-

num valde nos affligentium. In istis enim levamen aliud non invenimus, quam proponere, quòd DEO, virtutumque exercitationi omninò tradere nos velimus.

Dilecte fili, ne in hos errores incidas, tempore spiritualium delectationum esto cautus, & humilis in propositis tuis, præsertim verò in promissionibus, & votis. Cum ab aliqua tribulatione affligeris, proposita tua tunc sint de eadem tribulatione patienter ferenda, diligendaque, cum refutatione cujuscunque levaminis terreni, imò nonnunquam etiam cœlestis, si ea fuerit voluntas, & placitum Domini nostri. Hinc una semper sit petitio, & desiderium tuum; ut tibi Deus auxilium immittat, quo adversa omnia, sine detrimento virtutis, patientiæ, & absque ulla Divini Numinis displicentia, valeas sustinere.

### C A P U T XXX.

*De illorum errore, qui se velociter ad perfectionem pergere arbitrantur.*

**V**Ido jam hoste in prima, atque secunda aggrèssione, & fallacia superiùs denudata ad tertiam malignus, & calidissimus ipse accurrit; quæ tendit ad hoc, ut nos obliiti inimicorum nostrorum (qui nobiscum actu decertant, damnaque incutiunt)

tunt) in cupiditatibus , & propositis altiorum graduum perfectionis detineamur.

Ex quo oritur , quòd nos perpetuò vulneremur , & inflicta vulnera non curemus : tum quòd proposita nostra , non tanquam proposita , sed tanquam propositorum effectus aestimantes . inaniter in superbiam offeramur.

Quare ne exiguam quidem rem , aut minimum verbum tolerare volentes , tempus inde in prolixis meditationibus consumimus , in iisque proponimus , nos patienter ferre velle pœnas graves , & multoties illas etiam Purgatorii pro puro , & solo amore Domini nostri.

Quia verò inferior , & sensualis pars nullam in hoc experitur repugnantiam , ut evenire solet in re , quæ longè absit à nobis , ideo suadere nobis audemus miseri , nos ex illis esse , qui verè graves angustias perferunt cum patientia.

Ut igitur , fili , errorem hunc possis effugere , propone quidem , sed simul etiam cum hostibus tuis actualiter semper dimica ; ipsi enim prope , & acerrimè semper pugnant adversus te . Sic namque faciendo agnosces evidentissimè , utrùm proposita tua sint vera , vel falsa , firma , vel infirma ; tum sic ad perfectionem per viam tutissimam , & veram absque dubio perges.

Adversus hostes tamen , qui molesti tibi

non sunt, suadere tibi certamen, bonum esse non duco, nisi forsan moraliter certus sis, te ab illis intra breve temporis spatium invadendum esse. Tunc etenim, ut paratus, & fortis ad certamen opportuno tempore inveniariis, opus est proposita elicere, & firmiora, quod potes, antequam pugnes.

Cave tamen, ne unquam tua proposita, tanquam effectus propositorum existimes, etiam si à multo tempore debitis modis te in virtutibus exercueris: sed in ipsis humilis esto semper: te ipsum time, & infirmitatem tuam: & in DEO confidens per frequentes preces ad ipsum accede, ut in robore obfirmeris, utque à periculis omnibus defendaris: sed præsertim ab omni confidentia, & præsumptione tui ipsius.

In hoc etenim casu (etsi tolli nequeant defectus, quos Dominus ad humilem nostram cognitionem, & ad boni alicujus munimen in nobis aliquando permittit) licet nobis proposita efficere de altiori grada perfectionis.

## CAPUT XXXI.

*De insidiis, atque certamine, quibus diaboli utitur, ut à nobis deseratur via, quæ ad virtutem perducit.*

**Q**uarta fallacia superius enumerata, qua nos intensissimus, hostis noster  
aggre-



aggreditur, dum videt, quòd rectà pergi-  
mus ad virtutem, sunt variæ, & bonæ qua-  
dam cogitationes, quas in nobis excitat, ut  
à virtutum exercitatione præcipientes in vi-  
rium prolabamur.

Quidam (exempli gratiâ) est agrotus,  
& patienter tolerat infirmitatem suam: sa-  
gax hostis quid facit? Agnoscens, quòd  
in illa infirmitate patientiæ habitus ab  
agroto acquiri possit, alia bona opera ei  
offert, quæ in alio statu facere posset; cona-  
tu, que omni studio illi suadere, quòd, si  
esset in meliori statu, melius quoque pos-  
set Domino deservire, sibi aliisque afferen-  
do utilitatem.

Ubi autem malignus hostis has cupidi-  
tates in infirmo suscitavit, eas magis, ac  
magis paulatim succendit, donec inque-  
tum, & impatientem reddat agrotum in,  
agitudine sua, & quidem sub hoc titulo  
quòd propter agitudinem illam nequeat  
agrotus ea bona præstare, quæ alioquin  
posset, & cuperet.

Quòd majores verò fiunt, & robustiores  
prædictæ cupiditates, magis unà etiam  
crescit inquietudo: à qua deinde pessimus  
hostis sentim agrotum deducit ad morbum  
suum impatienter tolerandum, non qua-  
tenus morbus ille est, sed quatenus impe-  
dimentum illorum operum, quæ anxie  
optabat exequi ob majus bonum.

Nec

Nec satis: Cùm adversarius noster in hac ægrotum impulit, eadem calliditate ab ejus mente sinem illum surripit servitii Divini, & bonorum operum, eique solam cupiditatem relinquit sanitatis recuperandæ.

Quòd si postea juxta ejusdem ægroti desiderium sanitas tam citò non subsequatur, adeo contristatur ægrotus, ut impatiens omnino fiat. Atque ita à virtute, quam exercebat, ad vitium virtuti illi contrarium, abique advertentia, pertransit.

Modus præcavendi, & se opponendi prædictæ fallaciæ hic est, ut quoties in aliqua afflictione reperiris, bene advertas, ne in animum tuum cupiditatem admittas alicujus boni, quod tunc temporis non valeas ad effectum deducere, alioquin perturbaberis, & fieres inquietus.

Debes enim omnium humilitate, patientia, atque resignatione constanter credere, quòd desideria tua effectum illum non haberent, quem putas: cùm tu venerator & instabilis magis sis, quàm te esse agnoscas.

Vel cogitare intra te debes, quòd DEUS ob recondita judicia sua, seu etiam ob tua demerita bonum illud à te nolit, neque expectet; sed potius, ut patienter te tradas humilitati sub dolci, & potenti manu ejus.

Itaque, fili, si à Patre tuo spiritali, vel  
ab

ab alia causa adeo impediaris. ut, pro voluntate tua, frequentare non possis devotiones tuas, & præsertim sacram Communionem, ne ideo tristeris, vel inquietus sis propter istarum rerum cupiditatem, sed omni tua exitus animi propensione indue JESU Christi placitum, te cum dicens:

*Nisi divine providentia oculus in me ingrati animi vitia defectusque cerneret, hodie sanctissimo Eucharistia Sacramento non privarer. Idcirco cum videam, per hoc meam mihi indignitatem, & errorem manifestari, semper DEO laus detur & benedictio in sæcula sempiterna. Confido tamen, Domine mi, in bonitate tua, quia cupis, ut (teperferendo, & tuum placitum faciendo) cor meum omninò deus veam voluntati tue dispositum: ut per ingressum tuum illud consolers, & communias adversus hostes, qui eripere à te ipsum me querunt. Fiat igitur Domine totum id, quod in oculis tuis bonum est. Hanc solam à te gratiam peto, charè, & dulcis amor: ut anima mea emundata, & libera à qualibet re, qua tibi displicet, sanctis ornata virtutibus, parata semper inveniat ad tuum adventum, & ad quodcunque de me dissonare tibi placeat.*

Si observaveris monita hæc, fili, pro certo habe, quòd semper præsto tibi erit occasio satisfaciendi, & placendi Domino in quovis bono desiderio, quod exequi ex te non valeas. Sive enim tale desiderium à natura proveniat, sive à dæmone, ut te  
per

perturbet, & à virtutis itinere abducatur; vel etiam si à DEO aliquando procedat, ut ex-  
periatur resignationem tuam voluntati-  
sue: semper tibi occasio esse poterit, qua  
Domino tuo satisfacias eo modo, quo ma-  
gis eidem arrideat. In istis autem vera de-  
votio, & obsequium, quod à nobis Deus  
exigit, constitutum est.

Moneo te insuper, fili, ut in afflictioni-  
bus (à quacunque causa istæ oriantur)  
semper patienter te geras. Quinimò, si ad  
hoc obtinendum aliqua volueris adhibere  
media, licet ea seligeres, quibus præstan-  
tiores DEI servi usi sunt, illis nihilominus  
ita utaris, ut nunquam à prædictis tribula-  
tionibus liberari cupias: sed propter hoc  
solum iisdem utere: quia sic DEUS vult,  
eique placet, ut illis utaris. Ignoramus  
enim nos, num placet maiestati Divinæ  
nos liberare per suscepta a nobis media,  
licet alioquin bona.

Si aliter autem feceris, certissimè in mala  
plurima præceps ibis. Facile enim ad impa-  
tientiam descendes, si res juxta tuum desi-  
derium, & propensionem non succedant;  
vel saltem patientia tua, si illam conserva-  
res, cum aliquo defectu immiscebitur; at-  
que ita omni ex parte grata DEO non ef-  
fet: imò exigui foret meriti apud ipsum.

Tandem te moneo de occulta quadam  
fraude nostri proprii amoris, qui sæpissimè  
vicia

vitia nostra tueri , & abscondere solet.

Sic ( ut exemplum tibi afferam ) cū quis agrotus est , & parum patienter perfert ægritudinem suam , velamine alicujus apparentis boni tegit impatientiam suam , dicitque , dolorem suum verè non esse impatientiam propter ægritudinem opprimentem , sed rationabilem , justamque displicentiam , eò quòd ipse idem suæ ægritudini dederit occasionem , quòdque ab aliis ( ob servitutem , quam sibi præstant , vel ob similes causas ) damnum sustineri debeat , atque molestia.

Hoc eodem prorsus modo se gerit ambitiosus , qui pro dignitate non obtrita trahitur ; moerorem namque , & tristitiam , qua aliquando afficitur , nunquam tribuit vanitati , & superbix suæ , sed semper aliis rebus , quas in aliis occasionibus gravioribus ab eo nihili pendì manifestissimum est.

Quæ omnia evidentissima signa sunt , radicem afflictionis , quæ reperitur in istis , ab alio non oriri , quàm ab odio , quod habent de rebus illis , quæ sui ipsorum voluntati adversantur.

Tu igitur , fili , ne in hosce , vel similes errores incidas , patienter semper quamlibet habe molestiam , & penam , à quacunque causa illa procedat ,  
ut superius dixi.

## CAPUT XXXII.

*De quinta, seu ultima aggressionē, & fallaciā,  
qua nos tentat diabolus, ut virtutes acquisita,  
occasiones exitii nobis sint.*

**C**Allidus, atque malignus serpens semper deceptionibus suis nos aggreditur etiam circa virtutes jam acquisitas, ut istæ in nostram perniciem commutentur. Quare nihil prætermittit, quo nos in complacentiam de rebus nostris inducat: ut propter illas in nobis ipsis elati, in vitium postmodum superbiæ, & inanis gloriæ corruamus.

Ut hoc periculum cavere possis, fili, omnitempere pugna, in aperto, tuoque campo profundæ, & veræ cognitionis tui ipsius perseverans, consideransque, quòd nihil sis, nihil scias, nihil valeas, nihilque in te habeas, quàm defectus, & miserrias; nec aliud quidquam, præter damnationem æternam, merearis.

Esto autem constans, & firmus inter huius veritatis terminos, fili, neque te unquam permittas, vel paululum distrahi ab ulla cogitatione, aut ab alia re, quæ tibi accadat, pro certo semper habens, ea omnia esse tot hostes tuos, à quibus (si in eorum manus incideris) vel omnino interficeris, vel saltem lethaliter vulneraberis.

Ut verò ritè exercearis, & dimices in  
præ-



prædicto campo veræ cognitionis de te ipso, & de nihilo tuo, hanc addo tibi regulam observandam.

Quoties ad tui ipsius, vel operum tuorum considerationem te recipere volueris, cogita semper illud solummodo, quod in iisdem operibus tuum est, non autem illud etiam, quod est à Domino, ejusque gratia. Qualem verò te esse repereris, & agnoveris, talem te crede.

Si consideraveris enim tempus, priusquam creatus es, invenies, in æternitatis abyssu te nihil prorsus fuisse, nihil ibi te operatum esse: Imò nihil te operare potuisse, ut esse illud obtineres, quod modo habes.

Si verò præsens tempus putaveris, quod ob solam Dei benignitatem vita præsentis frueris, tum Domino deinde restitueris, quod ipsius est, perpetuum nempe regimen, quo te singulis momentis conservat: quid aliud cum tuo solùm remanes præter nihilum miserabile? Dubium etenim non est, quod ad primum tuum nihilum (à quo te Dei traxit omnipotentia) redires, si per unum tantum momentum eadem omnipotentia Domini te dereliqueret.

Patet igitur manifestissimè, quod in tuo esse naturali dummodo tuum solùm retineas) nihil superest, in quo gloriari possis, vel pro quo ceteri æstimare te debeant, & revereant.

Quò

Quò autem ad bonum gratiæ, virtutesque tibi concessas ad bene operandum, si natura tua divino denudetur auxilio, quid boni, & meritorii per se solam poteris operari?

Adde, quòd si ex alia parte consideraveris multos errores tuos præteritos, aliosque non paucos, in quos lapsus fuisses, nisi Dominus DEUS pia manu sua te protexisset) non difficulter agnosces, quòd iniquitates tuæ non solum propter longam temporum seriem, sed etiam propter malorum actuum, atque habituum multitudinem, ad magnum ita numerum ascendissent, ut brevi alter aternalis Lucifer dici posses.

Quare, nisi velis, quòd divinum est, tibi tribuere, Deique bonitatem furari, te omnibus quotidie pejorem debes dicere, & judicare.

Adverte tamen accuratè, ut iudicium, quòd de te promissum, rectum sit, nam alioquin magnum tibi foret in detrimentum.

Quòd si in cognitione malitiæ tuæ aliquem tibi videaris superare, (qui propter cæcitatem suam se esse aliquid arbitretur) cogita nihilominus, quòd in voluntatis operibus es pejor illo, si ab hominibus honorari, & talis haberi, atque excipi velis, qualem optimè sciste non esse.

Si cupis ergo, ut vera sit cognitio malitiæ, & exiguïtatis tuæ: tui per eam hostes

arceantur à te : gratusque reddaris Deo; opus est , ut nedum te contempnas , velut quovis bono indignum , omnique malo dignissimum ; verum etiam tibi gratum , & dulce sit , vili à cæteris æstimari ; quod facies , si ab honoribus semper abhorrueris , vituperationibus lætatus fueris , quæsierisque (cùm occasio sese obtulerit) id omne efficere , quod reliqui homines spernunt.

Illorum enim hominum judicium (ut tuum exercitium semper prosequaris) pro minimo , imò suspecto habere debes , dummodo tamen hoc fiat solùm ob humilitatem consequendam , non autem ob occultam animi tui præsumptionem , palliatamque superbiam , ratione cujus nonnunquam sub specie alicujus finis boni alienam opinionem parum , aut nihilum reputamus.

Quòd si quandoque contingat , te ab aliis diligi , & in æstimatione haberi , ob prærogativam aliquam donatam à Domino , fixus , & immutatus omninò in te ipso permanear , neque à prædicta veritate , seu cognitione unquam removearis (vel ad unum punctum indivisibile) sed prius ad Deum te convertas , & dicas intra cor tuum :

*Nunquam verum hoc sit Domine DEUS meus , ut honores , & gratias tuas mihi velim tribuere. Tibi laus , tibi honor , tibi gloria , mihi verò*

*confusio.* Tum ad laudantem conversus, intra te ipsum etiam hoc pacto discurre: *Unde est me ab hoc homine, bonum credi, cum revera solus Deus, & eius opera bona sint?* Hæc faciens, reddensque Domino quidquid ipsius Domini est, hostes tuos non solum propelles, sed ad obtinenda dona, & gratias jam receptis majores dispones te.

Ubi verò bonorum operum reminiscens in vanitatis, & præumptionis periculum te impellat, statim eadem opera non tanquam opera tua, sed tanquam Dei opera te respiciens, ac si cum prædictis operibus loquereris, dic intra animam tuam: *Quis vos fecit opera? quandone apparuistis in mente mea? equidem ego nescio! nam causa, & origo vestra ego nec sum, nec possum. Quanam ergo causa vos protulit? vos nutrit? vos conservavit? Ab nulla alia cortè fuit, vel esse potuit, nisi Domini bonitas, & misericordia! Si igitur ita est, solum Deum ut verum principium vestrum recognoscere, ipsique soli gratias, & laudes retribuere volo.*

Quamvis autem hoc feceris, cogita nihilominus, omnia supradicta opera bona non solum patum conformia lumini, gratiarumque fuisse, quæ, ad ea cognoscenda, & efficienda, tibi liberalissimè à Domino donata sunt, sed aliundè etiam valdè imperfecta, multumque aberrantia à pura intentione, & fine, Deo tantum placendi.

nec non à diligentia, atque fervore, cum quo fieri, atque associari debuissent.

Quare, etiamsi talia opera mente revolvas, de iisdem erubescas potius, quàm tibi inaniter complaceas; certissimum quippe est, gratias (quas à Domino puras, perfectasque accipimus) à nostris imperfectioribus deturpari, ut iisdem utimur, ut operemur.

Imò, si aliud optas medium, ut opera tua, in quantum sunt à te, parvi facias, ea cum illis compara, quæ Sancti, cæterique Dei servi fecerunt; per talem enim comparisonem, cælesti auxiliante lumine, agnosces, quòd majora, & meliora ex tuis operibus longè vilioris valoris, atque æstimationis sint, quàm minima eorundem.

Adde, quòd si tua opera bona cum illis comparaveris, quæ Christus operatus pro te est in vitæ suæ mysteriis, & tribulationibus; vel ea consideres, ut dignificata à personalitate divina, vel in se ipsis, absque divina personalitate dignificante, solumque cum affectus, & amoris puritate, quæ à Christo Domino facta sunt, evidentissimè deduces, omnia tua opera nihil majus esse in se, quàm nihilum.

Quin insuper, si postremò ad divinam, immensamque DEI majestatem elevaveris mentem, obsequiumque, & servitutem perpenderis, quam ipsa meretur, manifestè

Itē perspicies, quòd non vanitas, sed magnus honor, & minor deberet esse in te ob singula opera tua, licet tibi undequaque bona viderentur. Propter quæ omnia hucusque recitata, in quolibet opere tuo, vel etiam sanctissimo, dicendum tibi est ex puro corde : *Deus propitius esto mihi peccatori.*

Te moneo quoque, fili, ut facilis non sis ad detegenda dona, quæ tibi misericorditer Dominus est impertitus; hoc enim ferè semper displicet DEO, sicuti ab ipso in appolita hîc doctrina manifestissimè nobis ostensum est.

Apparuit aliquando Dominus tanquam pura creatura in pueri specie piæ cuidam animæ, simpliceque, & candido affectu ad huc exquiritus, ut salutationem Anglicam recitaret, promptè ipse incepit : *Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum, benedictum in mulieribus* : sed hîc Salutationem abruptit puer JESUS, nolens verbis immèdiatè in ea sequentibus laudare se ipsum; rogatus verò enixè à prædicta anima, ut prosequeretur ulterius, ille discedens servam detulit, nisi plenam consolatione : per hoc exemplum eam erudiens circa supradictam doctrinam.

Disce ergò tu quoque, fili mi, te humiliare, quandoquidem ignorare non potes, te simul cum omnibus tuis operibus nihil esse.

Hæc



Hæc namque humiliatio, quarumcunque virtutum est fundamentum. Ideo enim ex nihilo nos Deus creavit, nihilque nos esse voluit post creationem: quia cupit, ut supra cognitionem hujus nihili nostri totam molem spiritualem ædificemus. Quare, quò profundius in nihilum nostrum descendemus, eò magis ascende-  
mus in ædificio nostro spiritali.

Hinc etiam juxta copiam miseriarum nostrarum, quas, adinstar effodientium terram, extrahemus à nobis, tot firmos in eundem locum jacies lapides Architectus divinus, ut spirituale ædificium magis crescat, magisque obfirmetur. Neque putes unquam, fili, te posse aliquando adeò descendere, ut opus est, sed potiùs hanc de te semper habeas opinionem: quòd, si aliquid infinitum in creatis foret possibile, infinita etiam procul dubio esset nullitas, & miseria tua.

Si ritè supradictam nihili nostri cognitionem adhibuerimus, bona cuncta jam possidemus, sed, si eà caruerimus (licet omnium Sanctorum opera efficiamus, semperque in obsequio Domini detineamur) verè nihil omnino erimus.

O magnam, beatamque nihili nostri cognitionem, quæ nos felices in terra, & gloriâ coronatos in Cælo reddit! O lumen splendidissimum, quo emergens è

tenebris puras, & lucidas efficit animas nostras! O geminam non cognitam, quæ, etsi inter miseras, & immunditias nostras inveniatur, nihilominus pretiosa refulget! O nihil! ô nihil! vera cujus cognitio nos constituit dominos universorum.

Concludo jam, fili mi, totoque ex animo dico tibi: Si cupis laudare Deum, accusate apud ipsum, & ab aliis accusari desideras; si vis Deum in te extollere, teque in illo, esto cum omnibus humilis, & sub omnibus pone te: si Dominum invenire peroptas, ne te attollas, alioquin fugiet à te: humilis ubique sis, nam ita Deus descendet ad te, teque amplexabitur: & ed charius in amore te uniet secum, quo vilior in oculis tuis fies: quod profundior nihil tui cognitionem habebis: & quod magis idcirco tibi complacere contemni, ac (veluti rem abominabilem) omnibus exosum esse.

Quod si post tot considerationes, quæ infallibili veritate nituntur, nedum demonis calliditas, verum etiam ignavia, & mala propensio nostra adhuc ita prevaleat in nobis, ut cogitationes de elatione, & superbia non quiescerent, sed quotidie turbarent nos, novique aliquid semper imprimerent in corde nostro; scito fili, tunc aptissimum esse tempus, ut tantò magis humiliemur in oculis nostris, quantò clarius.

rius per experientiam cognoscimus, nos parum in via spiritus, veræque cognitionis nostræ profecisse; liberos enim nos reddere non valemus ab hujuscemodi molestiis, quæ radices suas omninò trahunt à superbia nostra.

Hoc si rectè fecerimus, non solum mel à veneno sugemus, sed à vulneribus sanitatem.

### C A P U T XXXIII.

*De quibusdam monitis ad malas tentationes subjugandas, virtutesque novas adipiscendas.*

**D**ilecte Fili, quamvis hætenus plura dixerim de modo, quem servare debes; ut te possis vincere, & virtutibus exornare, supersunt nihilominus alia, de quibus te moneam, & hæc sunt:

Primò. Nunquam te trahi permittas (si verè cupis virtutes acquirere) ab exercitiis illis, quæ pro singulis diebus hebdomadæ, unum nempe pro una virtute, aliud pro alia, assignari, ut sic, solent.

Sed ordo pugnandi, tuumque exercitium semper sit contra passiones illas, quæ tibi semper damna intulerunt, frequenterque te adhuc impetunt iisdem damnis: tum ita dirigatur, quo ad fieri potest, ut res

virtutibus illis exornes, quæ prædictis passionibus adverfantur.

Ubi etiam virtutes hæc acquisieris, reliquas omnes faciliè, paucosque per actus quam primum adipisceris; eò vel maximè, quòd occasiones semper adsunt aptissimæ propter istud; virtutes namque omni tempore conjunctæ inter se sunt. Propterea, qui perfecte possidet unam ex istis, adstantes, paratasque ad cordis sui januam ceteras reperit.

Secundò. Ne tempus unquam ad virtutum ademptionem statuas, id est tot dies, tot hebdomadas, vel tot annos: sed semper, & ubique regere, ac sit tunc solum nasceris ad pugnam; tum tanquam miles novus decerta: quia hoc modo ad celsitudinem perfectionis earundem virtutum celsissime perges.

Neque per instans, vel minimum, consistas, fili; moram enim facere in virtutum via non solum non est animum, atque robur recedere, sed retrogredi, teque debiliorem, quàm antea, fieri.

Pro consistere, intelligo ego, cum nos possidere veras virtutes credimus, & quandoque etiam parvi pendimus, tum occasiones, quæ ad novos actus nos evocant, tum errores, qui non adeò graves videntur.

Propterea esto sollicitus, fervens, & prudens.

dens, fili, neque amittas occasionem vel minimam acquirendæ virtutis.

Hinc occasiones omnes dilige, quæ viam ad virtutem pandunt, illasque vel magis, quæ sunt difficiliiores ad superandum; ex actibus enim, qui pro expugnandis difficultatibus efficiuntur, citius, & si miculis radicis habitus efformantur. Quin insuper eos etiam ama, qui occasiones prædictas immittunt tibi; illas namque tantum fugere, & quidem velociter, debes, quæ te in aliquam carnis tentationem inducere queunt.

Tertio. Esto quoque prudens, & cautus in iis virtutibus, quæ damnum tuæ corporali sanitati afferre possunt, ut hæc sunt: disciplinis, jejuniis, vigiliis, meditationibus, aliisque similibus asperitatibus corpus affligere; nam virtutes istæ paulatim, & per earum gradus (ut dicetur inferius) acquirendæ sunt.

In quibusdam tamen virtutibus omnino internis, quales sunt: amare Deum: terrena continere: viles nos facere in oculis nostris: propensiones malas, atque peccatum odio habere: patientes, ac mansuetos nos ostendere: omnes (etiã si magnopere nos offenderint) diligere ex corde, & in cæteris huiusmodi leni incedere, per quæ gradus ad earum perfectionem conscendere necesse non est; sed totas tuas vires de-

bes impendere, ut omnem earum adum perfectionem efficias.

Quartò. Singulæ cogitationes, & desideria cordis tui aliud non respiciant, cupiantque, quàm vitium illud (cum quo principaliter pugnas) subjugare, virtutemque illi contrariam adipisci. Hoc tuum tibi Cœlum sit: hoc terra tua: hoc omnis thesaurus tuus: hoc omnia, ut Domino omninò placere valeas.

Sive ergo manduces, sive jejunes, sive labores, sive quiescas, sive vigiles, sive dormias, sive domi sis, sive extra, sive devotionis operibus vaces, sive manualibus, omnia semper dirige ad supradictum tuum vitium superandum, virtutemque ei oppositam consequendam.

Quintò. Perpetuus, & universalis esto hostis delectationis, quierisque terrenæ; sic enim non nisi infirma consurgunt adversus te vitia tua, quæ cuncta pro sua habent radice delectationem: atque ideo, tali radice per nostrî ipsorum odium recisâ, fortitudinem, viresque suas vitia amittunt.

Quòd si aliquo cum vitio, & peculiari delectatione dimicare ex una parte, & ex alia eodem tempore quibusdam terrenis delectationibus vacare volueris, (licet tales delectationes lethales non sint, sed leves culpæ) certamen tuum nihilominus, durum.



dūrum erit; atque difficile: imò sanguinolentum, & valde incertum; atque idcirco rarissimum ex eo trophæum expectes: Quapropter ne unquam obliviscaris sententiam Domini nostri:

*Qui amat animam suam, perdet eam; & qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam: Joan. 12.*

*Fratres, debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus. Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini; si autem spiritus facta carnis mortificaveritis, vivetis. Ad Rom. 5:*

Sextò, atque postremò: Bonum tibi, imò necessarium foret, te prius ab omnibus maculis per generalem Confessionem expiare, ut possis tutus vivere, & moraliter saltem credere, quòd gratiam habeas Domini: à quo non solum dona omnia, sed singulæ tuæ victoriæ sunt expectandæ.

#### C A P U T XXXIV.

*Quòd paulatim virtutes acquirenda sunt, nempe per earundem gradus nos exercendo, atque uni prius, & postea alteri operam dando.*

**Q**Uamvis verus Christi miles, qui ad perfectionis culmen anhelat, nullum profectui suo terminum imponere debeat, oportet nihilominus prudentiâ co-

habeat quosdam spiritus fervores ; cum enim , præsertim sub initium , nimio eos amplectamur affectu , brevi tepescunt , nosque incursumus medietate sine viribus deferunt : Idcirco sciendum etiam tibi est , internas quoque virtutes paulatim , & per ipsarum gradus acquirendas esse. Sic namque , quod exiguum est , statim crescit in magnum multoque tempore durat. Hinc in rebus adversis non semper nos ita exercere debemus , ut de iisdem gaudeamus , easque cupiamus , nisi prius per inferiores virtutis patientiæ gradus transferimus.

Itaque neque omnibus , neque multis simul virtutibus præcipuo studio debes incumbere : sed pro aliquo tempore uni , pro aliquo alteri , & sic de reliquis ; ita namque firmitus , faciliusque in anima nostra producit habitus bonus ; per iteratum enim unius tantum virtutis exercitium ( in quolibet occasione , quæ adsit ) promptior semper ad illam excurrit memoria nostra : subtilior fit intellectus in novis mediis inveniendis ad eam obtinendam : & minori cum difficultate , quin etiam majori cum affectu inclinatur voluntas nostra , quam faceret , si in multis simul virtutibus occuparetur.

Præterquam quod actus circa unam solam virtutem elicitur propter conformitatem , quam habet inter se , per hanc uniformem

form  
& c  
sibi s  
prop  
ling  
cord  
rian  
duce

Q  
quo  
redē  
que  
ita,  
cresc  
etiam  
enim  
lumi

De m  
mo

D  
sunt,  
delibe  
posito  
aspet  
Præ  
liarem

formem exercitationem, minùs laboriosi, & difficiles redduntur; unus enim alium sibi similem trahit, eique auxiliatur; imò propter istam similitudinem magis etiam singuli imprimuntur in nobis, cum sedem cordis expeditam jam, paratamque repellant ad illos excipiendos, qui recenter producuntur.

Quæ rationes eò validius robur habent, quo certò agnoscitur, quòd, quicumque rectè una in virtute exercetur, modum quoque discat se exercendi in cæteris; atque ita, unius augmento, omnes simul etiam crescunt, propter inseparabilem conjunctionem, quam servant inter se; omnes enim virtutes radii sunt ab uno, eodemque lumine promanantes.

### C A P U T XXXV.

*De mediis, quibus obtinentur virtutes; & quomodo illis uti debeamus, ut pro aliquo tempore uni soli navemus operam.*

**D**ilecte fili, ut lucrum virtutum faciamus, præter ea, quæ superiùs dicta sunt, fortis, & strenuus requiritur animus, deliberataque, & firma voluntas, cum proposito insuper peragendi multa nobis aspera, & adversantia.

Præterea opus est, ut erga virtutes peculiarem propensionem, affectionem habeamus,

F. 7. mus,

mus. Quæ omnia assequemur, si considerabimus, quàm gratæ, & acceptæ sint DEO virtutes, nec non quàm illustres, & præstantes in se sint, nobisque utiles, ac necessariæ. Ex illis enim quæcunque nostra perfectio principium, & finem habet.

Fiant igitur mane, diebus singulis, proposita nos exercendi in illis juxta ea, quæ contingent, vel contingere poterunt per diem; quo nos sæpe debemus examen vocare, & quærere, utrùm prædicta proposita ad actum reduxerimus, nec ne? Quod nobis dein quoque deserviet, ut denuò eadem proposita, quinimò alia primis validiora producamus. Totum hoc autem operabimur principaliter circa virtutem illam, quam eo tempore exercuerimus.

Sanctorum quoque exempla, nec non orationes, & meditationes vitæ atque passionis Christi Domini, in quolibet spiritali exercitio tam necessariæ, ob virtutem illam in idem præcipuè applicentur, circa quam tunc observatum fuerit exercitium nostrum.

Idem pariter fiat de quibusvis aliis occasionibus (sicut peculiariter inferiùs ostendimus) etiamsi diversæ inter se fuerint.

Assuescamus quoque ita actibus bonis, tam internis, quàm externis, ut deinde eos possimus efficere promptè adeo, ac facile, sicut cæteros actus naturali nostro affe-

Qui

Qui conformes eliciebamus. Quò verò actus boni magis adversabuntur malis (ut alibi dictum est) eò citiùs habitum bonum in nostram animam intromittent.

Sacræ Scripturæ sententiæ voce, vel mente convenienter expressæ admirabilem vim habent, ut auxilientur nobis in exercitio nostro. Quapropter multæ ex illis à nobis in promptu habendæ sunt circa virtutem, pro qua assequenda laboramus, ut eas per diem proferamus: & præsertim cùm contraria passio insurget adversus nos: exempli gratiâ, si ad patientiæ adeptionem incubuerimus, sequentes, seu similes dici poterunt:

*Filii, patienter sustinete iram, qua supervenit.*  
Bar. 4.

*Patientia pauperum non peribit in finem.* Pl. 9.

*Melior est patiens viro forti: & qui dominatur animo suo, expugnatore urbium.* Prov. 16.

*In patientia vestra possidebitis animas vestras.*  
Luc. 21.

*Per patientiam curramus ad propositum nobis certamen.* Ad Heb. 12.

Prædictis sacræ Scripturæ sententiis has quoque, vel consimiles oratiunculas addere, bonum erit:

*Quandone, mi DEUS, cor meum patientiæ olypeo muniatur?*

*Quando, ut Domino meo rem gratam faciam, tranquillo ego animo suscipiam quamlibet tribulationem?*

O vi-

O nimium dilecta poena, qua me similem reddunt Domino meo Iesu Christo pro me languenti!

Quando mihi concedetur, ô vita anima mea, quando, ut pro tuo honore, & gloria contentus, & latus inter mille afflictiones, & angustias ego vivam?

Me felicem, si ita in medio ignis tribulationum arserit voluntas mea, ut maiora semper cupiat sustinere.

Hiscæ ergo oratiunculis, aliisque utemur, quæ conformes nostro in virtutibus progressui videbuntur, aptæque magis à devoto & pio spiritu judicabuntur.

Jaculatoriæ oratiunculæ istæ vocantur, nam sunt veluti jacula, quæ jaciuntur in Cælum, & magna vi pollent, ut ad virtutem excitent, penetrentque usque ad cor Domini dummodo duobus associantur, id est: Vera cognitione de placito Domini nostri, ob nostrum virtutum exercitium, & firmo, ardentique desiderio obtinendi virtutes illas propter hunc solummodo finem) placendi Majestati Divinæ.

## CAPUT XXXVI.

Quod in virtutum exercitio cum sollicitudine continua progredi oporteat.

**I**Nter ea, quæ, præter adornata superius, magis utilia & necessaria sunt, ut virtu-

tes



res consequamur, & ad finem nobis propositum in Spirituali hoc Certamine perveniamus, præcipua esse videtur Continuatio; semper namque debemus progredi, alioquin, si, vel aliquantisper solum negligentes consistimus, per talem consistentiam illico retrogredimur.

Ratio autem hujus est, quia, cum nos cessamus à bonis actibus, sequitur necessitudo, ut (propter violentam propensionem sensualis appetitus nostri: aliarumque rerum causâ, à quibus intus insecè movemur) procreentur in nobis inordinatæ passionēs, quæ, vel destituunt, vel saltem imminuunt acq̃uiritas virtutes, præterquam quod privamur multis gratiis, & donis, quæ in progressu à Domino accepissemus.

Quare iter spirituale à terreni viatoris itinere differt; nam, si in hoc aliquantulum immoretur viator, nihil amittit de via, quam jam transegit; sed in spirituali itinere, si, vel tantisper, moram faciat, multum amittit.

Adde, quodd terreni viatoris defatigatio augetur propter continuum corporis motum; ubi in via spirituali, quò major itineris pars excurritur, eò major etiam vis acquiritur, atque vigor.

Virtutis enim exercitatione pars inferior, quæ (ob repugnantiam suam) asperam, atque laboriosam reddebat viam, semper

semper evadit magis debilis: parsque superior, in qua virtus residet, magis magisque roboratur, & obfirmatur.

Quare, cum in bono progredimur, non nihil difficultatis, & pœnæ (quæ in omnibus operibus invenitur) misui solet; tum secreta quædam jucunditas, quæ cum eadem difficultate, & pœna miscetur, major semper indies efficitur.

Hoc modo de virtute in virtutem immigrando, majori cum facultate, & delectatione tandem ad perfectionis apicem pervenimus; ubi deinde anima jam perfecta, absque ulla molestia operatur, imò cum consolatione, & lætitia: quia (victis jam, atque edomitis rebellibus passionibus) omnibus rebus creatis, sibi que ipsi superstans, feliciter intra cor Altissimi vitam ducit, ibique suaviter laborans, & operans requiescit.

### C A P U T XXXVII.

*Quòd fugienda non sint occasiones, quæ ad consequendas virtutes sese offerunt; eò vel maxime, quòd in virtutum exercitatione semper esse debeamus.*

**D**ilecte Fili, manifestè nimis tibi ostendi, quòd in itinere ad perfectionem tendente semper oporteat progredi absque mora.

Hoc ut faciamus, cauti debemus esse, & vigilēs.

vigiles, ne occasio aliqua è manibus nostris effugiat, quæ ad virtutes assequendas prodesse potest. Propterea malè hoc illi percipiunt, qui, pro omni sua potentia, abesse quærunt, cum possunt, à rebus contrariis, quæ ad effectum hunc inservirent.

Quid cupis (ne à consuetudo nostro discamus exemplo) patientiæ habitum obtinere? Bonum non est, quòd te subtrahas ab hominibus, vel ab actionibus, & cogitationibus illis, quæ ad impatientiam te laceffunt.

Quare neque conversationes quasdam debes evitare, eò quòd molestæ tibi sint; sed frèquenter communicare, & loqui cum omnibus, etiam tibi gravibus ad ferendum; quinimò semper dispositam & promptam voluntatem habere debes ad quamcunque rem tolerandam, licet intempestivam, & molestam, quæ accidere possit; aliter quippe faciendo nunquam patientiæ assueceres.

Ita similiter, cum aliquam operationem fastidis, vel propter ipsam in se, vel propter illum, à quo facienda imponitur: seu etiam, quia te advertat ab alia re, quæ tibi magis placeat; ne idcirco intermitteas operationem illam, quamvis inquietus in ea videaris; & putes, te posse benè quiescere, si eam negligas; nunquam enim hoc modò discas pati; nec tua quies vera erit,

cūca.

cùm ab animo passionibus expurgato, virtutibusque exornato non oriatur.

Idem tibi dico, fili, de molestis cogitationibus, quæ turbant nonnunquam, & torquent mentem tuam; illæ namque ejiciendæ omninò à te non sunt, quia per dolorem, & tormenta, quibus te cruciant, operantur simul, ut adversa sustinere assuescias.

Qui verò tecum aliter loquitur, potius ad angores, quos pateris, fugiendos te docet, quàm ad virtutes consequendas, quas cupis.

Verum quidem est, quòd tyro in hac spiritali militia dexteritate, exercitio, & auxilio indiget in prædictis occasionibus: ut cautè, modò ad frontem molestiarum se sistat, modò eas fugiat juxta parum, aut nihilum virtutis, & roboris, quod acquirit.

Nullus tamen ita debet terga vertere, & se abdere, ut ab omni contrarietatis occasione avertat; quoniam, etiamsi pro illo tempore lapsui non subjaceret, pro tempore futuro nihilominus majori discrimini foret expositus, & validioribus impatientiæ ictibus; cùm se non obarmaverit, fortèque reddiderit per virtutum oppositarum exercitium.

Sed hæc monita locum non habent in vitio carnis, de quo jam diversimodè tractatum est.

CA.

Quid gra  
omnes d  
nem

NO  
oc

tum con  
sed cupi  
quaras,  
sempere  
statim a  
tiores ex  
tue volu  
plicent.

Hoca  
bis, si du  
Priva

portion  
virtutes  
virtutes  
tales per  
nind est  
diceret,  
tienti an  
ad que  
illusioni

Hoc v  
dici pote  
eos acqu

## CAPUT XXXVIII.

*Quod grata, & chara nobis esse debeant occasiones  
omnes decertandi propter virtutum consecutio-  
nem: & illarum vel maxime, quæ ma-  
iores secum afferunt difficultates.*

**N**ON sum contentus, fili, quod solum  
occasiones non devites, quæ ob virtu-  
rum consecutionem contra te insurgunt:  
sed cupio insuper, ut quandoque eas etiam  
quæras, tanquam res magni momenti:  
semperque læto animo easdem acceptes,  
statim ac sese objectant; tum etiam, ut gra-  
tiores ex iisdem eas habeas, quæ sensuali-  
tutæ voluntati magis adversantur, ac dis-  
plicent.

Hoc autem (DEO auxiliante) obtine-  
bis, si duo mente retinueris.

Primo. Quod prædictæ occasiones pro-  
portionata, imò necessaria media sint ad  
virtutes assurgendas; quapropter, cum  
virtutes petis à Domino, implicite etiam  
tales petis occasiones, alioquin inanis om-  
nino esset petitio tua, tibi que ipsi contra-  
diceres, & DEUM tentares. Ille enim pa-  
tientiam, ut plurimum, donare non solet  
abque tribulationibus, sicut nec abque  
illusionibus humilitatem.

Hoc verò de reliquis quoque virtutibus  
dici potest, quæ etiam per eventus opposi-  
tos acquiruntur: qui eò majus auxilium

no-

nobis conferunt propter hunc eundem effectum: atque ideo nobis gratiores, & chariores debent esse, quod in se laboriosiores sunt. Actus enim, quos in huiusmodi occasionibus elicimus, magis heroici sunt, ac fortes, & facilius, citiusque viam nobis referant ad virtutem.

Æstimari autem à te debent, imò absque exercitio suo deferendæ non sunt etiam minoris momenti occasiones: exempli gratiâ, aspectus, vel verba quædam contra voluntatem nostram prolata; actus enim, qui de his fiunt, frequentiores sunt, quamvis minùs intensi illis, qui majores inter difficultates producuntur.

Secundò. Hoc idem (de quo superius dictum est) obtinebis, si mente revolves id, quod supra etiam tetigi, omnia nimirum, quæ nobis accidunt, propter beneficium nostrum accidere: ut nos scilicet fructum ab iis percipiamus.

Et licet de aliquibus ex istis, ut defectus nostri, aliæque (de quibus superius locuti sumus) dici nequeat, quod sint à DEO, quia DEUS peccatum velle non potest; à Deo nihilominus etiam hæc sunt, quatenus ab eo permittuntur, & non impediuntur, ut fieri per ipsum posset. Afflictiones tamen omnes, & poenæ, quæ nobis intermittuntur, vel propter errores nostros, vel propter aliorum malignitatem, & à DEO,

&

& DE  
id, qu  
mitate  
oculi a  
tutis b  
mus,  
tas nob

Prop  
volunt  
quamli  
piamus  
tis op  
(ut sol  
patien  
factas  
est, qu  
tegere  
jicere:  
DEO

Qu  
bus un  
dilig  
quæ  
(præ  
benefi  
ras, ve  
niente  
istis,  
tum e  
do, c  
reddi



& DEI sunt, nam in istis ipse concurrat: & id, quod nollet fieri propter operis deformitatem, à qua summopere purissimi ejus oculi abhorrent, vult nos pati ob illud virtutis bonum, quod inde recipere possumus, nec non etiam ob alias causas ignotas nobis.

Propterea, cum certissimi simus, DEI voluntatem, & beneplacitum esse: ut quamlibet tribulationem libenter suscipiamus, siue ab alienis, siue à nostris injustis operationibus proveniat: ut dicimus (ut solent multi ad suam excusandam impatientiam) quòd DEUS nolit res malè factas, imò eas odio habeat; nihil aliud est, quàm inani prætectu culpam nostram tegere, Crucemque, & tribulationem rejicere: cum alioquin affirmare teneamur, DEO placere, ut talia tolerantur à nobis.

Quinimo addo insuper, quòd, omnibus unà comparatis, Deus plus in nobis diligit patientiam circa illas tribulationes, quæ ab hominum iniquitate derivantur (præsertim, si tales homines donis, atque beneficiis à nobis affecti sint) quàm cæteras, vel etiam à gravibus eventibus provenientes; tum quia in illis, magis quàm in istis, superba natura nostra reprimatur; tum etiam quia nos, illas libenter sustinendo, contentum, atque exaltatum Deum reddimus, dum simul cum ipso coopera-

mur in re, in qua refulget quàm maximè ineffabilis ejus bonitas, & omnipotentia; quod nihil aliud omnino est, quàm ex veneno peccati, & malitiæ pretiosum, atque delicatum fructum trahere virtutis & boni.

Scito idcirco, fili, quòd, ubi Deus in-  
tuetur in nobis vivum desiderium verè  
proficiendi, & sedulò ad tam honorifi-  
cam virtutum acquisitionem incumbendi,  
statim nobis calicem præparat tentatio-  
num prio ibus validiorum, & occasionum  
amariorem, quæ invenire possunt, ut eam  
tempore à se designato bibamus. Quare  
nos tanquam grati erga ejus amorem, no-  
strique met boni solertes debemus, velatis  
oculis, cum jucunditate eundem accepta-  
re, totumque usque ad ultimam guttam  
cum animi securitate, & promptitudine  
potare. Est etenim medicamentum com-  
positum à manu, quæ errare non potest,  
contactumque ex ingredientibus tantò  
utilioribus animæ, quantò sunt in se ipsis  
amariora.

### CAPUT XXXIX.

*Quomodo diversis occasionibus uti possimus ob  
viam, ejusdemque virtutis exercitium.*

**D**ilecte Fili, vidimus superiùs, fructuò-  
sus esse exercitium solius virtutis pro  
aliquo

aliquo tempore, quàm multarum simul: quòdque secundùm illam moderari debeamus occasiones, quæ contingunt, quamvis diversæ inter se viderentur; attende modò, quo pacto hoc facilè possis exequi.

Continget, exempli gratiâ, eadem die, de actione aliqua licèt bona, nos reprehendi: de nobis obmurmurari: optatam gratiam denegari: seu quid aliud nobis non concedi: non paucos malè de nobis, absque causa vel minima, suspicari: corporali aliquo dolore nos angere: laboriosum negotium nobis committi: obsequium non bene conditum apponi: seu alias res maioris momenti accidere, atque ad tolerandum duriores, quibus omnibus misera vita nostra superabundat: in istorum, & similium eventuum varietate, etsi diversi virtutum actus elici possint, nihilominus præmonstratam regulam observare cupientes exercebimus nos per actus omninò conformes virtuti, quam tunc temporis præ animo habuerimus; exempli gratiâ:

Si tempore prædictarum occasionum exercitium nostrum fuerit circa patientiam: eliciemus actus, quibus nos excitemus ad tolerantiam, animique hilaritatem in prædictis eventibus ostendendam.

Si circa humilitatem fuerit: in quibus-

G cunque

cunque illis oppositionibus dignos nos  
malis omnibus reputabimus.

Si circa obedientiam: prompto, & hila-  
ri animo Domini dexteræ nos subjicimus,  
& ob ejus placitum (quippe quòd sic ipse  
vult) nedum creaturis rationalibus, verum  
etiam inanimatis, à quibus afflictiones il-  
læ originem ducunt.

Si circa paupertatem; qualibet parva,  
aut magna terræ consolatione cupiamus  
privari.

Si circa charitatem; amoris actus efficie-  
mus, & ei erga proximum, tanquam erga in-  
strumentum boni, quod consequi possu-  
mus, & erga DEUM, tanquam erga præ-  
cipuam, atque amanissimam causam, à  
qua procedunt, & permittuntur incom-  
moda ista propter exercitationem, atque  
spiritualem utilitatem nostram.

Ex hoc autem, quod dicimus circa even-  
tus diversos (qui accidere quotidie pos-  
sunt) deducitur quoque, quo pacto in  
unica occasione, seu ægritudinis, seu alte-  
rius tribulationis multum durantis, possi-  
mus semper actus producere illius vir-  
tutis, circa quam tunc temporis  
exercitium nostrum

versatur.



## CAPUT XL.

*De tempore, quod in unius virtutis exercitio  
insumendum est, & de signis, à quibus cogno-  
scere possimus nostrum in spiritalia-  
libus progressum.*

**D**ilecte Fili, tempus, quod in uniuscu-  
jusque virtutis exercitio immorari de-  
bemus, statuendum à me non est. Hoc  
enim decernendum est juxta cujusvis sta-  
tum, atque indigentiam: juxta profectum,  
qui sit in via spiritali: nec non etiam jux-  
ta judicium illius, qui per eandem viam  
nos ducit.

Attamen, si prædictis modis, atque cum  
solertia, verè, & ex corde incumberemus,  
procul dubio, intra non multas hebdoma-  
das, quàm inaximè proficeremus.

Signum autem evidens, nos in virtuti-  
bus profecisse, hoc est: cum in ariditate:  
in animi tenebris: in angustiis: atque in  
spiritalium consolationum subtractione  
constanter, & firmiter in nostris virtutum  
exercitiis perseveramus.

De hoc manifestum quoque præstabit  
indiciu conflictus, quem à sensuali vo-  
luntate patiemur in virtutis actibus eli-  
ciendis: quantum enim de robore, & viri-  
bus sensuali deficiis voluntati, tantum quo-  
que putandum est, nos in virtutibus pro-  
fecisse. Quare, si nullam contradic-  
tionem,

nem, & rebellionem in parte sensuali (præsertim cum ex improviseo invadimur) sentimus, manifestum hoc erit indicium, nos perfectè virtutem consecutos fuisse.

Ex quo adus nostri, majori cum animi lætitia, & promptitudine conjuncti fuerint, eò magis etiam asserere poterimus, in virtutum exercitio nos profecisse.

Cavendum hoc tamen est: quòd nunquam certò debemus credere, nos possidere virtutem, victoresque omninò esse aliqujus nostræ passionis, etiamsi à multo tempore, & post multas pugnas, ejusdem passionis motus, & stimulos non sentiamus. In hoc namque etiam potuit calliditas, atque operatio dæmonis locum habere, nec non natura nostra deceptionibus, & erroribus valdè obnoxia. Propterea vitium multoties illud est, quod, ratione nostræ occultæ superbix, virtus putatur Præterquam quòd, si ad perfectionem resperxerimus, ad quam nos Deus vocat (quamvis multum in virtutis via profecissemus) nunquam tamen imaginari nobis debemus, vel in prima veræ perfectionis confinia ingressos esse.

Idcirco, fili, tu, velut bellator novus, & sicut tyro, nunc tamen ad certamen expositus, exercitia tua semper resume (sicut ab initio solebas) quasi nihil antea operatus fuisses.

Mo-

Mo-  
virtutis  
um inve  
rus cor  
lis prob  
bus su  
perbia  
ram :  
aliis pe  
occasio  
ceantur  
Qua  
gressus  
eospie  
enim p  
placue  
cognos

Quòd  
stius,

CU  
n  
fustia  
tui pr  
rati d  
præci  
Un



Moneo autem te, ut potius quæras in virtutibus progredi, quàm progressum tuum investigare: quia Deus, solus, & verus cordium scrutator est: & aliquibus talis profectus agnitionem largitur, aliquibus subtrahit, juxta humilitatem, vel superbiam: quam prævidet in eis subsequuturam: tanquam Pater enim amantissimus aliis periculum remover, ne labantur, aliis occasionem præstat, ut in virtutibus exerceantur, & in ipsis excrescant.

Quare, licet anima nostra ignoret progressum suum, nihilominus, quæ jam incæpit, alacriter prosequi debet; talem enim profectum agnoscet, cum Domino placuerit, ut illum propter bonum suum cognoscat.

## CAPUT XLI.

*Quod cupere non debemus exemptionem à molestiis, quas patienter perferimus; & de modo nostras gubernandi passiones, ut nobis prodesse possint.*

CUM aliqua in re, vel etiam acerbissima reperiris, eamque patienti animo sustines, cave ne ob dæmonis, vel amoris tui proprii persuasionem à prædicta re liberari desideres; duo enim damna inde tibi præcipuè provenirent.

Unum ex illis est, quod, licet per talem

cupiditatem pro eo tempore patientiæ bonum non auferretur à te, paulatim nihilominus ad impatientiam disponderis.

Aliud verò ex iisdem est, quòd imperfecta tua redderetur patientia, & solum pro illo temporis intervallo compensaretur, quo patereris; ubi è contra, nisi à re illa optasses liberari, sed te omninò in manus Domini tradidisses (etsi revera pro una tantum hora passus esses, imò ad minus etiam tempus) breve illud spatium Domini tanquam multorum annorum obsequium, & servitutem recognovisset.

Propterea, tam in hoc, quàm in reliquis, pro universali istud habeas documento: ut desideria tua à quocunque alio objecta ita distent, ut semper purè, & simplicissimè respiciant verum, atque unicuique suum scopum, qui est Dei voluntas. Hoc modo enim prædicta desideria iusta, & recta erunt; tuque, in quocunque erent adverso, non tantum quietus, sed & contentus vives. Nam, cum nihil absque suprema voluntate Domini possit accidere, tu in omnibus illam quærens, totum id simul etiam habebis, quod cupis, quodque omni tempore contingit.

Istud autem, quod neque de aliorum peccatis, neque de tuis intelligendum est (eò quia Deus peccata non vult) locum habet in quolibet malo poenæ, quod, vel

à su-  
deret,  
inerte  
cordis  
vitæ  
illa C  
sibi co  
cis su

Qu  
in occ  
intelli  
afflict  
place  
jam a  
remun

Qu  
divinu  
quæ n  
iisdem  
eique  
& pr  
amen  
rari cu  
& mag  
tum D

De m

CU  
Cd

à supradictis peccatis, vel aliundè proce-  
deret, quamvis pœna violenta adeò esset,  
interioraque ita viscera penetraret, ut, ad  
cordis profundum pertingens, naturalis  
vitæ radices aridas redderet; hæc etenim  
illa Crux est, per quam Deus nonnunquam  
sibi complacet gratias, atque favores ami-  
cis suis charioribus communicare.

Quod autem dico de tolerantia, quam  
in occasione quacunque debes ostendere,  
intellige quoad partem illam cuiuslibet  
afflictionis, quæ in nobis remanet. Deoque  
placet, ut perferatur à nobis: cum licita  
jam adhibuerimus media, ut ab ea libera-  
remur, nec fuerimus liberati.

Quæ media dirigenda pariter sunt juxta  
divinum beneplacitum, ac voluntatem,  
quæ nobis talia media concessit ad hoc, ut  
iisdem utamur, solum, quia sic Deus vult,  
eique sic placet non autem juxta affectum,  
& propensionem nostram: nec eò quòd  
amemus, & optemus à rebus molestis libe-  
rari cupiditate ardentiori, quàm oporteat:  
& magis, quàm servitium, & beneplaci-  
tum Dei requirere videatur:

## CAPUT XLII.

*De modo vim inferendi demoni, cum quis  
decipere nos, per indiscretionem.*

**C**UM sagax noster hostis advertit, valli-  
dis, ordinatisque desideriis nos ducere

De per virtutis viam incedere (qua de cau-  
 sa in suam voluntatem nos non valet indu-  
 cere per manifestas fallacias) in lucis An-  
 gelum immutatur, & familiaribus cogi-  
 tationibus, sacrae Scripturae sententiis, San-  
 ctorumque exemplis nos semper sollicitat,  
 ut imprudenter in perfectionis culmine ex-  
 curramus, hocque non alio fine operatur,  
 quam, ut nos ad imia trudere possit; idcir-  
 co enim impellit nos ad corporis castiga-  
 tionem per disciplinas, abstinencias, cili-  
 cia, & huiusmodi afflictationes, mortifica-  
 tionesque, ut vel ad instar quarundam mu-  
 lierum superbiamus; (eò quòd magna  
 operari videamur,) vel, ut aliqua superveniente  
 ægritudine impotentes ad præstan-  
 da bona opera reddamur; vel etiam, ut ob  
 nimium laborem, & pœnam fastidiamus,  
 & odio habeamus exercitia spiritualia; at-  
 que ita sensim tepidi in bono effecti, ma-  
 jori cum aviditate, quam antea, ad terre-  
 nas revertamur delectationes. Quod mul-  
 tis evenit, qui, cum præsumptione spiri-  
 tus, imperium sequentes imprudentis zeli,  
 ubi jam excessere mensuram virtutis pro-  
 priæ per immoderatas mortificationes ex-  
 teriores, intra sua ipsa inventa disperierunt,  
 atque in hostium infernalium irrisiionem  
 inciderunt. Quod certè illis non evenis-  
 set, si dicta hucusque benè considerassent,  
 & quòd hoc genus pœnarum, seu actuum.

exercu  
 fructu  
 vires v  
 tas co  
 cum p  
 debea  
 natur  
 Illi  
 Sanct  
 alia o  
 tam in  
 cacia  
 helan  
 num  
 semet  
 litudin  
 milita  
 malun  
 cuilib  
 cunq  
 quæ o  
 citia  
 tibi,  
 (ue d  
 eis po  
 inter  
 tamen  
 non e  
 tur: s  
 ti nate  
 tate p

exercitiantium (quamvis laudabile sit, & fructum illis afferat, in quibus corporales vires validæ sunt, nec non spiritus humilitas correspondens) magna nihilominus cum prudentia, & moderamine adhiberi debeat juxta peculiare qualitates, atque naturam cujuscunque.

Illis autem, qui in hac vitæ asperitate Sanctos æmulati, vel imitari non possunt, aliæ occasiones non desunt, ut eorum vitam imitentur: per multa scilicet, & efficaciam desideria, ferventesque orationes anhelando ad coronas insigniorum certaminum pro Christo JESU: res terrenas, & semetipsos contemnendo: silentio, & solitudini se dedendo: mansuetudinem, humilitatemque cum omnibus exercendo: malum sustinendo: bonumque reddendo: cuilibet sibi adversanti: & se demum à quacunque culpa vel minimis custodiendo; quæ omnia gratiora Deo sunt, quam exercitia corpus affligentia, in quibus consulo tibi, ut potius moderatè, & parcè te geras (ut deinde urgenti in necessitate aliquid eis possis addere) quàm, ut pericliteris ea intermittere ob prædictos excessus; puto tamen, te in multorum errorem lapsurum non esse; qui quidem spirituales æstimantur: sed allesti, atque decepti à blandienti natura; diligentes nimium sunt in sanitate propria conservanda; qua de causa

ram zelotes, & anxios de ea sese ostendunt, ut, cujuscunque rei vel exiguæ causâ, illam amittere inspicentur, & pertimescant. Neque aliud invenitur, de quo magis cogitent, & libentiùs loquantur, quàm de propriæ vitæ regimine quoad corporalia. Hinc solliciti semper sunt, ut cibos suo potiùs gustui conformes habeant, quàm stomacho: qui ob nimiam incommoditatem, & curam debilis multoties efficitur. Quod, cum fiat sub prætextu placendi, & deserviendi melius DEO, nihil aliud est, quàm velle simul conjungere absque ulla utilitate, imò cum utriusque damno crudelissimos hostes, spiritum nempe, & corpus; per talem enim tantamque sollicitudinem multum corpori de sanitate multumque de devotione spiritui semper aufertur.

Quare, quidam modus liberè vivendi utilior est cæteris omnibus modis, dummodo sejunctus non sit à prudentia illa, de qua superius locutus sum, videlicet expendendi, & considerandi diversas conditiones, & naturas, quæ omnes uni soli regulæ subicere non possunt.

Ad id insuper, quòd nedum in rebus exterioribus, verùm etiam in adipiscendis virtutibus interioribus aliqua cum moderatione incedendum est, sicuti priùs quoque ostendi, cum dixi, virtutes esse gradatim acquirendas.

GA-

Quam  
hec no  
n

EX  
n  
à quo  
let;  
rium  
ex qu  
conce  
rium  
bia n  
bente  
ximè  
comp  
sensib  
enim  
sumi  
stra a  
gè ab  
credi  
Sag  
mè  
pens  
los n  
inspi  
dolq  
Ne



## C A P U T XLIH.

*Quàm potens in nobis sit mala nostra propensio,  
æc non demonis incitatio, ut ad judicandum de  
nostro proximo nos inducat; & demum  
de modo iisdem resistendi.*

**E**X prædicto vitio nostræ propriæ æsti-  
mationis, atque honoris alieno oitur,  
à quo pergrave nobis damnum afferri so-  
let; estque vitium hoc judicium temera-  
rium; quod de proximo nostro inferimus,  
ex quo provenit, ut illum vilem putemus,  
contemnamus, & aspernemur. Quod vi-  
tium, sicut à mala propensione, & super-  
bia nostra originem ducit, ita ab eadem li-  
benter fovetur, atque nutritur, eò vel ma-  
ximè, quòd ipsa simul cum illo augetur,  
complacentiam, & fallacias blandè, in-  
sensibiliterque instillando. Absque ullà  
enim advertentia tantò magis attolli præ-  
sumimus, quantò magis in opinionem no-  
stra alios deprimimus, arbitantes nos lon-  
gè ab illis imperfectionibus abesse, quas  
credimus in cæteris inveniri.

Sagax autem diabolus, qui in nobis opti-  
mè agnoscit pessimam hanc animi pro-  
pensionem, vigilat omni tempore, ut ocu-  
los nostros aperiat; apertosque detineat ad  
inspiciendos, examinandos, exaggeran-  
dosque aliorum errores.

Neque sibi imaginantur, vel capiunt  
G. O. negli-

negligentes homines, quàm magna operetur, & molietur communis hostis, ut in mentibus nostris leves aliorum defectus imprimat, cum nequit graves.

Propterea, si hostis infernalis vigil est ad damna tua, tu quoque esto vigil, fili, ne in ejus laqueos incidas. Atque ideo, statim ac tibi ostendit errorem aliquem proximi tui, protinus mentem ab illo abducas. Quòd si ad illum judicandum te moveri præsenseris, ne tale judicium approximari permittas, attentoque animo cogita, hanc facultatem datam tibi non fuisse, ut in judicio ea discutias, quæ ad tuum proximum spectant; imò, etiamsi facultatem istam haberes, rectè judicare adhuc non posses, cum innumeris passionibus irretiarius, & nimis pronus sis, etiam absque justa causa, ad malè de alio cogitandum.

Ut efficax nihilominus tibi remedium de hoc præbeam, moneo te, fili: ut mens tua in considerandis cordis tui miseriis occupetur; quotidie namque agnosces, tot reperiri in te defectus emendandos, observandosque, ut tempus ullum tibi superesse non possit ad facta aliena dijudicanda.

Præterquam quòd tali tu vacans exercitio, ut opus est, semper magis, magisque interiorem oculum tuum expurgabis à malis illis humoribus, à quibus pestiferum illud vitium procedit.

Scito

Scito autem, fili, quando de aliquo errore fratris tui malam in te creas opinionem, signum evidentissimum esse, quòd aliqua saltem radix ejusdem mali reperitur in corde tuo: à quo, secundum dispositionem, quam interiorius habet, omne objectum sibi simile intus recipitur.

Quapropter, cum accidit, ut alii de errore aliquo iudicium ferant, iratus in te metipso, ac si esses de eo culpabilis, dic intra animam tuam: *Quomodo miserrimus ego inter omnes, qui in graviores longè errores prolabor, in iisque detineor, caput attollam; ut cernam, iudicemque levissimos caterorum defectus?*

Itaque jacula, quæ adversus alios vibrata feriebant te ipsum, contra te jam ejaculata effectum præstabunt tuis vulneribus salutarem.

Quòd si admissus error pateat, & manifestus videatur, eum nihilominus pietatis affectu ductus excusa: & cogita, quòd in fratre tuo virtutes absconditæ inveniantur, in quarum cautelam permittit DEUS illum errare; vel etiam, quòd solùm ad tempus defectum illum habeat, ut vilio-rem se faciat in oculis suis, utque ex reliquorum hominum contemptu fructum metat humilitatis, pro qua gratior DEO fiat: & lucrum ipsius majus reddatur amissione.

Si verò peccatum non solùm manife-

rum sit, sed etiam grave: tum peccator  
cor induratum habere ostendat, subito ad  
terribilia DEI iudicia advola, in quibus  
cernes, homines antea scelestissimos ad  
maximam postea sanctitatem pervenisse;  
ex adverso autem nos à sublimiori statu  
perfectionis (ad quam se elatos putabant)  
in miserabile præcipitium corruisse.

Quare time, fili, & de te, rebusque tuis  
magis quàm de reliquis contremisce.

Esto item certus, quòd totum illud gau-  
dium, ac delectatio, qua frueris, ratione  
proximi tui, Spiritus sancti sit effectus:  
tum quòd omnis contemptus, iudicium  
temerarium, seu amaritudo contra ipsum  
met proximum à nostra malitia, & diabo-  
lica persuasione procedat.

Hinc, si aliqua opinio mala propter non-  
nullorum imperfectionem progerminaret  
in te, ne quiescas unquam, vel somnuch  
oculis tuis concedas, quousque illam totis  
tuis viribus à corde tuo eradicaveris.

## CAPUT XLIV.

*De Oratione.*

**D**ilecte fili, si diffidentia de nobis, con-  
fidentia in DEUM, & exercitium  
(ut demonstratum hucusque est) tam ne-  
cessaria sunt in hoc Spirituali Certamine,  
super cætera omnia Oratio requiritur; ista

¶

enim quarta res est, seu quattum armorum genus superius propositum, quo non solum supradicta bona consequi possumus, sed quæcunque alia à Domino obtinere.

Ratio autem est, quia Oratio est instrumentum ad recipiendas gratias omnes, quæ à Divino bonitatis, atque amoris fonte supra nos pluant.

Per Orationem, si benè utaris, ensis in Domini manu ponetur, ut pro te ipse decertet.

Ut verò ipsa rectè utaris, opus est, ut vel habeas in te, vel saltem habere studeas, quæ subsequuntur; nimirum,

Primò. Fac, ut vivat semper in corde tuo desiderium fervens inserviendi in quacunque re majestati Divinæ, prout magis ei placuerit.

Ut autem in prædictis desideriis accendaris, attentè, & ritè hæc meditare: nempe.

Deum propter admirabiles excellentias suas, bonitatem scilicet, majestatem, sapientiam, pulchritudinem, cæterasque perfectiones suas infinitas, omnium decore, & obsequio dignissimum esse.

Deinde puta, ipsummet Deum pœnas sustinuisse, ut te juvaret; ac tres supra triginta annos laborasse: fœtidisque tuis vulneribus, malignitate infectis attulisse medicamen, & sanitatem, non oleo, vino, lacerisque fasciis, & pannis, sed liquore præ-

pretiosissimo, qui exivit è sanctissimis venis suis; imò & carne sua purissima, quæ per flagella, spinas, clavosque discissa est.

Contemplare insuper, quàm utile, atque necessarium fuerit hoc beneficium; per illud enim dominium nostrimet ipsorum recipimus: dæmone superiores effici-mur: ac filii DEI nominamur, & sumus.

Secundò. Attendere debes, ut generosa fiducia, & confidentia in Dominum inveniat in te: quòd scilicet concursurus tibi sit, quidquid ad ejus obsequium, tuumque bonum, & salutem necessarium est.

Sancta hæc fiducia, & confidentia sunt, vas, quod repletur à Domino thesauris gratiæ suæ; quare, quò majus vas istud est, magisque capax; ditior quoque, & pretiosior revertetur ad sinum nostrum Oratio nostra.

Quomodo enim poterit omnipotens Deus, qui immutabilis est, participes nos non reddere donorum suorum, si ipsemet jussit nobis, ut ea petamus: suumque nobis promisit Spiritum, si istum cum fiducia, & perseverantia quasierimus?

Tertiò. Stude diligentissimè, ut cum nulla alia intentione ad Orationem accedas, quàm ut Divinam voluntatem ex-quaris, neglecta tua; & hoc perage, si aliquid petis, sive illud obtineas, quod petis, sive non obtineas; ita ut propter hoc tan-



tum ad Orationem movearis : quia Deus pariter illud vult; nec propter alium finem exaudiri cupias, quam eò quia Deus pariter illud vult, atque ita ipsi arridet. Denique tota intentio tua sita in hoc esse debet : ut voluntatem tuam conformem omninò cum divina reddas, non autem ut divinam voluntatem quæras ad tuam inflectere, & inclinare.

Hoc autem facies, fili : quia, cum ab amore proprio tua voluntas infecta sit, sæpè errat, nescitque quid poscat; ubi è contra divina (eò quòd cum ineffabili bonitate semper conjuncta sit) errare non potest. Quapropter divina voluntas regula, & Regina cæterarum omnium est voluntatum, mereturque, ac vult, ut quælibet ex aliis, suo proprio placito derelicto, sibi soli, tanquam superiori, obediat.

Quare postulandæ semper sunt res conformes Divinæ voluntati, & beneplacito; unde ambigens tu, an res aliqua talis sit, sub conditione illam exerce, nempe, quòd illam velis, dummodo voluntas Domini sit, ut illam habeas.

Res autem, quas certò scis esse Domino gratas, cujuscumque sunt virtutes, petes potius, ut eidem satisfacias, atque deservias, quam propter aliam causam, aut finem, liceat spiritualem.

Quartò, Orationem adire debes talibus:  
asso-

associatus operibus, quæ petitioni tuæ respondeant; post orationem verò studeas, opus est, ut dispositum ad gratiam, virtutemque (quam cupis) te efficias.

Orationis enim exercitium ita congiunctum esse debet cum exercitio subjugandi nos ipsos, ut unum ad aliud consequi pergyrum debeat: alioquin petere à DEO virtutem aliquam, & deinde non laborare, ut eam assequamur, esset potius DEUM irritare, quam talem virtutem cupere, vel inquirere.

Quintò. Fac, ut gratiarum actio pro acceptis beneficiis petitiones tuas semper præcedat, hoc, vel simili modo:

*Domine mi, qui propter infinitam bonitatem tuam me creasti, me redemisti, & toties ab inimicorum meorum manibus me liberaisti, mihi modo succurre; & quod enixè nunc posulo, quæso, mihi concede, quam vis ubique adversus te rebellis fuerim, & ingratus.*

Quòd si peculiarem aliquam virtutem petiturus es, & ad manus habes rem illi contrariam, ut in illa virtute te exerceas, memento semper, ut gratias rependas Domino pro occasione, quæ tibi ab ipso concessa est. Magnum enim beneficium, & gratia Domini ipsa est.

Sextò. Quoniam oratio virtutem, & potentiam suam, ut trahat Deum ad desideria nostra, habet ex naturali ipsius Dei  
boni-

bonitate, & misericordia: ex meritis vitæ,  
& passionis Filii ejus unigeniti: nec non ex  
promissione nobis ab eo facta exaudiendi  
nos, attendere debes, ut in petitione tua,  
una, vel plures ex hisce particulis inveni-  
antur:

*Mi Deus, dona mihi, quaeso, hanc gratiam  
propter summam pietatem, & misericordiam tu-  
am. Merita dilecti Filii tui pro hac obtinenda mo-  
dò valeant apud te, mihiq; illud impetrent,  
quod à te humillimè, & ex toto animo flagito. Re-  
cordare, mi Domine, miserationum, & miseri-  
cordiarum tuarum, & inclina aures tuas ad pre-  
ces meas.*

Altera verò vice gratias petes per merita  
dulcissimæ Matris nostræ **MARIÆ** Vir-  
ginis, aliorumque Sanctorum, qui mul-  
tum valent apud Deum, multisque ab eo  
honoribus afficiuntur, eò quòd ipsi quo-  
que honorem in hac vita impertiti fuerint  
majestati Divinæ.

Septimò. Ut in Oratione perseveres,  
necesse est; humilis enim perseverantia  
**DEUM** invincibilem vincit. Et verè, si  
importuna Viduæ perseverantia judicem  
omni plenum iniquitate ad petitiones suas  
potuit inclinare, ut *Lucæ 18.* legitur, quo-  
modo vim non etiam habebit flectendi ad  
preces nostras Deum, qui est omnium bo-  
norum plenitudo.

Quapropter, quamvis statim post ora-  
tionem

nionem te exaudire nolle videatur : imò, licet contraria signa ostendat, prosequere nihilominus orationem tuam, & perseverans, constantem, vividamque confidentiam tuam habeas de ipsius auxilio; siquidem non solum in ipso nunquam deficiunt, sed semper mensura infinita superabundant ea omnia, quæ necessaria sunt ad gratias quibuscunque hominibus liberalissimè concedendas.

Idcirco, si à te defectus non provenerit, securus esto, quod tu semper accepturus sis totum id, quod petieris, vel saltem aliquid aliud magis utile, seu etiam utrumque simul.

Quinimò addo, si à Deo repelli quandoque videaris, tantò magis in oculis tuis te humilia, cogitantque demerita, & peccata tua, mente ad Divinam misericordiam semper intenta, magis, magisque in illam confide. Quò nim constantior, & generosior fuerit confidentia tua in DEUM, ubi te bello hostes invaserint, eò magis etiam grata erit DEO nostro.

Gratias tandem reddes Domino, ipsumque bonum, sapientem, amantemque non minus habebis, ubi tibi illa, quæ petieris, denegabit, quàm ubi eadem concedet.

Itaque constans semper, & lætus in quovis eventu, bono, aut malo, perseverare debes, & sapientiæ, providentiæque divi-

næ:

nae in omnibus humillimè te committere,  
ac subdere.

## C A P U T XLV.

*Quid sit oratio mentalis.*

**O** Ratio mentalis est elevatio mentis in  
Deum cum actuali, vel virtuali peti-  
tione illius, quod optamus.

Actualis petitiō sit, cum verbis mentali-  
bus exposcitur gratia, his similibus modis:

*Domine mi amantissime, dona mihi hanc gra-  
tiam propter honorem, & gloriam nominis tui:*  
Seu,

*Domine Deus meus, firmiter credo, quòd hoc  
tibi placeat, & quòd gloria tua exigat, ut a te gra-  
tiam istam exposcam, atque obtineam. Adimplea-  
tur ergo in me voluntas, & beneplacitum tuum.*

Cum verò te hostes invadunt, ora hoc  
modo: *Accurre cito, mi Domine, in auxilium  
meum, ne adversariis meis cedam: Seu,*

*Respice summe Creator imbecillitatem, & fra-  
gilitatem creaturae tuae, quam pretioso tuo sangui-  
ne redemisti à tot hostium phalangibus oppugna-  
cam: Vel,*

*Adesto Domine: succurre Domine, neque de-  
stituas in hoc certamine debilitatem, & infirmas  
vires meas.*

Durante autem certamine persevera tu  
quoque in hoc orandi modo, viriliter sem-  
per, ac magnanimiter resistens hostibus  
tuis.

Ubi

Ubi verò certaminis vis, & asperitas cessit, conversus ad DEUM siste coram illo hostem, qui tecum in conflictu congressus est, tuamque unà cum ipso imbecillitatem, dicens:

*Ecce, Domine, creatura tua, qua opus manuum tuarum est, tuoque sanguine redempta. Ecce adversarius tuus, & ejusdem creatura, qui ipsam tibi quarit surripere, & deglutire.*

*Ad te confugio, Domine, in Te solo confido, qui omnipotens, & bonus es. meamque impotentiam vides, imò promptitudinem cernis ad me illi voluntariè subjiciendum, nisi mihi presto sit auxilium tuum: auxiliare mihi igitur ô spes, & fortitudo animæ meæ.*

Virtualis autem petitio illa dicitur, cum mens ob aliquam gratiam impetrandam elevatur in DEUM, ei que solum aperitur, & exponitur necessitas absque aliarum rerum discursu, vel consideratione: exempli gratiâ.

Cum mentem ad Deum attollo, & coram illo impotentiam meam agnosco, ut à malo me custodiam, atque ut bonum aliquod operer: tum accensus cupiditate ei humiliter inserviendi, expectansque cum fiducia auxilium ejus, iterum, atque iterum respicio ad ipsum Dominum.

Hujusmodi cognitio, desiderium, seu fiducia ante Deum posita, est Oratio. quæ actualiter petit illud, cujus indigeo. Quare,

re, qu  
& pult  
magis  
Est  
priori  
inacuit  
curra  
tacitu  
que p  
stulaw  
Ate  
tionis  
& fan  
tibi o  
omni  
sus q  
haber  
est, &  
quam

D  
medi  
ad lo  
ditac  
Chri  
(qua  
exem



re, quo prædicta cognitio erit perfectior, & purior, desiderium ardentius, & fiducia magis vivax, ed etiam efficacius poscet.

Est & aliud genus petitionis virtualis priori brevioris, & quæ fit per simplicem intuitum mentis in DEUM, ut nobis succurrat: qui intuitus nihil aliud est, quàm tacitum DEO monitum, desiderium, atque petitio illius gratiæ, quam antea postulavimus.

Attende autem, fili, ut genus hoc orationis benè percipias, ipsumque frequens, & familiare habeas: quia (ut experientia tibi ostendet) relum est, quod facilè, in omni loco, quocunque tempore, & adversus quælibet pericula præ tuis manibus haberi potest, majorisque longe virtutis est, & adjumenti, quàm tibi explicare unquam valeam.

## C A P U T XLVI.

*De Oratione per modum meditationis.*

**D**ilecte fili, si pro aliquo spatio temporis orare volueris, exempli gratiâ per mediam, vel integram horam, seu etiam ad longius tempus, adde orationi tuæ meditationem de vita, atque passione JESU Christi, accommodans semper virtuti (quam cupis) ejusdem Christi actiones: exempli gratiâ,

SI

Si patientiæ virtutem habere cupias:  
sume tibi aliquid ad meditandum de my-  
sterio flagellationis ejus: scilicet,

Primò: Meditare, quomodo, post sen-  
tentiam à Pilato prolatam, cum clamori-  
bus, vociferationibus, & opprobriis rap-  
tus fuerit Dominus Deus tuus per iniquos  
satellites ad locum pro flagellatione depu-  
tatum.

Secundò. Quanta rabie vestibis suis  
fuerit Dominus à sævissimis illis canibus  
spoliatus, & quomodo purissimum cor-  
pus ejus, post spoliationem, omnium ludi-  
brio expositum remanserit.

Tertiò. Qua feritate innocentes ejus  
manus duris funibus devinctæ fuerint, &  
ad columnam ligatæ.

Quartò. Quali barbarie ipsiusmet cor-  
pus discissum, & dilaceratum fuerit per  
flagella, & quomodo rivi sanguinis divini  
fluxerint usque ad terram.

Quintò. Quomodo per iteratos ictus,  
ac percussiones una, eademque in corpo-  
ris parte magis semper exacerbata fuerint  
plagæ jam factæ.

Itaque ubi hæc, vel similia puncta ad  
patientiam consequendam tibi proposue-  
ris meditanda, sensum tuum prius etiam  
appones, ut intimius, & profundius sen-  
tias in te amarissimos dolores, & pœnas,  
quas in omnibus sanctissimi sui corporis  
par-

partib  
stineb  
Hin  
anima  
potes  
quibu  
cupie  
plicia  
pro b  
Inf  
Cruc  
cissim  
um.  
Patre  
tiam  
ferre  
lation  
ris, &  
Hi  
clina  
rend  
conv  
prop  
suum  
acerb  
dum  
bis,  
pr

partibus Dominus tuus amantissimus sustinebat.

Hinc ad sacratissimam Jesu Christi animam te vertens, contemplare, quoad potes, patientiam, mansuetudinemque, quibus tot afflictiones tolerabat, semper cupiens majora atque atrociora pati supplicia pro sui Patris cœlestis honore, atque pro beneficio nostro.

Inspice deinde Christum Dominum & Cruce pendentem, flagrantemque efficacissima cupiditate tolerandi dolorem tuum. Cerne, quomodo ad suum æternum Patrem conversus oret pro te, ut tibi gratiam dignetur concedere, mediante qua ferre patienter possis Crucem, seu tribulationem, à qua tunc temporis excruciaris, & simul cum illa, quamlibet aliam.

Hinc voluntatem tuam frequenter inclinans ad omnia patienti animo perferenda, mentem postea ad divinum Patrem converte, eique gratias referens, eò quòd propter nimiam charitatem Unigenitum suum in mundum miserit ad tot pœnas acerbissimas subeundas, atque ad orandum pro te. Post quæ ipsum quoque roga-  
bis, ut virtutem patientiæ propter opera,  
precesque Filii sui unigeniti tibi concedere non desinatur.

## CAPUT XLVII.

*De altero modo orandi per meditationem.*

**A**ltero item modo orare poteris, ac meditari, fili mi: Ubi attentè consideraveris JESU Christi afflictiones, menteque tua contemplatus fueris animi promptitudinem, qua easdem afflictiones Christus Dominus sustinere solebat, ex ejus dolorum, atque patientiæ magnitudine ad duas alias meditationes gradum facies; nempe,

Primò. Christi Domini merita contemplare.

Secundò Gaudium, & gloriam, quam æternus Pater habuit ob perfectam patientiam Filii sui obedientiam.

Quas duas meditationes offerens Majestati divinæ, esflagitabis ab ea, ut propter talem, tantamque virtutem velit tibi gratiam illam concedere, quam desideras.

Hac autem meditatione uti poteris, non solum in meditatione cujuslibet mysterii passionis Domini, verum etiam cujuscunque actus peculiaris, sive intrinseci, sive extrinseci, quem ipse Christus in eo mysterio efficiebat.

## CAPUT XLVIII.

*De modo orandi medio MARIE Virginis.*

**P**Ræter supradictos orandi, & meditando modos alius quoque sese offert, nimirum mediogloriosissimæ Matris, semperque Virginis MARIE. Sic autem te gerere poteris:

Primò, mentem tuam in æternum Patrem intendes: deinde in dulcem, dilectumque Filium ejus unigenitum JESUM Christum: postremò in ipsam, amantissimam Matrem, Virginemque MARIAM.

In Deum Patrem cogitationem tuam intendens, duo considera:

Primò. Delectationem, quam ipse ab æterno percipiebat de Virgine Maria præsentem menti suæ, priusquam ex nihilo illam traheret, atque crearet.

Secundò. Admirabiles virtutes, & actiones ejusdem Virginis, postquam mundo producta est.

Delectationem prædictam sic medita-beris.

Attolles prius cogitationem tuam supra omne tempus, & supra omnem creaturam, tum per res creatas penetrans in ipsam æternitatem, & DEI mentem, delicias considerabis, quibus divina Majestas in se ipsa propter MARIAM Virginem fruebatur. Ubi verò per istas con-

siderationes ad Deum ascenderis: subito constanter, fiducialiterque ob prædictas delectiones postula gratiam, atque robur ad omnes tuos adversarios subjugandos: sed præsertim vitium illud, quod tecum, illo tempore, decertaverit.

Progredere postea, & contemplare tantas, ac tam præcipuas virtutes, & actiones sanctissimæ Virginis, easque DEO offerens, modò omnes simul, modò aliquas tantum ex illis, ipsum humiliter roga, ut propter infinitam misericordiam suam, nec non propter tantæ Virginis virtutes, & merita tibi largiri velit id, quo eges.

In Filium verò JESUM Christum mentem erigens, ad ipsius memoriam revoca Virgineum gremium, in quo novem menses fuit: tum reverentiam, quâ, statim ac natus est, eum Virgo dulcissima adoravit, recognovit, & coluit verum Deum simul, & verum hominem, nec non verum Filium & Creatorem suum. Posthæce ejusdem quoque sanctissimi Filii memoriæ obijce piissimos Matris suæ oculos, qui ipsum viderunt inter angustias: & magnopere eidem compassi sunt: brachia item, quæ ipsum amplexata fuerunt: mellea oscula, quæ ei dedit: lac, quo eundem nutrit: lacrimas, quæ, atque dolores, quos in vita, & morte perpessa est. Pro his, similibusque, & ceteris Virginis actibus dulcem



amantissimo Filio vim inferes, ut te petentem exaudiat.

Postremo. Mentem tuam ad Virginem ipsam pariter convertes, eique ad memoriam etiam rediges, quomodo ab æterna providentia, & misericordia selecta fuerit inter tot mulieres pro Matre gratiæ, & pietatis, nec non pro Advocata & mediatrice nostra. Propterea post Deum, & ejus benedictum Filium, apud nullum alium, tutiorem recusum, atque præsidium habemus, quàm apud illam.

Coram ipsa Matre clementissima sistes, insuper infallibilem illam veritatem, quæ de ea scripta est, atque ob tot, tantoque effectus admirabiles manifestissimè agnoscitur, ac decantatur: videlicet, quòd nunquam invocata cum fiducia ab aliquo fuerit; quin ei benignissimè responderit per gratias suas, suoque patrocinio atque auxilio adfuerit.

Ultimò ante ipsam mer expones Filii sui unigeniti pœnas, quas pro salute nostra sustinuit: illam orans, ut hanc ab eo tibi impetret gratiam, quòd tales dolores, ac pœnæ illum omninò effectum habeant, (& quidem ad solum Domini honorem, & gloriam) propter quem Redemptor noster amantissimus tantò cum sui dedecore, & ignominia voluit pati.

## CAPUT XLIX.

*De quibusdam considerationibus, ut cum fiducia ad MARIAM Virginem confugiamus.*

**S**I cupis confugere cum fiducia in qualibet necessitate tua ad Virginem MARIAM, per infra notatas considerationes hoc acquirere optimè poteris.

Primò. Benè consideres, fili, id, quod experientia quoque novissimè potes, nempe à vasis omnibus (in quibus muscus antea, vel aliud pretiosum fuit aroma) odorem aromaticum conservari, eò vel magis, quò majori temporis spatio prædicta aromata ibi fuerint; tum multò fragrantius redolere vasa odoramentis, si fortasse non nihil aromatum in iisdem remanserit: & nihilominus, tam muscum, quàm alium quemcunque liquorem, etsi pretiosissimum, limitatæ, atque finitæ virtutis esse. Supradictum totum evenire quoque conspicias in eo, qui magno fuit proximus igni; diu namque (licet ab igne illo recedat) calorem in se conservat.

Ubi autem prædicta omnia mente revolveris, considerans, qua charitatis flamma, pietatisque; & misericordiæ ardoribus Mariæ æstuent viscera, quæ ad novem usque menses in virgineo suo utero clausit, unitumque tibi semper habet Filium su-

una

um, qu  
ricordi  
mitatæ  
sed illi  
quam  
pete in  
ximus  
aroma  
charit  
menta  
RIAM  
nissim  
quor f  
(inter  
ginem  
grante  
& eò m  
cum fi  
Secu  
la unq  
stum  
volun  
sacra  
Que  
mur,  
mus, à  
que p  
suam  
eatam  
tara fu  
que pe

um, qui ipsamet charitas, pietas & misericordia est, & quidem non finitæ, & limitatæ virtutis, sicut aromata, & ignis, sed illimitatæ, & infinitæ: considerans inquam hæc omnia, dic, & confidenter repete in corde tuo: Si ille, qui fuit igni proximus, calorem retinet, & vas, in quo fuit aroma, tam diu servat odorem; quantum charitatis ignem, & miserationum odora-menta in se retinuisse, putandum est, **MARIAM** Virginem, ejusque viscera sacratissima? Si hoc verò ita est: quot gratias, quot favores, quot auxilia miseri omnes (inter quos & ego) confugientes ad Virginem hanc undequaque æstuantem, flagrantemque misericordia non recipient? & eò magis, quò frequentius, & majori cum fiducia ad eam approximabunt?

Secundò. Hoc scias oportet, quòd nulla unquam creatura adeò **JESUM** Christum dilexerit, aut adeò conformis fuerit voluntati divinæ, sicut Mater, & Virgo sacratissima.

Quòd si hoc ex una parte fateri tenemur, & ex alia etiam ignorare non possumus, à Dei Filio (qui sanguinem, vitamque profudit pro peccatoribus) matrem suam dulcissimam in Matrem, & Advocatam nostram elementissimam adoptatam fuisse, ut auxilium nobis præbeat: neque post ipsum immediatè nostræ salutis

fit via, quomodo inobediens divino Filio suo esse poterit, atque rebellis? qua voluntate nos deseret confugientes ad se? seu, ut melius dicam, quid ab ea non sperabimus? quid per eam non obtinebimus?

Accurre, accurre igitur, fili dilectissime, magna cum fiducia in qualibet necessitate tua ad benignissimam Matrem nostram Mariam, quoniam dives verè est hac confidentia, tutumque pro singulis opportunitatibus ad ipsam confugere, cum infinitas impetrare nobis gratias, atque misericordias possit.

## CAPUT L.

*De modo meditando, & orandi media Angelorum, & Beatorum intercessione.*

**D**ilecte Fili, ut auxilium, atque favorem Angelorum, & Beatorum in hoc orandi exercitio obtineas, duobus uteris mediis.

Primò. Mentem tuam ad æternum Patrem convertes, & coram illo sistes amorem, honoremque, & laudes, quibus ab universa Cœlorum aula extollitur, & decoratur. Item labores, ærumnas, & poenas à Sanctis in terris pro ipsius Dei amore perpeffas illi offeres. Tum deinde etiam, quicquid tibi opusest, per hæc omnia flagitabis à Majestate divina.

Se-

Secundò. Ad ipsos beatos spiritus (tanquam ad eos, qui non solum perfectionem nostram desiderant, verum etiam, ut in loco propriis locis excelsiori nos colloce-  
mur) confuges, & ad iisdem robur, auxiliumque postulabis adversus vitia omnia, omnesque hostes nostros infernales; & demum ipsos merenixè rogabis, ut in mortis articulo ad defensionem tuam præstent.

Contemplare nonnunquam etiam multas, magnasque gratias, quibus à supremo rerum omnium Creatore Angeli, & Sancti omnes donati sunt; atque hæc meditans, vividum amoris lætitiæque affectum in te excitare erga illos contende, eò quòd tibi gratiis, & favoribus à Domino ditati sint.

Non minus enim lætari debes de eorum donis, quam, si tibi ipsi concessa forent.

Imò gaudere multò magis debes, quòd illis, & non tibi prædicta dona concessa sint: cum placuerit Domino, ut ipsi illa haberent. Quare gratias, laudesque pro eis tu quoque benignissimo perages donatori.

Ut autem hoc exercitium ordinatim, & facillè facere possis, divides Beatorum choros in singulos hebdomadæ dies, hoc modo:

Die Dominico aliquid de novem Angelorum choris contemplaberis,

H.

Die

Die Lunæ de S. Joanne Baptista.

Die Martis de SS. Patriarchis, & Prophetis.

Die Mercurii de SS. Apostolis.

Die Jovis de SS. Martyribus.

Die Veneris de SS. Pontificibus, Doctoribus, & Confessoribus.

Die Sabbathi de SS. Virginibus, ceterisque mulieribus beatis.

Nullum tamen diem prætereas, quo ad MARIAM Virginem, Sanctorum omnium Reginam: ad Angelum tuum Custodem: ad sanctum Ancharum Michaellem, tuosque Advocatos non confugas, & de illis aliquid mediteris.

Tum singulis diebus MARIAM Virginem, & ejus Filium, cœlestemque ejusdem Patrem. roga: ut tibi promediatores, atque Patroni concedant sanctum Patriarcham Joseph Virginis sponsum, & gloriosissimos ejus parentes, nostri amantissimos, Joachim nempe, & Annam. Quæ ubi feceris, ad Sanctos istos accurre cum precibus, & fiducia, illosque humillimè deprecaberis: ut sub tutelam, ac Patrocinium suum recipere te dignentur.

Multa narrantur mirabilia de hisce Sanctis: multosque favores & gratias accepisse legimus illos omnes, qui, vel debito eos honore coluerunt, vel saltem confidenter ad ipsos confugerunt, non solum in neces-

grati-



fitatibus spiritualibus, sed & in corporalibus, præsertim autem Sancti isti devotos suos ad rectè orandum, & meditandum edocere, & instruere consueverunt.

Et verè, si reliquos Sanctos tanti Deus facit, atque dona per eorum intercessionem hominibus elargitur (nam in carne viuentes ei obedientiam præstiterunt) quanti credendum est ab eodem æstimari, & apud ipsum posse porrectas sibi preces per humillimos hosce Sanctos, quos (eò quòd semper se ita illi subjecerunt) adeò dilexit? Dominus enim sic in terris coli voluit Divum Joseph, ut semet ei subjecerit, atque obediverit tanquam Patri: beatissimos vero sponso Joachim, & Annam ita amavit, ut hanc in dignissimam Matrem, & illum in Patrem non imparem Genetrici suæ sanctissimæ concupiverit, & destinaverit.

## C A P U T L I.

*De meditatione passionis IESU Christi; & quomodo plures ex ea affectus excerpere possint.*

**D**ilecte fili, quia illa, quæ de passione Domini nostri superius dixi, inserui, ut meditemur, & oremus per petitiones, subdo modò, quo pacto varios, piosque affectus ex ipsamet passione Domini colligere possimus.

Itaque si Christi Domini Crucifixionem

meditari volueris, præter alia puncta, hæc de divino illo mysterio contempleris.

Primò. Quomodo Christus JESUS (qui est omnium Dominus) supra Calvarie montem à crudelibus Judæorum manibus fuerit spoliatus: & quanta feritate fuerit lacerata ejus caro, quæ cum vestibus ob acceptas percussiones, & vulnera conglutinata erat.

Secundò. Quomodo à supremi Regis capite spinea corona avulsa fuit & quor vulnera cœli terræque Domino recenter inflicta fuerint, cum corona, altera vice, in capite ejus reposta est.

Tertiò. Quomodo ponderosissimi mallei, & clavorum acutissimorum ictibus in Crucis patibulo confixus fuerit.

Quartò. Quomodo Christi membra ad Crucis foramina tanta violentia attracta fuerint, ut omnia è proprio loco resoluta, singillatim potuerint numerari.

Quintò. Quomodo, pendente Domino in ligno Crucis, nec aliud habente sustentaculum præter clavos, latiora, & acerbiora facta fuerint vulnera sacratissima ob pondus corporis deorsum tendentis cum dolore enarrabili JESU Christi.

Ubi verò ex his, aliisque similibus meditationibus, pietatis, & amoris affectum erga Christum Dominum in te excitare volueris, studeas inter meditandum, ut è prima cognitione per contemplationem acqui-

acqui-  
das,  
cordia  
maxi  
plicia  
in te  
que t  
Po  
nitat  
adun  
dolor  
grati  
prop  
disce  
tibus  
Ut  
quod  
seria  
magn  
pecca  
laque  
bus li  
redde  
tiam  
in qu  
Ut  
ra cor  
tota  
MAR  
que m  
Ut a

acquisita ad aliam semper altiore ascendas, scilicet infinitæ bonitatis, & misericordiæ Domini, amorisque ejus erga te; maximè verò, eò quòd tot, ac tanta supplicia pro te pati dignatus sit. Quò enim in te augetur cognitio ista, eò magis quoque tuus in illum amor excrescet.

Post prædictam autem cognitionem bonitatis, & infiniti amoris Dei tui facillimè adum contritionis elicere poteris, atque dolorem, eò quòd toties, & tanto cum ingrati animi vitio Deum offenderis, qui propter iniquitates tuas immaniter adeò discerptus est, atque à tot barbaris cruciatibus laniatus.

Ut spem deinde in te excites, considera, quòd in statu isto tantæ calamitatis & miserix nulla alia de causa esse voluerit tam magnus, ac potens Dominus, quàm, ut peccatum extingueret, teque à dæmonis laqueis, nempe à peccatis tuis particularibus liberaret: quàmque, ut propitium tibi redderet æternum Patrem: atque confidentiam in te pareret confugiendi ad ipsum in quacunque tua necessitate.

Ut ad gaudium postea exurgas, considera complacentiam, & jubilationem, quam tota Trinitas sanctissima, quam Virgo MARIA, quam Ecclesia triumphans, atque militans exinde habuit, & habet.

Ut ad odium verò movearis peccatorum

tuorum, omnia puncta, quæ meditaberis, taliter accommoda tibi, ut Dominus propter nihil aliud passus fuisse videatur, quàm, ut te ad tuarum propensionum odium perduceret: sed illius præsertim, quæ magis regnat in te, magisque displicet Majestati Divinæ.

Ut admirationem concipere possis, meditare, quid inveniri majus possit, quàm Creatorem universi conspiceret diis undequaque persecutionibus per suasmet creaturas exagitarum: depressam, conculcatamque supremam Numinis Majestatem intueri: condemnatam justitiam: Cæli, terræque Pulchritudinem spuris deturpatant: divini Patris Amorem odio habitum: Lucem inaccessibilem, in ereatamque videre in tenebrarum potestates redactam: ac demum, quam cernere Gloriam, atque Felicitatem ipsam, tanquam ignominiam humani generis, reputatam, atque in miseriarum omnium profundum dejectam.

Ut autem afflictio Domino tuo compariaris, præter meditationem pœnarum exteriorum ejusdem Domini, cogitationem tuam quoque dirigas in alias pœnas longè majores torquentes intrinsecus Christi animam. Si enim magnopere pro exterioribus commotus fueris, pro interioribus, procul dubio, cor tuum præ doloribus disrumpetur.

Aspi-

Aspi-  
ma  
in C  
atque  
cūm  
ipsan  
omne  
ejud  
dile  
Hi  
terra  
fensa  
fodie  
loris  
raban  
cupi  
viret,  
Sicu  
pidita  
quit  
qui c  
gravi  
Dom  
Ad  
creatu  
nem a  
gulis  
parati  
debe  
li, qu  
sunt

Aspicebat namque JESU Christi anima essentiam Divinam, ut nunc intueretur in Cœlis, illamque quocunque honore, atque obsequio dignissimam agnoscebat: cumque ei (ob amorem ineffabilem, quo ipsam amabat) addicta esset, creaturas omnes unâ cum omnibus suis viribus in ejusdem divinæ essentiæ obsequio, atque dilectione cupiebat intentas.

Hinc sanctissima anima, ob innumeras terræ culpas, ac scelera tam barbarè offensam, despectamque se cernens, transfodiebatur eodem tempore ab infinitis doloris acuminibus, quæ illam magis dilacerabant, quò major erat ejus amor, atque cupiditas, ut tantæ majestati quilibet inferviret, honoremque debitum impertiretur.

Sicut autem tanti amoris, tantæque cupiditatis magnitudo à nobis percipi nequit, ita nec inter nos aliquis invenitur, qui cognoscere possit, quàm acerba, & gravis ad ferendum esset afflictio interior Domini nostri.

Adde, quòd, cum JESU Christi anima creaturas omnes diligeret, juxta proportionem amoris sui summopère doluit de singulis earundem peccatis, propter quæ separari ab ipsa per totam æternitatem illæ debebant. Pro qualibet enim culpa lethali, quam, vel jam admiserant, vel admisuri erant homines, qui fuerunt, sunt, &

erunt.

erunt; & quoties quicumque istorum peccabat, toties separabatur ab ipsa Domini anima, cum qua per charitatem uniebatur.

Quæ separatio eò crudelior erat illa, per quam corporalia membra à proprio, suoque naturali loco disjunguntur, quò anima (utpote purus spiritus nobilior est, & perfectior corpore) idcirco etiam doloris majoris erat capaxior.

Inter hæc tormenta pro creaturis perpeffa barbarum summinopere illud fuit, quod Domini anima experta est propter scelera tot damnatorum, eò quòd isti nunquam in perpetuum uniri secum debebant: sed à crudelissimis, æternisque suppliciis semper excruciami.

Quod si anima tua, fili, ut magis doleat, magisque Christo JESU compatiatur, penetrare cogitatione profundius optaverit; inveniet ab iphusmet Domini anima poenas quàm barbaras, & inhumanas perferri: neque tantum propter commissas ab hominibus culpas, verum etiam propter illas, quæ perpetrari ab iisdem poterant, licèt deinde nunquam fuerint perpetratæ. Extra dubium etenim est, quòd Dominus: nedum commissorum criminum indulgentiam, verum etiam præsertionem à non commissis dolorum, atque poenarum suarum sumptibus, nobis omnibus sit lucratius.

Ne



Nec aliæ deerunt considerationes , ut unâ cum afflictissimo tuo Domino affligi possis.

Nullus enim dolor, vel fuit, vel erit unquam in rationali creatura, quem in se anima Domini non toleraverit.

Quinimò injuriæ, tentationes, ignominia, pœnitentiæ, angustia, languoresque omnium hominum magis Christi animam intrinsecus afflixerunt, quàm illos ipsos, qui tales pœnas sustinuerunt.

Omnes quippe mortalium afflictiones, siue magnas, siue parvas, tam animæ, quàm corporis: imò etiam, vel minimum capitis dolorem, aut acus vulnus perfectissimè benignissima Redemptoris anima tunc agnovit, vidit, & propter nimiam charitatem habere, & pati voluit in corde suo.

Nec satis, fili, adde, quòd, plusquam ab omnibus aliis pœnis, angustis que perpessus ob cæteras creaturas, à suæ Matris doloribus Christus Dominus excruciatu est, adeoque crudeliter, ut explicari vix possit; nam tot modis, & propter singulas causas (pro quibus Dominus passus est) sanctissima ejus Genetrix, quamvis non ita intensè, acerbissimè nihilominus afflicta est. Doloris etenim gladius sacratissimam ipsius animam pertransiit.

Qui Virginis dolores, & cruciatus rursus Filii sui divini vulnera exacerbaverunt,

&c

& ab illis tanquam à tot ardentibus amoris jaculis dulcissimum cor ipsiusmet Filii transfixum est; & quidem ita immaniter, ut ob tot enarrata supplicia, nec non ob alia penè infinita, quæ ignoramus, disipotuisset voluntarius tormentorum infernus, ab ardentissimo amore erga humanum genus confectus: sicuti scriptum quoque legimus, cor Domini fuisse à pia quadam anima nuncupatum.

Itaque, fili, si rectè prædictorum dolorum causam expendis, quos affixus Crucis Salvator noster, ac Dominus toleravit, nullam aliam invenies præter peccatum.

Ex quibus omnibus evidentissimè consequitur, quòd dolere purè ob DEI amorem propter offensam illi factam: odio habere peccatum supra omnia: magnanimiterque dimicare adversus hostes, atque malas propensiones nostras, ut, veterem hominem cum suis actibus exuti, novum possimus induere secundum JESUM: ac tandem animum nostrum exornare virtutibus; hoc verè sit compari Domino, illique gratias agere, & quidem eo modo, quo ipsemet à nobis requirit, nosque propter causas innumerabiles tenemur facere.

De profectu  
fixi

Inter  
lex h  
tatione  
Prin  
præteri  
afficiari  
geantq  
Cruci

Secu  
catorum  
odium  
offenda  
tot cruc  
ab ea p  
eique p  
absque  
nequa

Terr  
tem pe  
pension

Qua  
rari it  
fuit no  
nostris  
iam, un  
quoque

## CAPUT LII.

*De profectu, qui derivari potest in eos à Crucifixi Domini meditatione, ejusque virtutum imitatione.*

**I**Nter alios profectus non paucos, quod ex hac sanctissima JESU Christi meditatione debes colligere.

Primus sit: Nedum propter peccata tua præterita doleas, verum insuper mœrore afficiaris, eò quòd inveniantur adhuc, vigeantque in te estranes illæ passionēs, quæ Cruci Dominum confixerunt.

Secundus: Veniam à DEO flagites peccatorum tuorum, nec non etiam perfectum odium contra te ipsum, ne amplius illum offendas; imò, ob gratiarum actionem pro tot cruciatibus ab ipso toleratis amore tuū ab eo posces: ut diligere ipsummet possis, ei que perfectè impeternum inservire; quod absque prædicto tui ipsius odio obtinere nequaquam poteris.

Tertius: Magnanimiter usque ad mortem persequaris quamcunque malam propensionem tuam, licet exiguam.

Quartus: Pro omnibus tuis viribus imitari studeas Salvatoris virtutes, qui passus fuit non tantum, ut nos redimeret, & pro nostris iniquitatibus satisfaceret, sed etiam, ut præberet nobis exemplum, quo nos quoque vestigia ejus calcare addiscamus.

ET

Ecce tibi meditationis modus, quo uti poteris ad hunc finem:

Si cupis, exempli gratiâ, patientiam consequi, & Christum Dominum in hoc imitari; hæc, vel similia puncta meditare:

Primò: Quid faciat patiens JESU Christi anima erga Deum.

Secundò. Quid erga JESU Christi animam DEUS.

Tertiò. Quid Christi anima erga se ipsam, & erga sacratissimum corpus suum.

Quartò. Quid Christus erga nos.

Quintò. Quid facere & nos tandem de-beamus erga Christum.

In primis igitur considera, quòd Christi anima omninò intenta perseverans in DEUM obstupescat, ubi videt magnitudinem incomprehensibilem, (cujus comparatione creata omnia purum nihilum sunt) humiliatam in omnibus, (præterquam in divinitatis suæ gloriâ) sustinere in terris indignissimas vituperationes, & ludibria propter hominem, à quo nihil aliud unquam recepit, præter infidelitates, & injurias; tum considera etiam: quomodo Majestatem divinam Christus adoret: quomodo eidem gratias agat, totumque se offerat.

Deinde ad ea respice, quæ Deus erga Christi animam facit, & vide, quàm ardentè cupiat, atque ideo quot stimulis ip-

sam

sam inci  
sputa  
Crucem  
modo v  
esse ost  
que aff

Ex h  
tionem  
modo  
ma in  
multu  
bis pat  
pro an  
tormen  
promp  
temper  
vinæ.

Sed  
potest  
dulciss  
Inter h  
labyri  
ret, no  
cruciat  
centi c  
illis pl  
quoru  
naliu  
libenti  
Poss  
stum.

sam incitet, ut pro nobis alaparum ictus, sputa, blasphemias, flagella, spinas, & Crucem perferat; tum proinde cerne, quomodo voluntatem, & placitum suum hoc esse ostendat: Christum intueri unde quaque afflictionibus, & opprobriis onustum.

Ex hoc verò ad Christi animam cogitationem tuam converte, & meditare, quomodo (ubi conspicit ejusdem Christi anima intellectu suo perspicacissimo, quam multum Deo placeat, ut ipsamet pro nobis patiatur) statim ac invitatur à DEO, ut pro amore, exemploque nostro prædicta tormenta sustineat, illico cum lætitia promptam, paratamque se præstet ad obtemperandum in omnibus voluntati Divinæ.

Sed quis intra profundissima penetrare potest desideria, quæ de istis purissima, & dulcissima Christi anima interiori nutrit? Inter hæc enim, velut inter tormentorum labyrinthum, querit (licet, prout cuperet, non inveniatur) novos modos, & formas cruciatuum. Quapropter una cum innocentia carne sua (ut de illa fiat, quidquid illis placet) in manus, voluntatemque iniquorum hominum, demonumque infernalium, non tantum liberè, verum etiam libentissimè se totam tradit.

Post hæc intende oculos tuos in Christum JESUM, & audi, quæ de te loquitur.

suo aspectu benignissimo dicat tibi ;  
nempe :

Ecco fili mi, quò me immoderata concupiscen-  
tia tua adduxerant, quando ne parvam quidem  
vim tibi inferre voluisti ! Ecce qua pro te patior,  
& quàm hilari vultu hac omnia fero pro amore  
tuo ! Ecce inquam *ea*, qua ob patientia exemplum  
magna mea cum voluptate justineo !

Per hos omnes dolores meos te rogo, fili, ut ex  
anima hanc Crucem, quam modo geris, & aliam  
quamcunque mihi gratam, ac tibi à me, pro meo  
placito, immissam, libenter toleres ; imò ut à ma-  
nibus omninò committas persecutorum tuorum,  
(sive isti debiles, & mitēs sint, sive fortes, &  
crudeles) quos contra te, honoremque, famam,  
atque corpus tuum ego impellam. O ! si scires con-  
solationem, quam ego percipiam propter hoc ! Illam  
tamen potes agere ex his vulneribus, qua tan-  
quam gemmas aulectissimas habere volui, ut mi-  
seram animam tuam mihi summo opere charam or-  
nare possem. Quòd si ego pro te ad mortem usque  
reductus sum ; cur sponsa mea amantissima, recusa-  
bis aliquantumpati, ut cordis mei desiderio facias  
satis, & ut mitiora efficias mea vulnera, qua, ut-  
pote mihi ab impatientia tua inflicta sunt, ab ista  
magis quàm ab ipsis vulneribus cor meum affligi-  
tur, & laceratur ?

Tum attentè considera, quis ille sit,  
quem tibi audire videberis sic discurren-  
tem ; ubi verò Regem gloriæ, Christum,  
verum DEUM, & verum hominem esse  
con-

conspere  
narum,  
neque  
gnus fui  
tuum in  
solum in  
re, sed  
contem  
(qui ac  
quò ma  
gisque  
eundi n  
confide  
ratum,  
DEUM  
animo,  
sed, u  
charita  
atque,  
exerce  
stus cu  
eo per  
tio, qu  
actus f  
licer,  
cum  
quam  
quam  
Domi  
ter ang  
Ant



tibi ; conspexeris, meditare magnitudinem peccatorum, atque contemptum ejus, quibus neque latro omnium scelestissimus dignus fuisset. Proinde cernens Dominum tuum inter tot languores, & tormenta, non solum immobilem, & patientem perstiteret, sed, tanquam inter nuptias, lætum : contemplare, quomodo, adinstar ignis, (qui ad aquæ pabulum plus accenditur) quod magis augentur cruciatus, magis, magisque etiam in eo crescat cupiditas subeundi majores. Hinc tamen haud fistes : sed considerabis insuper, prædicta omnia operatum, passumque fuisse clementissimum DEUM nostrum non coactè, invitoque animo, vel propter sui ipsius utilitatem : sed, ut ipsemet dixi tibi, propter solam charitatem, amoremque suum erga nos : atque, ut exemplo suo in virtute patientiæ exerceamur. Hinc agnoscens, quid Christus cupiat : gaudiumque non ignorans ab eo perceptum ex nostro patientiæ exercitio, quare, omni studio, ut voluntas tua actus ferventissimos eliciat, sustinendi scilicet, non solum patienter, verum etiam cum animi, vultusque lætitia Crucem, quam tunc habueris, unà cum reliquis, quamvis gravioribus, si hoc opus fuerit, ut Dominum imiteris, illumque subleves inter angores commorantem.

Ante oculos tuos dein sistens ignominias,

nias, & amaritudines à Christo pro te per-  
pessas, ejusque perferentiam, & constan-  
tiam; te pudeat patientiæ tuæ, eamque vel  
umbram etiam solam Christi patientiæ  
appellare; doloresque, & vituperationes  
tuas veras vocare. Imò, time, & contre-  
misce, eò, quòd nullus actus, licèt remis-  
sus, duret in te, qui verè à cupiditate to-  
lerandi aliquid pro amore Domini proce-  
dere videatur.

Itaque suffixus in Cruce Dominus liber  
est, quem tibi, fili, ad legendum propo-  
no; ex hoc enim expressam virtutis cujus-  
cunque imaginem sumere potes; & cum  
sit liber vitæ, non solum verbis intelle-  
ctum erudiet, sed exemplo etiam efficacis-  
simo voluntatem tuam inflammabit. Li-  
bris equidem plenus est terrarum Orbis, at  
illi tam perfectè edocere non possunt mo-  
dum singulas acquirendi virtutes, sicut op-  
timè, se sola, potest Cruci affixi Numinis  
meditatio.

Quapropter scito, quòd ii, qui multum  
insumunt temporis in deslenda JESU  
Christi passione, ejusque patientia medi-  
tanda; & postea in adversitatibus occur-  
rentibus se impatientes ita ostendunt, tan-  
quam si quidquid aliud diversum in ora-  
tione considerassent: similes terrenis mili-  
tibus sunt, qui sub tentoriis ante castrami-  
nis tempus sibi multa, & magna promit-  
tunt,

runt,  
bus, at  
ga ded  
bilius i  
in nitro  
rutes,  
paulò p  
saltem  
objicir  
mur?

H  
q  
armis,  
devino  
menta  
tracta  
genu  
Sakra  
Ue  
cater  
rum g  
atque  
Q  
virtu  
ritis,  
ejus p  
genu

runt, at, supervenientibus deinde hostibus, armis unâ cum animo relictis, se fugæ dedunt. Sed quid stultius, & miserabilius inveniri potest, quàm intueri, velut in nitidissimo speculo. Domini nostri virtutes, easque diligere, & admirari, & paulò post ipsarum omninò oblivisci: vel saltem eas nihili facere, cum occasio nobis obijcitur, per quam circa illas exerceamur?

## C A P U T LIII.

*De sanctissimo Eucharistia Sacramento.*

**H**ucusque, fili, sicuti optimè tibi quoque notum est, quatuor te instruxi armis, quibus indigebas, ut tuos hostes devinceret: tum nonnulla etiam documenta tibi tradidi, ut prædicta arma benè tractares; superest nunc, ut aliud armorum genus te doceam, sacratissimum nempe Sacramentum Eucharistia.

Ut enim Venerabile hoc Sacramentum cæteris omnibus antecellit, ita istud armorum genus reliquis omnibus excellentius, atque præstantius esse debet.

Quatuor arma supradicta suam omnem virtutem desumunt à Christi Domini meritis, nec non à gratia, quam nobis sanguis ejus promeruit: sed novum hoc armorum genus est ipsemet Christi sanguis, ipsamet

ejus caro, anima, & divinitas; per illa contra hostes nostros Domini virtute certamus, per hoc adversus eosdem, sed unâ cum Christo auxiliante, pugnamus: imò Christus ipse nobiscum, & pro nobis decertat. Quicumque enim manducat Christi carnem, & bibit ejus sanguinem, ille cum Christo manet, & Christus cum eo, in eo, & pro eo.

Quia verò duobus modis hoc armorum genere uti possumus, seu, ut clariùs loquar, quia duobus modis sumi potest hoc sanctissimum Sacramentum: sacramentaliter scilicet, semel in die: & spiritualiter, singulis horis, ac quocunque momento; ideo in primis frequentius, quò potes, sacramentaliter ipsum debes recipere, spiritualiter verò semper, & quotiescunque tibi placuerit.

## CAPUT LIV.

*De modo sumendi venerabile Eucharistia Sacramentum.*

**D**ilecte Fili, quoniam propter diversos fines ad Sacramentum hoc divinisimum accedere possumus, hos ut assequamur, variæ res in tria divisa tempora nobis agenda sunt: nimirum: Ante communionem: cum sumus communicaturi: & post Communionem.

Ante

Ante Communionem quocunque sine istam adeamus, emundemus nos, atque lavemus, oportet, per pœnitentiæ Sacramentum à maculis lethalis culpæ, si aliqua (quod DEUS avertat) in nobis foret; ac deinde cum affectu, ex toto corde, & anima, totisque ex viribus, atque potentiis nostris, JESU Christo nos tradamus, ejusque totali beneplacito: cum ipse etiam in hoc Sacramento sanctissimo det nobis sanguinem, & carnem suam unà cum anima, & divinitate, nec non etiam simul cum suis meritis. Considerantes autem, quòd parum, vel nihilum sit, quidquid illi retribuimus pro tanti muneris accepti magnitudine, debemus simul cum omnibus rebus nostris offerre illi etiam omne id, quod creaturæ singulæ, sive humanæ sive Angelicæ eidem obtulerunt.

Quare cupiens tu Sacramentum Eucharisticum sumere, ut subjugentur, & prosternantur in te hostes tui, & Dei, priusquam sequenti manè ad sacram Communionem accedas, incipe ab antecedentis diei vespere, vel citius, si potes, & meditate ardentissimum Filii DEI desiderium, ut huic Sacramento sanctissimo locus concedatur in corde tuo: ut sic uniri tecum possit, tibi que auxillium præstare ad quoscunque tuos defectus radicatus evellendos, omnesque tuas malas propensiones affatim eliminandas.

Comperies etenim, si hæc egeris, quòd tale desiderium adeo fervens, & immensum reperitur in Domino, ut à nullo creato intellectu comprehendi possit.

Tum nihilominus, ut alicujus de eo notitiæ particeps fias, duo menti tuæ bene exprimitur opus est:

Primò. Ineffabilem Domini clementissimi voluntatem, & placitum commorandi nobiscum. Hoc namque suas esse delicias ostendit per sacram Scripturam, quæ ait: *Delicia mea esse cum filiis hominum*. Quapropter sciam poscit cor nostrum ad inhabitandum in illo, cum per eandem sacram Scripturam hunc in modum loquatur: *Fili præbe mihi cor tuum*.

Secundò. Considerationem hanc tua quoque mente revolvat: nempe, quòd DEUS summopere peccatum odio habeat: tum ut impedimentum ad unionem suam nobiscum tam desideratam ab ipso DEO: tum ut quid omninò contrarium perfectionibus suis. Cum enim ipse sit summum bonum, lux pura, & pulchritudo infinita, non potest, nisi infinitè odisse, & abominari peccatum, quod nihil aliud est, quàm tenebræ, error, & intolerabilis animatum nostrarum immunditia.

Fervidum autem ita est Domini DEI odium contra peccatum, ut ad ejus conster-  
nationem omnia tam veteris, quàm novi

Te-

Testa  
præse  
qui (t  
culpa  
annih  
morte  
Ex  
est in  
quod  
ut in  
suosq  
que e  
pter  
affeg  
precib  
Ven  
ma ho  
tuos, &  
donec  
vivo  
sarios  
H.  
aus  
cis tu  
men  
nem  
prim  
tillim  
prod  
oppo  
ne an  
cies.



Testamenti opera ordinaverit: sed illa præsertim sacratissimæ passionis Filii sui, qui (ut multi servi Dei asseruerunt) ad culpam omnem nostram, etiam minimam annihilandam in nobis, millies de novo morti (si opus esset) exponeretur.

Ex his considerationibus agnoscens tu, etsi imperfectè, magnitudinem desiderii, quod habet Deus ingrediendi cor tuum, ut inde expellat, & omninò debellet tuos, suosque hostes: efficax desiderium tu quoque excita in te, accedendi ad ipsam propter eundem finem. Quod ut facilius assequaris, his vel similibus jaculatoriis precibus uti poteris:

*Veni Domine Deus meus: veni, & adjuva me hominem miserum: veni, & vinca hostes tuos, & meos. O Domine me amantissime: quando illucescet optatissima illa dies, qua robor à te, vivo, coelestique panis recipiens omnes meos adversarios, & vitia deprimam, & conseruabo.*

His magnanimus, fortis que tui effectus, desumpto animo à spe advenus Ducis tui cœlestis in animam tuam, ad certamen sæpè compelle affectum, seu passionem illam, quam elegisti superandam, reprimendamque per iteratos, & constantissimos actus voluntatis tuæ. Inter hæc produces virtutum actus prædictæ passioni oppositos: Quod quidem vespere, & mane ante sacratissimam Communionem facies.

Cùm verò tantum suscepturus eris Sacramentum, paulò ante, breviter errores tuos considera à tempore antecedentis Communionis usque ad illud percurrento: videbis enim, te ita liberè peccasse, ac si DEUS in terrarum Orbe non inveniretur: vel quasi tot, & talia pro te non esset passus tormenta in mysteriis Crucis; pluris namque fecisti vilissimum tuum animi affectum, & voluptatem, quàm Domini placitum, & honorem. Pro quo ingratiissimi cordis vitio, aliisque tuis erroribus, sancto pudore, metuque percussus timebis sacram adire Communionem, ut offensum à te adeò Numen intromittas in te.

Verùm statim recogitans, quòd abyssus immensurabilis bonitatis divinæ abyssum ingratitude, & exiguæ tuæ fidei invocat: magnam fiducia ad Deum accede, eique habitaculum pandes in corde tuo, ut omnium quæ in te sunt, totalis, & absolutus Dominus esse possit.

Tunc autem sufficiens, aptumque habitaculum DEO præstabis, ac pandes, cùm affectum creaturarum omnino expuleris à corde tuo, illudque ita clauderis aliis, ut soli Deo pateat ingressus ejus.

Ubi verò sacra Communionem refectus fueris, te in secretum cordis tui recipiens. Deum prius adora: tum humiliter, &

re-  
ve-

reve-  
wo:

Tu

mea,

nem tr

lus m

ipso,

princi

comm

secto

H

eique

pro i

quen

dedic

morat

ruum

phum

feceri

illum

in eo

Quod

par

D

gend

amor

reverenter cum Deo sic loquere in corde tuo :

*Tu vides, mi Deus, unicum bonum anima mea, quam facilis, & pronus ego sum ad offensionem tuam, & quantum possit vitium N. adversus me. Vides quoque, quod me ab hoc, ex memetipso, liberare non valeo; idcirco tibi soli, cuius principaliter interest Certamen meum, hoc ipsum committo: & à te solo victoriam spero atque expecto: quamvis mihi quoque decertare necesse sit.*

Hæc inter, ad æternum Patrem te verte, eique, tum pro gratiarum actione, tum pro tui ipsius victoria offer Filium suum, quem ipse sub speciebus Sacramentalibus dedit tibi, tuoque adhuc in pectore commoratur. Deinde strenuè adversus vitium tuum, non solum auxilium, sed triumphum, cum fiducia à Deo attendas: qui (si feceris quidquid potueris) nunquam tibi illum denegabit, licet quandoque tardus in eo tibi præstando videretur.

## C A P U T LV.

*Quid ad sanctissimam Communionem nos præparare debemus, ut amorem in nobis erga Dominum excitemus.*

**D**ilecte Fili, ut per hoc diviniſſimum Sacramentum ad Deum tuum diligendum exciteris, mentem dirige in ejus amorem erga te, & vespere percurrenti ad

I 4      sacram

sacram Refectionem infra posita meditare:  
nimirum.

Quodd magnus, & omnipotens Deus non contentus creasse te ad imaginem, & similitudinem suam: Filiumque suum unigenitum in terram misisse (ut triginta tres annos pateretur pro iniquitatibus tuis, atque ut acerbissimos cruciatus, & crudelissimam Crucis mortem subiret pro redemptione tua) voluerit insuper eundem Filium suum in cibum, salutisque opportunitatem in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento donare tibi.

Attentè, quæso, considera incomparabilem istius amoris pretiositatem, & excellentias, à quibus undequaque perfectus redditur, ac singularis.

Primo. Si ad tempus respicimus: perpetuò, & absque ullo principio dilexit nos Deus: sicut enim ipse in divinitate sua æternus est, ita quoque æternus est amor, quo nos ante omnia sæcula amavit, decrevitque in mente sua Filium suum divinum sub hoc admirabili Sacramento largiri nobis.

Pro quibus omnibus interius exultans, & gaudens sic dicere poteris:

In illo ergo æternitatis abyssò tanta inest estimatio-  
ne erat apud Deum, adeoque ab eodem Nihilum  
meum diligebatur, ut mei fuerit recordatus: Tum  
talis charitatis affectu flagrabat erga me, ut Fi-  
lius

lium ju-  
gnatus

Secu-  
magn-  
ultra i-  
Domi-  
est.

Qu-  
rem s-  
lium  
divini-  
que s-  
Unde  
tantu-  
magn-  
ista à

Ter-  
nos an-  
sola in-  
ram in-  
conci-  
lavit.

Qu-  
que in-  
ration-  
tantu-  
bis:  
ob pi-  
am m-  
tuse

*lium suum unigenitum in cibum mihi præbere dignatus fuerit?*

Secundò. Cæteri omnes amores, licèt magni, terminum aliquem habent, nec ultra illum se extendere possunt: sed amor Domini nostri absque mensura omnino est.

Quapropter cupiens DEUS totum amorem suum nobis ostendere, proprium Filium suum in maiestate, infinitate, aliisque divinis attributis sibi æqualem, ejusdemque substantiæ ac ipse est, nobis immisit. Unde tantus est amor quantum donum, & tantum donum quantus amor: utrumque magnum adeò, ut altera magnitudo major istà à nullo possit intellectu excogitari.

Tertiò. A nulla necessitate, aut vi ad nos amandum Dominus impulsus est: sed sola intrinseca ejus bonitas ad talem, & tam incomprehensibilem amoris effectum concipiendum erga nos ipsum extrinsece movit.

Quartò. Nullum etiam opus, nullumque meritum nostrum præcedere potuit; ratione cujus imensus Dominus noster tantum amoris excessum patefaceret nobis: sed prædicta omnia unà cum se ipso ob puram charitatem, & liberalitatem suam nobis creaturis suis miserrimis largitus est.

Quintò. Si cogitationem tuam ad hu-

I 5

jus amoris puritatem extenderis, manifestè agnosces, amorem hunc non esse, velut amores terrenos, propriis nempè immixtos utilitatibus; Dominus enim bonorum nostrorum non eger: cùm, ex se solo absque nobis, felicissimus, & gloriosissimus sit intra se ipsum. Quare ineffabilem bonitatem & charitatem suam nobiscum exercere voluit, non propter utilitatem, aut commodum suum, vel minimum, sed propter nostrum tantummodò bonum, & beneficium.

Hæc verò expendens, & meditans, filii, dices intra te ipsum :

*Quid est hoc? Et quomodo esse potest, quòd tam sublimis, & sapiens Dominus cor suum ad me creaturam adeò miserabilem convertat, quòdque omnes suas cogitationes in me reponat? Quid per hæc cupis à me ô Rex gloria? Quid expectas à me, qui nihil aliud sum, quàm exiguus pulvis, atque subjectissimum stercus? Ah! quàm bene percipio, Domine mi, per ferventis tuæ charitatis lumen illustratus, quòd unicuique tantum sit morivum tuum, ex quo, eò clarius etiam amoris tui puritas erga me manifestatur. Nullam enim aliam ob causam te mihi præbes in cibum, quàm, ut ego in te convertar, non eò quòd mei indigeas, sed solum, ut tu vivens in me, & ego in te, per amoris unionem idem fiam, qui tu atque ita ex terreni cordis mei exilitate, una cum corde tuo divinum quoddam efficiatur.*

Propterea

Pro  
adeò  
tra sec  
pies:  
opera  
tente  
que à  
junge  
ad le  
stum  
rum  
tum  
mem  
omni  
Ita  
veniri  
Domi  
mere  
conar  
illi pr  
tum  
Sci  
tum  
claus  
Domi  
consti  
arden  
adver  
tem a  
dicens  
iacula



Propterea plenus admiratione, eò quòd  
adeò æstimeris, & diligaris à Domino, in-  
tra secretum cordis tui cubiculum te reci-  
pies: ubi agnoscens, nihil aliud intendi, &  
operari à Deo per amorem suum omni-  
potentem, quàm te à creaturis omnibus, te-  
que à te ipso ( qui creatura quoque es ) se-  
jungere, ut omnem amorem tuum trahat  
ad se; tu illico totum te rursus in holocau-  
stum offeras Domino tuo, ita ut imposte-  
rum solus amor divinus, & Dei beneplaci-  
tum moveat te, & moderetur intellectum,  
memoriam, voluntatem, sensum, atque  
omnia tua.

Item agnoscens, quòd nulla alia res in-  
veniri possit, quæ adeò satisfacere queat  
Domino tuo, & te secum unire, quàm su-  
mere Sacramentum istud sanctissimum,  
conare, meliori modo, quo potes, ut cor  
illi præpares atque expandas ad hunc effe-  
ctum.

Scito verò, quòd tunc solum aperies cor  
tuum, cum illud omnibus rebus terrenis  
clauseris, & per sanctas cogitationes ipsum  
Dominum invitaveris. Imò te ipsius Dei  
constitues Dominum, si, ut ei soli placeas,  
ardenter exoptaveris, atque expectaveris  
adventum ejus. Ad quæ omnia ad interio-  
rem affectum te dispones, nec non etiam  
dicendo intra cor tuum has, vel consimiles  
jaculatorias preces, seu aspirationes:

I. 6. Q. cor.

O coelestis esca, quamam erit hora illa, qua nullo alio, nisi tui amoris igne, totus comburam in Sacrificium tibi? Quando? quandone illa erit, increate mi Amor?

Quando ego vivam de te, propter te, & tibi soli, o vivus panis?

Heu, Heu quando, o vita jucunda, o vita pulchra, o vita aeternatempus adveniet, quo solam voluntatem tuam ante oculos meos habeam, oblitus omnino mea?

Quando per veram charitatem uniar tecum o coeleste o dulcissimum manna?

Quando? Quando, quemcunque alium terrenum cibum fastidians, te solum cupiam? te uno pacar? Quando hoc erit, o dulcedo mea? Quando, o tota spes cordis mei? Heu, heu mi amantissimo Domine, mi omnipotens Deus, libera, quaeso, animum meum ab omni vinculo non bono, & ab omni affectu malo: sanctis illum virtutibus exorna, soloque hoc sine ipsummet dita: ut omnia pure propter te, & propter tuum tantummodo placitum posthac efficiam.

Fiat, fiat, oro, in me, Domine, voluntas tua, quia totus tuus ego sum.

In his autem amoris affectibus exercere te poteris, & praecedenti vespere ad sacram Communionem, & manè, ut te praeparare ad illam possis.

## CAPUT LVI.

*De modo preparandi nos ad sanctissimam Eucharistia mensam, cum iam tempus propè est adeundi ipsam.*

**U**BI tempus sacræ Communionis appropinquaverit, meditare fili mi, quemnam accepturus sis, Filium nempe DEI in maiestate incomprehensibilem: ante quem Cœli, & Potestates omnes tremunt, ac contremiscunt: Sanctum Sanctorum: Speculum sine macula: & Puritatem incomparabilem, in cuius conspectu nulla creatura invenitur, quæ munda sit.

Illum, dico, suscepturus es; qui omnia teque ad sui similitudinem creavit.

Illum, qui pro amore tuo, tanquam vermis, & plebis immunditia, voluit despici, calcari, illudi, spûtis conspurcari, & demum ab hominum iniquitate affigi Cruci.

Illum inquam immensum, atque omnipotentem Dominum, in cuius manu vita & mors totius universi semper fuit, & erit.

Tu verò ille es, qui tantum Numen debes sumere, ô vilis homo! Tu, qui ex te Nihilum omnino es? Tu, qui singulis, vel immundissimis creaturis inferior factus es propter peccatum? Tu, tu ergo indignus homo, qui ab omnibus Inferorum demonibus mereris illudi?

Tu, repeto, ô ingratus homo, qui, pro  
17 grat

grati animi ostensione erga tot, & tam magna beneficia, effrenatis animi tui affectibus, & illicitis cupiditatibus tam excelsum, potentem, amabilemque Dominum contempsisti, ejusque sanguinem pretiosissimum conculcâsti?

Ecce nihilominus, ô indigne fili; ecce, quod semper in charitate, & bonitate sua firmissimus, & immutabilis tam bonus Deus ad suam divinam mensam idem ipse te vocat! imò, fateri ingrati fili: nonne quandoque etiam minis, mortis que terroribus cogit te, ut ad ipsam accedas? Ecce ô amor, ô pietas! ineffabilis suæ bonitatis ostium (licet homo tam perversus, & malus sis) tibi non claudit! Ecce divinos humeros suos non vertit contra te, quamvis turpissima scelerum lepra infectus, quamvis energumenus, quamvis cæcus, quamvis claudus, multi que, & innumeris criminibus involutus sis!

Ecce, fili, ecce, etsi ingratiſſimus Deo sis, quæ à te pro tot incomparabilibus muneribus solum petit! Ecce quàm parum petit!

Primò. Ut de offensa doleas adversus ipsum commissâ.

Secundò. Ut super omnia peccatum (grave, & leve) odio habeas.

Tertiò. Ut non tantùm affectu, sed & effectu totum te offeras (cum occasio sese obje-

obje-  
cito.

Quæ-  
fidas,  
peccat  
ab hol

Ro-  
Dom

acced  
torio;

rente  
am tu

Dom-  
sepè T

deservi  
Dom

quoniam  
venialia

Dom-  
nondum

rua, ob-

Eia  
sine bo-

tuum,  
possum

Post  
cretum

claudere  
creata

milibu  
O Ro

objecerit) divinæ voluntati, ac beneplacito.

Quartò. Ut speres, constanterque confidas, quòd ille tibi ignoscet: quòd te à peccatorum maculis emundabit: quòdque ab hostibus tuis te defendet.

Roboratus dein, fili, ab ineffabili hoc Domini amore Communionem sacram accede, cum timore sancto simul, & amatorio; Tum unà cum sacerdote ter proferente: *Domine non sum dignus, &c.* dicetiam tu:

*Domine non sum dignus, ut suscipiam te, quia sæpè Te offendi, erroremque meum nunquam desievi.*

*Domine non sum dignus, ut manducem Te, quoniam mundus omnino ego non sum ab effectibus venialium peccatorum.*

*Domine non sum dignus, ut accipiam Te, quia nondum sincerè tradidi me amoris tuo, voluntati tuæ, obedientia tuæ.*

Eia nihilominus, omnipotens DEUS, qui sine fine bonus es, propter bonitatem, & verbum tuum, dignum me fac, ut hac fide Te recipere possim, ô Amor meus!

Postquam verò communicaveris, in secretum cordis tui te recollige, ibique te claude: tum subinde cujuscunque rei creatæ oblitus, corde colloquere, his, vel similibus verbis cum DEO tuo:

*O Rex Regum, & Dominus Dominantium,*  
Coo-

Cælorumque, & terra supremum Numen! quis  
te introduxit in me, qui creatura miserrima sum,  
tæca, egena, & nuda: Tunc respondebit tibi,  
ac dicet: Amor causa unica fuit ingressus mei.

Ad hæc iterans tu petitionem dices: O  
Amor increate! ô dulcis Amor! ô clementissime  
Amor! quid per hoc à me poscis? Quid à me cupis?

Ad quæ ille tibi: Nihil aliud postulo à Te,  
quàm amorem tuum: neque alium ignem ar-  
dere volo in Altari cordis tui, in Sacrificiis tuis.  
præter ignem amoris mei, qui ceteros omnes  
amores, tuamque propriam voluntatem exu-  
rens, & absumens, odorem mihi tribuat sua-  
rissimum.

Hoc semper posci, & posco, quia nihil aliud  
cupio, quàm ut ego totus tuus sim, tuque totus  
pariter meus fias.

Quod tamen fieri nunquam poteris, donec te  
omnino resignaveris placito meo; absque isto enim  
semper amor, iudicio, nec non cuilibet voluntati  
honori que tuo adharebis.

Flagito à te (dicet insuper Dominus) Odi-  
um tui ipsius; ut amorem tibi meum donare possim.  
Cor tuum peto, ut in eo commorans meum, ad  
invicem uniantur: deo namque in Crucis patibulo  
meum mihi reſeratum est: Cupio inquam, ac-  
tuo, quidquid tuum est, ut, quidquid ego habeo,  
tuum sit, atque ita beneplacitum meum in te sit,  
& beatitudo tua reperiatur in me.

Dilecti fili, optime potes agnoscere, quòd incor-  
parabilis pretii ego sum; nihilominus propter boni-  
tatem



satem meam tanti solum appetiari volo, quantū tu, eme igitur me, donando te mihi.

Opto a te (dicet tandem Filius Dei) ut nihil, velis, nihil cogites, nihil videas præter me, & præter voluntatem meam: ut in te ego omnia velim, omnia putem, omnia intelligam, ac aspi-  
ciam. Hoc quippe modo nihilum tuum absorptum in abyſſo infinitatis meæ convertetur in illam, at-  
que ego summopere contentus vivam in te.

Denique, fili mi, offer Patri cœlesti per-  
amatum Filium ejus; primò pro gratiarum  
actione: deinde pro necessitatibus tuis, pro  
illis totius sanctæ Ecclesiæ, tuorumque  
omnium parentum, ac in eorum, nec non  
illorum, quibus vinculis licujus beneficii  
obstringeris: tum postremò omnium fer-  
vore, & amore promiseris, & afflictissimis  
Purgatorii animabus. Hanc autem obla-  
tionem cum ea jungas, quam de se  
idem DEI Filius fecit, cum totus cruentus  
in Crucis ara se obtulit Patri suo cœlesti in  
Sacrificium.

Quo pacto omnia etiam Sacrificia offer-  
re ipsimet poteris, quæ die illa, per univer-  
sam sanctam, Romanamque Ecclesiam  
Divinæ Majestati offeruntur.



## CAPUT LVII.

*De Communione Spirituali.*

**E**T si non liceat in communione susci-  
pere sacramentaliter Dominum, nisi  
una vice per diem, possumus nihilominus,  
quacunque hora, & momento, spirituali-  
ter illum sumere.

Ab hac enim sacra Communionem nulla  
creatura, præter negligentiam, culpabi-  
lemque voluntatem nostram, impedire nos  
potest.

Quæ Communio nonnunquam nobis  
magis utilis, Deoque grata plus esse po-  
test, quàm aliæ non paucae Sacramentales,  
propter defectum tamen nostri, qui Sacra-  
mentaliter Eucharistia reticimur. Hoc ve-  
rò tunc præsertim continget, cum ad eam,  
non adeo diligenter, præparaverimus nos.

Quoties tamen te dispones, interiùsque  
animam tuam emundabis ob talem adeun-  
dam Communionem, promptum inve-  
nies ipsummet DEI Filium, ut cibum  
hunc spirituales propriis suis manibus  
præstet tibi.

Ut autem benè te præpares ad sacram  
Communionem, hac intentione, mentem  
dirige in DEUM, brevique intuitu erro-  
res tuos inspiciens, de illis verum actum  
doloris, & contritionis in te elicias; atque  
inde majori cum humilitate possibili, mul-  
taque

taque cr  
miseram  
novam  
nam, f  
cor tra

Simi  
alicui  
virtutis  
peraga  
præpar  
piscitu

Ad i  
ri succ  
gratiam  
tuam  
bus tuis  
posse el

Vel  
Comm  
to, & c  
Domina  
viam  
spiritual  
spiritual

Quæ  
melior  
munio  
tuas m  
quævis  
pe, ut  
Ma

taque cum confidentia ipsum exora, ut in miseram animam tuam dignetur ingredi, novamque illi gratiam conferre, qua sanam, fortemque ipsam animam reddat contra adversarios ejus.

Similiter, cum vim, & mortificationem alicui tuo appetui inferre debes, aliquem virtutis actum efficere cura, ut omnia purè peragas propter hoc: scilicet, ut cor tuum præpares Domino, à quo perpetuò concupiscitur, & reposcitur.

Ad ipsum verò DEUM reversus, ardenti succensus desiderio illum invoca, ut tibi gratiam suam velit infundere ob sanitatem tuam spiritualem, libertatemque ab hostibus tuis consequendam, ut sic ipse solus possit esse Dominus cordis tui.

Vel saltem præteritæ Sacramentalis Communionis reminiscens, ex inflammato, & cupido corde, dicito ad Dominum: *Domine Deus meus, quando in miseram animam meam te denuò recipiam? Veni Domine, veni, & spiritualiter ingressus in me adjuva me in rebus spiritualibus.*

Quòd si volueris te disponere, & pro meliori modo, sumere spiritualem Communionem, dirige pridie vespri omnes tuas mortificationes, virtutumque actus, & quævis alia opera bona ad finem hunc nempè, ut spiritualiter pascaris Domino tuo.

Maturo mane deinde meditans, quod-

nam

nam bonum, & felicitas sit illius animæ: quæ dignè sanctissimo Altaris Sacramento reficitur, (per ipsam enim amissæ virtutes rursus acquiruntur: pristina pulchritudo restituitur animæ: fructusque eidem communicantur, & merita passionis Filii DEI) stude diligentissimè, ut ingens in te cupiditas nascatur suscipiendi ipsum: & quidem, ut purè illi placeas.

Ubi verò hac fueris accensus cupiditate, ad DEUM ipsi te verte, & dic:

*Domine, quia concessum hodie mihi non est Te sacramentaliter frui, fac Tu, è increata bonitas, ô infinita potentia, ut ego dignè ( præmissa prius per te omnium iniquitatum mearum indulgentia, animæque meæ sanitate recuperata ) spiritualiter in te recreer, modo, quacunque die, & singulis horis, ita ut novam gratiam, & robur semper obtineam adversus omnes inimicos: sed præcipuè adversus hunc, cum quo nunc solum, ut tibi placeam, bellum gero.*

## CAPUT LVIII.

*De gratiarum actione.*

CUM, quidquid boni habemus, & facimus, Dei sit, atque à Deo procedat, sequitur, quòd gratias illi reddere debeamus pro quovis bono exercitio, atque victoria nostra, nec non pro singulis, & peculiaribus beneficiis, quæ nobis ab eodem Domino prævenerunt.

Ut

Ut autem  
er, debes  
DEUS m  
municet  
& cogita  
DEO g  
Attran  
ficio pri  
de utili  
ita med

Qua  
mihi con  
gratiam

Postea  
nihil te  
neficio  
præter  
fundissi  
affare:

Et q  
nem mo  
conferi  
faculoru

Tan  
neficiu  
quam  
efferv  
tem,  
tuus, f  
in serv  
addes

Ut autem possis istud efficere, sicut oportet, debes considerare finem, propter quem DEUS movetur, ut gratias suas tibi communicet, ex hac namque consideratione & cogitatione discas, quomodo rependere DEO gratias opus sit.

Attamen, quia DEUS in quo vis beneficio prius honorem suum quaerit, & deinde utilitatem nostram: idcirco prius etiam, ita meditando, discurre:

*Quā sapientiā, potentiā, & bonitate Deus mihi concessit, & praeiit istud beneficium, & gratiam?*

Postea agnoscens, quod in te, ut in te, nihil reperiat, vel minimo dignum beneficio: imò, quod nihil aliud sit in te, praeter demerita, & ingratitude, profundissima cum humilitate Dominum sic affare:

*Et quare Domine, quare non indignaris carnem mortuum intueri? Quare tot mihi beneficia confers? Sit nomen Domini benedictum in saecula saeculorum.*

Tandem cogitans, quod per illud beneficium nihil aliud requirat DEUS à te, quàm, ut ipsum diligas, eique inservias. efferveat statim, aestuetque in tam amantem, atque amabilem Dominum amor tuus, sincerumque desiderium ostendat illi inserviendi, ut ipse cupit. Hinc praedictis addes insuper integram, totalemque tui ipsius

ipsius oblationem, quam isto, vel modo  
consimili facere poteris.

## CAPUT LIX.

*De Oblatione.*

**U**T oblatio tui ipsius unde quaque DEO  
sit grata, quo illa habeat, necesse est:  
Primò: Ut unian ur cum oblationibus  
à Christo factis cœlesti Patri.

Secundò: Ut voluntas tua omninò à  
creaturarum affectu disjuncta sit.

Pro primo, sciendum tibi est, quòd Fi-  
lius Dei, nedum seipsum cum operibus  
suis, verum & nos secum, atque opera no-  
stra cœlesti Patri offerebat. Propterea ob-  
lationes nostræ fieri debent cum unione,  
& fiducia in ejusdem Fili Divini operibus,  
& oblationibus.

Pro secundo, benè considera, antequam  
offeras te, num tua voluntas aliquem affe-  
ctum habeat in se, quo vinciat; si enim  
hujusmodi habeat affectum, ab eo se ex-  
pedire prius debet. Quare confugies ad  
DEUM, ut subtractum per omnipoten-  
tiam ejus dexteram ab affectu prædicto, li-  
berum, solumque à terrenis omnibus te  
totum Majestati divinæ offerre possis.

Attamen valde cautus in hoc sis, dilecte  
fili, quia, si te offers DEO, dum adhuc in-  
volutus es cum creaturis. nihil de tuo of-  
fers



modo  
fers. sed id tantum, quod alterius est, cum  
tunc temporis tuus non sis, sed creatura-  
rum illarum, quibus tua voluntas addita  
est: quod multum displicet Domino, eò,  
quod per hoc nos ei velle illudere videa-  
mur.

DEO  
est:  
onibus  
inò a  
d Fi-  
eribus  
ra no-  
ta ob-  
ione,  
ibus,  
quam  
n affe-  
enim  
se ex-  
es ad  
oren-  
to, li-  
buste  
s.  
ilecte  
cia-  
o of-  
fers

Hinc oritur, quod non solum inutiles  
sint, & absque fructu tot oblationes, quas  
DEO de nobis ipsis tribuimus, verum  
etiam, quod in varios errores, & crimina  
postea corruamus.

Possumus quidem offerre nos DEO, li-  
cèt implicati cum creaturis inveniamus:  
sed cum hac intentione, quod ejus volun-  
tas, & beneplacitum nos dissolvat, ut divi-  
no deinde Numini, ejusque obsequio, &  
servituti nos totaliter dedere valeamus;  
Imò multum interest, ut istud ingenti, fer-  
ventique cum affectu sapissimè faciamus.

Debet igitur oblatio tua esse absque im-  
pedimento, & propensione ad quemlibet,  
etsi bonum, tuæ voluntatis actum; ita ut,  
neque ad bona terrena, neque ad cœlestia  
quoquo modo respiciat: sed tantum ad pu-  
ram voluntatem, & providentiam divi-  
nam: cui te unà cum omnibus rebus tuis  
submittere debes, atque in holocaustum  
perpetuum sacrificare; tum proinde cu-  
pavis rei creatæ oblitus dicere: Ecce, Domi-  
ne, mi Creator, mi Re Tor, omnia mea in manus  
voluntatis & providentie tue resigno, ac in iis-  
dem

dem pono; fac in me, & de me, Domine, quid-  
quid tibi videtur, & placeat, sive circa vitam, si-  
ve circa mortem meam; quinimò post mortem  
quoque fac, quidquid vis, tam respectu temporis,  
quam æternitatis.

Si hoc modo cum sinceritate feceris (de  
quo certus fies. cum res contrariæ, adver-  
sæque occurrant) ex terreno felicissimus,  
& Evangelicus evades negotiator; Dei  
namque eris tu, & ille tui: cum DEUS  
semper sit illorum, qui se, tum à creaturis,  
tum à semet ipsis præripientes, secum sua  
omnia donant, & sacrificant æterno  
DEO.

Vides ergo, fili mi, potentissimum  
hunc esse modum superandi quoslibet  
hostes tuos; nam, si prædicta oblatio tua  
ita unit te Deo, ut totus, quantus es, fias  
illius: & ex adverso quantus ille est, totus  
tuus fiat, quis adversarius, vel quam  
potentia poterit te offendere?

Quotiescunque autem aliquod opus  
offerre DEO volueris, exempli gratiâ,  
jejunia, orationes, actus patientiæ, & alia  
hujusmodi bona, mentem prius converte  
ad oblationem Patri factam per JESUM,  
suorum juniorum, orationum, cætero-  
rumque operum; nixus verò pretio, & vir-  
tute ipsorum opera tua deinde offeres Ma-  
jestati Divinæ.

Quòd si Patri cœlesti Christi opera of-  
ferre

ferre  
hoc, v  
Rel  
etiam  
tua;  
sit à  
mitig  
conf  
JESU  
tion  
do je  
sang  
pies  
conc  
quita  
raun  
bat,  
Ec  
nissim  
ius N  
igno  
accep  
H  
tu qu  
fett  
pre  
par  
In  
ned  
riun  
cui

ferre volueris pro culpis, & delictis tuis, hoc, vel simili modo offerre ea poteris.

Respicias in communi, & nonnunquam etiam in particulari, & singillatim peccata tua; & ubi cognoveris, quod impossibile sit à te, per te solum, iram offensi Domini mitigari, divinæque iustitiæ satisfacere, confuge ad viram, passionem, & mortem JESU Christi: & aliquam ex ejus operationibus meditare, (exempli gratiâ) quando jejunabat, & orabat, patiebatur, aut sanguinem fundebat; ex his autem percipies, quomodo (ut te Patri suo cœlesti reconciliaret, nec non ut debita solveret iniquitatum tuarum) eidem singula sua opera unâ cum passione, ac sanguine offerrebat, dicens:

*Ecce, mi aterne Pater, iustitiæ tuæ abundantissimè satisfacio pro peccatis, & debitis servi tui huius N. Placeat jam benignissima maiestati tuæ illi ignoscere, eumque in electorum tuorum numerum acceptare.*

Hæc verò meditans, fili, oblationem tu quoque, atque preces unigeniti Filii offert cœlesti Patri, ipsumque roga, ut, propter ea omnia, universis tuis iniquitatibus parcat ad sui nominis gloriam.

Istud autem exercitium facere poteris, nedum transeundo ab uno ad aliud mysterium, verum etiam ab uno ad aliud actum cuiuscunque mysterii, neque solum, pro te.

sed etiam pro aliis deservire poterit hic offerendi modus:

## C A P U T LX.

*De sensibili devotione, deque ej contrariis  
ariditate.*

**D**Evotio sensibilis, dilecte fili, modò oritur à natura, modò à diabolo, & modò tiam ab ipsa DEI gratia: ab ejus tam fructibus facile discernere poteris, à quo procedat; nam, si in te emendatio vitæ non adfuerit, meritò suspicaberis, à quonam sit, an à diabolo, vel à natura; & eo magis, quò majori cum tua complacencia, dulcedine, & affectu, seu etiam cum aliqua tui ipsius æstimatione conjuncta fuerit.

Hinc, si mentem tuam à consolationibus spiritualibus dulcorari senseris, ne disputes, quæ ex parte ortæ sint; neque ita illis adhæreas, ut à cognitione tui nihili permittas te distrahi: sed majori solertia, ac tui ipsius odio, stude, ut liberum conserves cor tuum à quovis affectu, licet spirituali: solumque Deum desidera, & ejus beneplacitum. Si enim hoc modo feceris, sive à natura, sive à diabolo consolatio, & dulcedo illa profecta sit, mutabitur in consolationem dulcedinemque, velut à gratia provenientem.

Ari-

Ariditas itidem, vel à nostra natura, vel à diabolo, vel à gratia procedere potest.

A diabolo, ut mentem in DEI servitio tepidam reddat, eamque ab opere spirituali avertat, & ad voluptates, terrenasque delectationes convertat.

A natura verò nostra, seu à nobis ipsis, propter culpas, terrenos affectus, & negligentias nostras.

A gratia demum, ut moneamur de majori diligentia in repellendis propensionibus omnibus, affectibus, atque occupationibus, quæ non sint ipse DEUS, vel in eundem non referantur; tum etiam, vel, ut agnoscamus, omne nostrum bonum ab ipso DEO proficisci; vel, ut in posterum majori habeamus in pretio ejus dona, magisque humiles simus & cauti in iisdem custodiendis; vel etiam ut arctius cum Divina Majestate uniamur, præmissa totali omnium rerum nostrarum renuntiatione, etiam circa spirituales delicias, ne, istis affectu nostro adhærente, dividamus cor nostrum, quod totum vult, cupitque pro se Dominus noster; vel denique, quia sibi complacet idem Deus ob bonum, utilitatemque nostram, ut omnibus nostris vitiis, ejusque gratiæ robore decertemus.

Si te igitur aridum noveris, fili, illico mentis oculos in te converte, ut videas, propter quem neminem defectum tibi sensibilis

devotio subtracta fuerit ; tum adversus illum congregare in praelio, non quidem, ut gratiæ sensibilitatem rursus recuperes : sed, ut tollas à te, quidquid displicet oculis Majestatis divinæ.

Quod si nullum defectum reppereris, devotio tua sensibilis sit, promptissima resignatio voluntati Dei, siquidem hæc est vera devotio.

Quare magnopere incumbere, ut in prædicta ariditate exercitia spiritualia nunquam intermittas : sed omni conatu illa prosequere. & licet talia exercitia carere fructu, & spiritali sapore tibi videantur, bibe nihilominus libenter calicem illarum amaritudinum, quem amantissimi Dei tui voluntas tradit tibi.

Si verò ariditas quandoque conjuncta adfuerit cum tot, ac tam obscuris mentis tenebris, ut nescias, quò te vertas, seu quid consilii capias : ne ideò terrearis, sed solitarius, ac, fixus in Cruce illa recumbas ab omni terrena sejunctus delectatione, quamvis hæc à mundo, vel à creaturis offerretur tibi.

Celare tamen debes, fili, angustias tuas cuilibet, præterquam Patri tuo spirituali : cui illas aperies non ad pœnæ tuæ levamen : sed, ut ipse te doceat modum, quo eas perferas juxta beneplacitum Dei.

Proinde, ne Communionibus, orationibus,

nibus  
utaris  
consola  
vires a  
illum a  
cilixi.

Quæ  
re mo  
stradi  
hori s  
& ora

Tun  
qui, c  
bis, t  
quens  
erectio  
cor tu

Dice  
quis ex

Quar  
ta me  
illi : al

Et qu  
portu

Tom

Rece  
con, tu

Deus  
Reco

lis, qu



nibus; cæterisque spiritualibus exercitiis utaris. ut è Cruce descendas. amissamque consolationem recipias: sed tantum, ut vires assumas ad sustinendum Crucem illam ad maiorem gloriam Domini Crucifixi.

Quod si nonnunquam meditari. & orare modo consueto non posses propter distractionem. & turbationem mentis, meliori saltem modo, quo potes, meditare, & ora.

Tum quidquid intellectu non vales exequi, conare, ut peragas voluntate, & verbis, tecum, nec non cum Domino loquens: ex hoc etenim admirabilis in te effectus oriri conspicias: viresque pariter cor tuum assumet.

Dicere ergo poteris in tali eventu alias quas ex his, vel similibus orationunculis:

*Quare tristes es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare virtutis meæ, & Deus meus.*

*Ut quid Domine recessisti longè, despicis in opportunitatibus, in tribulationibus? Non me derelinquas usquequaque.*

*Domine vim patior, responde pro me.*

*Revertere, revertere fili mi, fac me audire vocem tuam.*

*Deus Deus meus, quare me dereliquisti?*

Recordatus autem illius doctrinæ cælestis, quam Deus tempore tribulationis tui

lectæ sibi Saræ, Tobia uxori infudit, eadem tu quoque utere, dicens cum hilari, atque impavida voce:

*Hoc autem pro certo habet omnis, qui te colit, quod vita ejus, si in probatione fuerit, coronabitur: si autem in tribulatione fuerit, liberabitur: & si in correctione fuerit, ad misericordiam tuam venire licebit. Non enim delectare in perditionibus nostris: qui post tempestatem tranquillum facis, & post lacrymationem, & sletum exultationem infundis: sit nomen tuum, Deus Israël, benedictum in secula. Tobia 3.*

Meminisse quoque debes Christi tui: qui in hortu, & in Cruce, maximo cum supplicio à Patre suo cœlesti in inferiori, seu sensitiva parte derelictus fuit. Quapropter simul cum ipso Crucem tolerans, dices:

*Fiat voluntas tua:*

Quod si ita feceris, tua ipsa patientia, & oratio flammæ extollent Sacrificii cordis tui usque ad conspectum Dei: tuque verè devotus fies, cum vera devotio (ut superius dixi) sit viva, & paratissima voluntatis promptitudo, nec non firma constantia sequendi Christum cum ejus Cruce super humeros, per quamcunque ille viam ad se nos invitet, ac vocet. Tum vera etiam devotio est: velle Deum propter eundem Deum, & derelinquere quandoque etiam Deum pro ipsomet Deo.

Ita-

Itaque  
fibi  
cant  
mulier  
tur, à  
tur; n  
nis ost  
incom  
nus e  
servit  
quæ o  
gloria  
tem n  
Pro  
unt, q  
à pecc  
quand  
omina  
seu cū  
ribus  
tunt,  
Deos à  
quod  
velit d  
Ex  
comm  
despe  
medic  
tio)  
rant.  
No

Itaque, si ab hac regula, & non à sensibili devotione multi hominum, qui vacant spiritui (& præsertim religiosi, atque mulieres) progressum proprium metirentur, à se ipsis, & à diabolo non deciperentur; neque inutiliter, & cum ingratitudinis ostensione dolerent de eo magno, & incomparabili bono, quod sibi ipsis Dominus elargitur: sed majori potius animo, servitio incumberent majestatis divinæ, quæ omnia disponit, & permittit ad sui gloriam, nec non ad bonum, atque utilitatem nostram.

Propterea non pauci in hoc se decipiunt, qui cum timore, & prudentia quadam à peccatorum occasionibus cavent, ut aliquando ab horribilibus, impuris, & abominabilibus cognitionibus impetuntur; seu cum nonnunquam à turpissimis visionibus obruuntur, statim animum amittunt, cogitantque se omnino esse derelictos à Deo; neque sibi suadere possunt, quòd in mente prædictis fœditatibus plena velit divinus Spiritus habitare.

Ex quo fit, ut in hisce cogitationibus commorantes ita se affligant, ut ferè in desperationem ruant, vel saltem redire meditentur (intermissio omni bono exercitio) ad Ægyptum, à qua antea discesserant.

Non benè tamen agnoscunt isti grati-

K 4 . . . . . am.

am, quam ipsis Dominus impertitur; ideo enim permixit eos à talibus tentationum spiritibus invadi, quia cupit eos ducere in sui ipsorum agnitionem: atque ita res disponere: ut effecti iidem indigentes auxilii, ad ipsum propter illud obtinendum accedant. Quare ingratiſſimos se Deo ostendunt, cum tristantur, mœrentque de eo, pro quo deberent potius se devinctos asserere infinitæ Domini misericordiæ.

Qua ratione, si in eventibus illis quandoque fueris, descende in considerationem tuæ malæ propensionis; illam namque Deus permittit ob utilitatem tuam, nimirum ut promptum, paratumque ad quodcumque malum, etiam gravissimum, te agnoscas, nec non, quod absque ejus ope, & auxilio in miseram, extremamque perniciem præcepſires.

Ex hoc tandem spem, fiduciamque concipias, quod tibi Dominus auxilium sit allaturus; siquidem medio illo facit, quod periculum agnoscas; tum quærit, ut te trahat ad se per orationes, accursumque ad ipsum; cui debes, hac de causa, humillimas gratias reddere.

Pro indubitato enim habeas, quod similes spiritus, tentationes, turpesque cogitationes melius repellantur per patientem bonæ tolerantiam, prudentemque earum

excussione[m], quàm per actum nimis  
studium, & repugnantiam.

## C A P U T LXI.

*De conscientia examine.*

**T**Ria tibi considerata sunt, fili mi,  
pro conscientia examine.

Primò. Errores decurrentis diei.

Secundò. Illorum causa.

Tertiò. Propensio, atque promptitudo,  
quam habes ad gerendum cum illis bel-  
lum, nec non ad acquirendas virtutes ei-  
contrarias.

Circa errores, facias, quod dixi tibi in  
Capitulo vigesimo sexto, in quo tractatum  
est, quid sit agendum, ubi à vitiis, hosti-  
bus nostris insensissimis, vulneramur.

Itaque ipsorum causam conaberis ex-  
pugnare, atque atterere.

Ut istud verò assequaris, voluntatem  
tuam munias tui ipsius diffidentia: conti-  
dentia in Deum: oratione: & multitudine  
actuum, per quos vitium odio, virtutem  
que vitio oppositam amore afficias.

Victorias, & bona opera, quæ confeci-  
ris, suspecta semper arbitreris.

Præterquam quod consulo tibi, ut ad  
similes operationes non respicias; pericu-  
lum quippe ferme inevitabile in hoc inve-

nitur alicujus absconditi stimuli, qui nos ad inanem gloriam excitet.

Propterea, omissis prædictis omnibus operibus bonis, mentem tuam intende ad majora, quæ remanent peragenda.

Tum bona cuncta à misericordia Domini recognoscens, tanquam à rerum omnium bonarum causa, gratias ei retribuas, eò quòd tot favores, ac dona tibi, illa die, largitus sit: quòd à tot manifestis hostibus, & multò magis ab occultis innumeris te liberaverit: nec non quòd bonas tibi cogitationes immiserit, virtutumque occasiones; & demum pro quovis alio beneficio tibi ab eo præstito, licet illud eo tempore non cognoscas.

## C A P U T LXII.

*Quòd in hoc Spirituali Certamine semper pugnare oporteat usque ad mortem, siue de perseverantia.*

**D**ilecte Fili, inter cætera, quæ maxime necessaria sunt in nostro Spirituali Certamine, præcipuum sortitur locum perseverantia. Iac enim debemus incumbere mortificationi nostrarum passionum, quæ nunquam in præsentī vita intereunt; quinimò, ad instar herbæ malæ, semper ægerminant.

Hoc autem Certamen tale est, quod,  
sicut



sicut non conficitur nisi termino vitæ, ita  
a nobis devitari non potest: &, qui in eo  
non pugnat, necessario captivus remanet,  
ac succumbit.

Adde, quod dimicamus cum hostibus,  
qui nos perpetuo odio habent.

Quapropter, vel pax, vel induciæ cum  
ipsis nunquam sperandæ sunt; crudeliùs  
enim illos trucidant, ac lacerant, qui se  
iisdem amicos reddere quærunt.

Non debes nihilominus contremiscere  
propter hostium potentiam, & numerum:  
quia in hoc Spirituali Certamine ille tan-  
tùm vinci potest, qui vinci vult. Tota  
namque inimicorum vis, atque potentia in  
manu Ducis illius est, pro cuius honore, &  
gloria decertare debemus.

Talis autem Dux non solum non per-  
mitteret, ut malum aliquod patiaris supra,  
id, quod potes, sed implemet pro te arma  
suscipiet, & tanquam valentior cunctis  
tuis adversariis victoriam vertet ad manus  
tuas, dummodo tu quoque simul cum  
ipso viriliter pugnans, non in te, sed in ejus  
viribus, robore, ac bonitate confidere  
velis.

Quamvis verò Dominus, tam citò, pal-  
mam tibi non concederet, ne pusillanimis  
ideò fias; siquidem certissimus esse debes  
( & hoc non parum juvabit, ut dimices  
confidenter ) quòd Dominus omnia, quæ

consurgent adversus te, illaque in primis, quæ magis victoriæ tuæ adversari putabis (cujuscunque generis sint) in beneficium, bonumque tuum commutabit, si tanquam fidelis, atque intrepidus puguator fueris in hoc certamine.

Quare, fili, cœlestem Ducem imitatus, qui pro te vicit mundum, sibi que intulit mortem, operam nava, magnanimo corde, huic Spirituali Certamini, nec non totali tuorum hostium exitio. Nam, si vel unum tantum ex istis viventem permiseris, ille foret veluti cuspis indecora, & turpissima in oculis tuis; imò tanquam confixa lateribus lancea, quæ tibi gloriosam tam magni triumphî consecutionem impediret.

## CAPUT LXIII.

*Quomodo preparare nos debeamus adversus hostes, qui nos tempore mortis aggre-  
diantur.*

**T**Ametsi, dilecte fili, tota nostra vita nihil aliud sit, quam certamen perpetuum super terram, præcipua nihilominus, & celeberrima pugnae dies illucescet, cum postrema nostri interitus aderit hora. Quicumque enim tunc procumbit, non amplius surgit.

Quod autem fieri à te debet, ut paratus pro

pro i  
nunc  
dicitur  
bene  
culte  
mori  
In  
mori  
ruet  
que  
men  
ab if  
tem  
ad te  
quod  
amore  
cogita  
quend  
num a  
semp  
prope  
rebus  
mabili  
joris il  
terreni  
lectati  
Op  
adeo n  
quand  
inter m  
rum m

pro illo tempore inveniariis, hoc est: ut nunc (cū tempus tibi decertandi conceditur) viriliter pugnes: ille namque, qui benè præliatur, dum sanus est, non difficulter postea victoriam obtinet, quando moritur.

Insuper frequenter, attenta mente, mortem considera: quia, cū deinde irruet super te, minus eam timebis: mensque tua magis expedita, & parata ad certamen invenietur. Homines terrenis dediti ab ista fugiunt cogitatione, ne voluntatem, & propensionem (quam habent ad terrena,) interrumpant; quibus, eò quòd libenter addicti sint, eorumque amore teneantur, poena afficerentur, si cogitarent, ea à se aliquando esse relinquenda. Itaque inordinatus horum hominum affectus ad illa non minuitur: sed semper magis, magisque excrescit. Quapropter etiam separatio ab hac vita, & à rebus tam charis causa iisdem est inæstimabilis doloris, ac poenæ: & quidem maioris illis hominibus, qui prædictis rebus terrenis à multo tempore pasci sunt, ac delectati.

Optimum quoque erit (ut meliùs in re adeò necessaria te præpares) si mentaliter quandoque te solum (absque ullo auxilio) inter mortis angustias sistas: tum in istarum medio ad memoriam tuam referas,

K                      quæ

quæ te illo tempore perturbare, atque affligere possent: Dein si de remediis item discurras, quæ inferius tradam tibi, ut illis inter postremas eas calamitates salubrius uti valeas; ictus enim, qui una tantum vice ejaculandus est, optimè prius debet addisci, ne error subrepat in eo, de quo non admittitur emendatio.

## CAPUT LXIV.

*De quatuor aggressionibus inimicorum nostrorum  
mortis tempore; & primò de illa contra  
Fidem, deque modo nos defen-  
dendi ab ea.*

**Q**Uatuor enumerari possunt, filii mi, aggressiones præcipuæ, magisque periculo obnoxie, quibus nos hostes nostri solent invadere tempore mortis. Sunt autem istæ.

*Prima. Tentatio contra Fidem.*

*Secunda. Desperatio.*

*Tertia. Inanis gloria.*

*Quarta. Variæ illusiones, & transfor-  
mationes dæmonum in Angelos lucis.*

Quoad primam aggressionem (de qua tantum in hoc Capitulo) Statim ac hostis falsis suis argumentationibus incipit te oppetere, continuò ab intellectu ad voluntatem te transferas, & dicas:

*Vade*

*Vade retro Satana pater mendaciorum : quia nec aures ad te inclinare volo ; siquidem mihi credere satis est , id , quod à sancta Matre mea Romana Ecclesia , revelante Numine , creditur.*

Hinc neque admittas, fili, si fieri potest, cogitationes adversus Fidem, quamvis tibi familiares, & benevolæ videantur: sed eas pro diaboli motibus habeas, per quos malignus ille hostis prælium suscitare quærit adversus te.

Quòd si fortasse tempus tibi deficiat necessarium, ut mentem in tutum asylum advoces, fortiter, constanterque resiste, ne rationibus, vel sacræ Scripturæ auctoritatibus (quas afferet adversarius) assentiaris, omnes enim, vel mutilatæ, vel malè adductæ, sive non rectè interpretatæ semper objiçientur, quamvis optimæ, claræ, atque evidentissimæ tibi viderentur.

Si verò callidissimus hostis à te reposceret, quid Romana credat Ecclesia? ne illi respondeas, sed ejus agnoscens fallaciam, sciensque, quòd te decipere studeat in verbis, elice actum intrinsecum vividioris Fidei; seu etiam, ut à suamet rabie hostis dilaceretur, responde, quòd sancta Romana Ecclesia veritatem credit; cui, si adhuc adderet ille, aliquid, peteretque, quænam sit hæc veritas, tu iterum, atque iterum repete: illud omninò veritas est, quod  
Ro-

Romana eadem mea mater Ecclesia profi-  
tetur, & credit.

Super omnia tamen intentum, fixum-  
que semper serua cor tuum ad Crucifixum  
**JESUM.** & dic: *Deus, meus, Deus meus,*  
*Creator, & Salvator meus, cito mihi succurre;*  
*ne discedas, queso, à me, Domine, ne ego quoque*  
*discedam à sancta Fidei Catholica veritate: Pla-*  
*ceat tibi, rogo, mi. JESU, ut in hac vera Fide*  
*(sicuti ob maximam tuam gratiam natus sum)*  
*dies mortalis vitæ meæ conficiam: & ad semper-*  
*nam tuam gloriam decumbam.*

## C A P U T LVX.

*De secunda aggressione, nempe de desperatione,  
ejusque remedio.*

**A**ltera aggressio, qua dæmon impiissi-  
mus conatur nos atterere, est horror,  
quem nobis incutit per recordationem  
iniquitatum nostrarum, ut in profundum  
in desperationis prolabamur.

Hoc in periculo, infallibili hac nitaris  
regula: tunc scilicet cogitationes de pec-  
catis tuis, tum à gratia divina, tum ad sa-  
lutem esse, cum in te producant humilita-  
tem, dolorem de offensa Dei, atque con-  
fidentiam in ejusdem bonitate. Quod si te  
inquietum efficiunt, & ad dissidentiam,  
pusillanimitatemque compellunt, licet de  
rebus.



rebus veris videantur, atque efficaces appareant ad persuadendum tibi, quod sis damnatus, quòdque tempus salvationis pro te amplius non detur, omnes communis deceptoris effectus esse indubitanter existima; propterea magis te humilia, magisque in Deo confide. Hoc quippe modo si feceris, adversarium ipsiusmet armis devinces, honoremque Domino tribues non exiguum.

Hinc cupio quidem, ut doleas de offensa Dei, quoties illius recordaris: sed tamen volo etiam, ut remissionem, atque indulgentiam petas ab eodem Deo cum confidentia in ipsius passione, ac morte.

Quinimò attende ad id, quod dico fili, etiam si tibi videretur, quòd assereret Deus ipse, te inter oves suas non numerari, non debes, idcirco amittere fiduciam in illo: sed potius ei humiliter respondere hunc in modum: *Magna causa tibi est, fateor, Domine, ut pro peccatis meis me reprobet: sed majorem ego longè invenio in pietate tua, ratione cuius mihi ignoscas.*

Quapropter à te enixè flagito, Domine salutem hujus miseræ creaturæ N: verè à malitia sua damnatæ: sed per sanguinem tuum quoque pretiosissimum redemptæ. Volo salvari per te. Redemptor meus, ad gloriam tuam. Quare maxima cum fiducia me in piissimas tuas manus totum commendo.

mendo. Fac de me, quidquid tibi placet: quia tu unicuses Dominus meus, & Deus meus; & quamvis me occideres, virides nihilominus semper, vividaque spes meae conservabuntur in te.

## CAPUT LXVI.

*De tertia aggressione, id est de inani gloria.*

**T**ertia aggressio est inanis gloriae, seu praesumptionis. Quare,

Ante omnia, ne permittas unquam, ut ad tui ipsius, vel operum tuorum complacentiam, vel minimam, deducaris: sed complacentia tua purè in Domino, in ipsius misericordia, nec non in operibus vitae, & passionis ejus constituta sit.

Humilia te nihilominus semper in oculis tuis, usque ad ultimum spiritum; & cuiusque boni operis, quod menti tuae obijciatur, solum Deum pro Auctore recognosce. Recurre quidem ad ejus auxilium; sed illud nunquam expectes ob merita tua, quamvis hostem egregiè profligasses, & in multis, magnisque pugnis exuperasses. Tum sancto nixus timore ingenuè semper fatearis, quod cuncta tua munimina inania, atque inutilia forent, si te Deus non protegeret sub alarum suarum umbra: in cujus unica subventionem tota tua confidentia figenda est.

Fili,

Fili  
mi pra  
sed lat  
valeas

De q

**D** n  
(sinit)  
transfi  
retur t  
territus  
agnitio  
modic  
Satana  
alterius  
preum  
Anna,  
Si v  
fermè  
sz, vic  
quod pl  
timeas  
tate, &  
do De  
Domi  
agere  
an. itte

Fili, si monita mea observaveris, hostes tui prævalere non poterunt adversus te: sed latissima tibi via pandetur. qua tutè valeas ad cœlestem Jerusalem pervenire.

## C A R U T LXVII.

*De quarta aggressione, scilicet de illusionibus, falsisque imaginibus.*

**D**ilecte fili, si tandem communis hostis noster (qui nunquam nos affligere desinit) sub fallacibus imaginibus, nec non transfiguratus in lucis Angelum aggredetur te, constans nihilominus, ac imperterritus in tui ipsius, tuæque nullitatis agnitione persevera, tum corde magnanimo dic illi: Redi, redi ad tenebras tuas infelix Satana: nam ego non mereor has visiones, nec alterius indigeo rei, præterquam misericordia Dei, precum MARIE Virginis, sancti Josephi, sanctæ Anna, cæterorumque Sanctorum.

Si verò prædicta omnia, ob multa. & fermè evidentia signa. res à Cœlo demissæ, viderentur tibi, eas nihilominus à te, quò plus poteris, rejice, & repelle. Neque timeas, quòd repugnantia hæc in indignitate, & exilitate tua fundata possit aliquando Domino displicere. Nam, si ea verè à Domino fuerint, optimè ipsè sciet; quid agere debeat, & tu nihil omnino per illa anctes. Siquidem, qui humilibus dat

gra-

gratiam, illam ab iisdem non aufert propter actus, qui eliciantur humilitatis.

Hæc sunt, fili, communiora arma, quibus hostis noster uti solet in extremo, acerrimoque certamine adversus nos. Quemlibet tamen etiam impetit diabolus juxta propensiones particulares, quibus cum magis deditum esse cognoscit. Idcirco priusquam hora accedat magni Conflictus, opus est, ut contra affectus, & motus, qui aciores sunt, magisque regnant in nobis, benè armis instruamur: & fortiter, viriliterque certemus, ut facilior esse possit victoria eo tempore, quo nobis tempus omne surripietur ad hoc idem agendum.

*Pugnabis contra eos usque ad inter-*  
*necionem. I. Regum 15.*



# INDEX

## CAPITULORUM, QUÆ IN PRIMA PARTE CERTAMINIS SPIRITUALIS CONTINENTUR.

- CAP. I.** In quo consistat vera Christiani hominis perfectio, quod pro ea pugnandum sit: & de quatuor mediis ad eam obtinendam necessariis. Fol. 1.
- CAP. II.** De Dissidentia sui ipsius. 9
- CAP. III.** De Confidentia in DEUM. 12
- CAP. IV.** Quomodo cognoscitur quando homo cum dissidentia sui ipsius, & in Deum confidentia operatur. 16
- CAP. V.** De multorum errore, à quibus inter virtutes pusillanimitas numerantur 18
- CAP. VI.** De aliis mediis, per quæ dissidentiam nostræ, & confidentiam in Deum obtineamus, 19
- CAP. VII.** De Exercitio; & primò de intellectu, qui cautè ab ignorantia custodiendus est. 21
- CAP. VIII.** De altero hoste, seu de curiositate à qua intellectum tueri quoque debemus, ut rectè decernere possit. 24
- CAP. IX.** De causa, propter quam res bene à nobis non cognoscantur; & de modo, quo rectè cognosci possint. 27

CAP.

# INDEX.

- CAP. X.** De voluntatis Exercitio; & de scopo, in quem omnes nostra intentiones, & exteriores operationes, collumare debent. 29
- CAP. XI.** De quibusdam considerationibus, qua voluntatem nostram possunt inducere ad operandum omnia propter hunc solummodo finem, placendi DEO. 37
- CAP. XII.** De duabus voluntatibus, qua sunt in homine; & de pugna earum inter se. 38
- CAP. XIII.** De modo pugnandi aduersus motus inferi ris, seu sensualis voluntatis, nec non de actibus, quos nostra superior, & rationalis voluntas debet elicere, ut virtutum habitus comparet. 43
- CAP. XIV.** Quid agendum, cum superior nostra voluntas ab inferiori, & ab aliis hostibus victa, atque subjugata omnino videtur. 50
- CAP. XV.** De quibusdam momentis circa modum certandi, & praesertim aduersus quos hostes, & qua virtute certandum est. 54
- CAP. XVI.** Quomodo primo mane debeat Christiani miles egradi ad certamen. 56
- CAP. XVII.** De ordine seruando in Certamine contra malas propensiones nostras. 60
- CAP. XVIII.** De modo subitis passionum motibus consistendi. 62
- CAP. XIX.** De modo certandi contra virium carnis. 63
- CAP. XX.** De modo certandi aduersus negligentiam. 71
- CAP. XXI.** De exteriorum sensuum regimine; & quo.



# INDEX.

Et quomodo per illos transire possumus ad Divi-  
nitatis contemplationem. 77

CAP. XXII. Quomodo res ipse medium nobis  
esse possunt ad sensus nostros moderandos: tran-  
situm nempe faciendo ad incarnati Verbi, ejus-  
que vite, et passionis considerationem. 82

CAP. XXIII. De novo modo sensus nostros mo-  
derandi juxta varias occasiones, quae nobis oc-  
currunt. 89

CAP. XXIV. Modus moderandi linguam. 92

CAP. XXV. Ut Christi miles bene contra suos  
hostes decertet, debet pro omnibus suis viribus  
cordis perturbationes, et molestias effugere. 95

CAP. XXVI. De eo, quid a nobis agendum est,  
ubi ab hostibus fuimus vulnerati. 100

CAP. XXVII. De ordine, quem servat diabo-  
lus in pugnando, et in decipiendo, non tantum  
illos, qui cupiunt se omnino virtuti tradere,  
verum etiam, qui jam in peccati servitute  
detinentur. 104

CAP. XXVIII. De certamine, atque fallaciis,  
quibus utitur demon adversus illos, quos in  
peccatorum servitute devinctos tenet. 105

CAP. XXIX. De arte, acque fallaciis, quibus  
demon illaqueatos eos tenet, qui proprium  
malum agnoscunt, vellent ab illo liberari;  
et quare effectui saepe carcant proposita nostra? 106

CAP. XXX. De illorum errore, qui se vel ceter  
ad perfectiorem pergere arbitrantur. 110

CAP. XXXI. De insidiis, atque certamine, qui-  
bus. 111

# INDEX.

- Unus diabolus utitur, ut à nobis deseratur via-  
qua ad virtutem perducit.* 112
- CAP. XXXII.** De quinta, seu ultima aggressio-  
ne, & fallacia, qua nos tentat diabolus, ut  
virtutes acquisita occasiones exitii nobis sint. 118
- CAP. XXXIII.** De quibusdam munitis ad ma-  
las tentationes subjugandas, virtutesque novas  
adipiscendas. 127
- CAP. XXXIV.** Quod paulatim virtutes acqui-  
renda sunt, nempe per earundem gradus nos ex-  
ercendo, atque uni prius, & postea alteri ope-  
ram dando. 131
- CAP. XXXV.** De mediis, quibus obtinentur  
virtutes, & quomodo illis uti debeamus, ut  
pro aliquo tempore uni soli navemus operam. 131
- CAP. XXXVI.** Quod in virtutum exercitio cum  
solicitudine continua progredi oporteat. 136
- CAP. XXXVII.** Quod fugienda non sint occa-  
siones, quæ ad consequendas virtutes sese offe-  
runt; eò vel maximè, quod in virtutum exer-  
citatione semper esse debeamus. 138
- CAP. XXXVIII.** Quod grata, & chara nobis  
esse debeant occasiones omnes dicendi propter  
virtutum consecutionem, & illarum vel  
maximè, quæ majores secum afferunt difficul-  
tates. 141
- CAP. XXXIX.** Quomodo diversis occasionibus  
uti possimus, ob unius, ejusdemque virtutis  
exercitium. 144.
- CAP.**

# INDEX.

- CAP. XL.** De tempore, quod in unius virtutis exercitio infumendum est, & de signis, quibus cognoscere possumus nostrum in spiritualibus progressum. 147
- CAP. XLI.** Quod cupere non debemus exemptionem a m. lectionibus, quas patienter perferimus; & de modo nostras gubernandi passiones, ut nobis prodesse possint. 149
- CAP. XLII.** De modo vim inferendi demoni, cum quarit decipere nos per indigestionem. 151
- CAP. XLIII.** Quam potens in nobis sit mala nostra propensio, nec non demonis incitatio, ut ad iudicandum de nostro proximo nos inducat; & de modo de modo iisdem resistendi. 155
- CAP. XLIV.** De Orutione. 158
- CAP. XLV.** Quid sit oratio mentalis? 165
- CAP. XLVI.** De oratione per modum meditationis. 167
- CAP. XLVII.** De altero modo orandi per meditationem. 170
- CAP. XLVIII.** De modo orandi medio **MARIE** Virginis. 171
- CAP. XLIX.** De quibusdam considerationibus, ut cum fiducia ad **MARIAM** Virginem confugiamus. 174
- CAP. L.** De modo meditantili, & otandi medio Angelorum, & Beatorum in censione. 176
- CAP. LI.** De meditatione passionis **IESU** Christi; & quomodo plures ex ea affectus excerpti possint. 179
- CAP.**

Pars I.

# INDEX.

CAP. LII. De profectu, qui derivari potest in nos à Crucifixi Domini meditatione, ejusque virtutum imitatione.	187
CAP. LIII. De sanctissimo Eucharistiae Sacra- mento.	193
CAP. LIV. De modo sumendi Venerabile Eu- charistiae Sacramentum.	149
CAP. LV. Quod ad sanctissimam Communio- nem nos preparare debemus; ut amorem in no- bis erga Dominum excitemus.	199
CAP. LVI. De modo preparando nos ad san- ctissimam Eucharistiae mensam, cum jam tem- pus prope est adeundi ipsam.	205
CAP. LVII. De Communionis spirituali.	210
CAP. LVIII. De gratiarum actione.	212
CAP. LIX. De oblatione.	214
CAP. LX. De sensibili devotione, deque ei contraria ariditate.	218
CAP. LXI. De conscientia examine.	225
CAP. LXII. Quod in hoc spirituali Certamine semper pugnare oporteat usque ad mortem: si ve de perseverantia.	218
CAP. LXIII. Quomodo preparare nos debea- mus adversus hostes, qui nos tempore mortis aggreuntur.	226
CAP. LXIV. De quatuor aggressionibus ini- micorum nostrorum mortis tempore, et primo de illa contra Fidem, deque modo nos defen- dendi ab ea.	230
CAP.	

# INDEX.

CAP. LXV. De secunda aggressione, nempe  
desperationis, ejusque remedio. 232

CAP. LXVI. De tertia aggressione, id est de  
mani gloria. 234

CAP. LXVII. De quarta aggressione, scilicet  
de illusionibus, falsisque imaginibus. 235

## FINIS.



OPUSC

LA

S

P

CAL

In quo  
Trac

I. A

II. Vi

III. D

IV. M

*Version*

*Gen*

A P

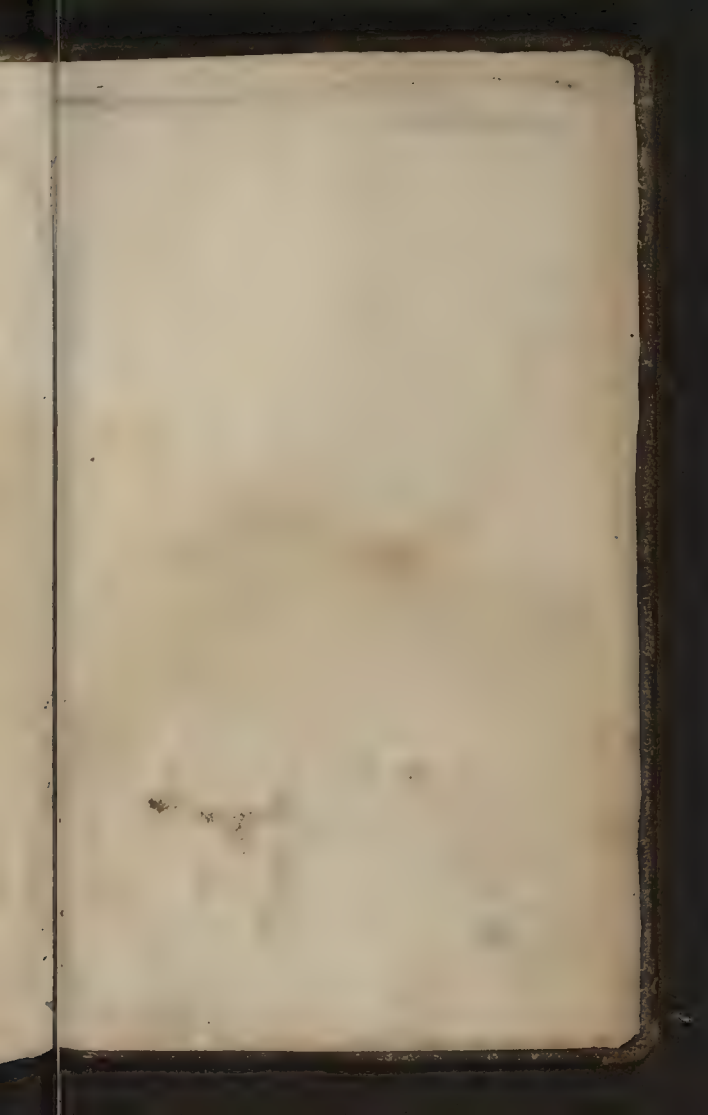
C  
EX C

Sup

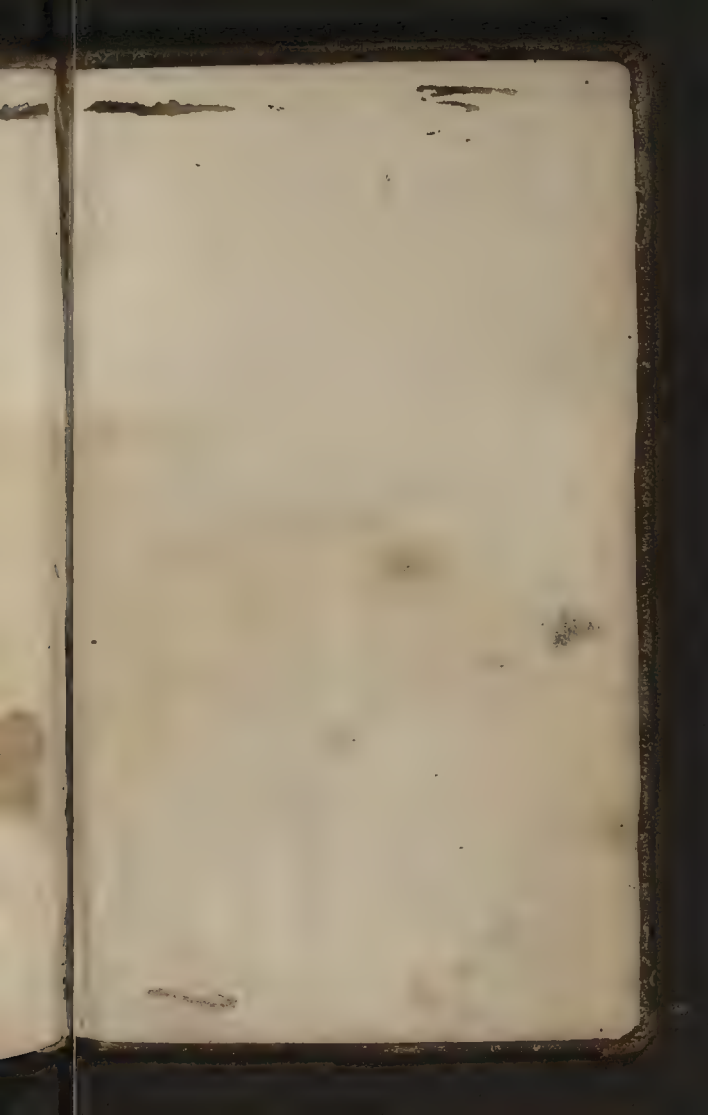


avi  
pro  
, a  
ulo.  
, ut  
rum  
que.  
ione  
ris-  
NE  
ut.  
CU-  
dò  
lia.  
In-  
ue  
A-  
ab  
(x)













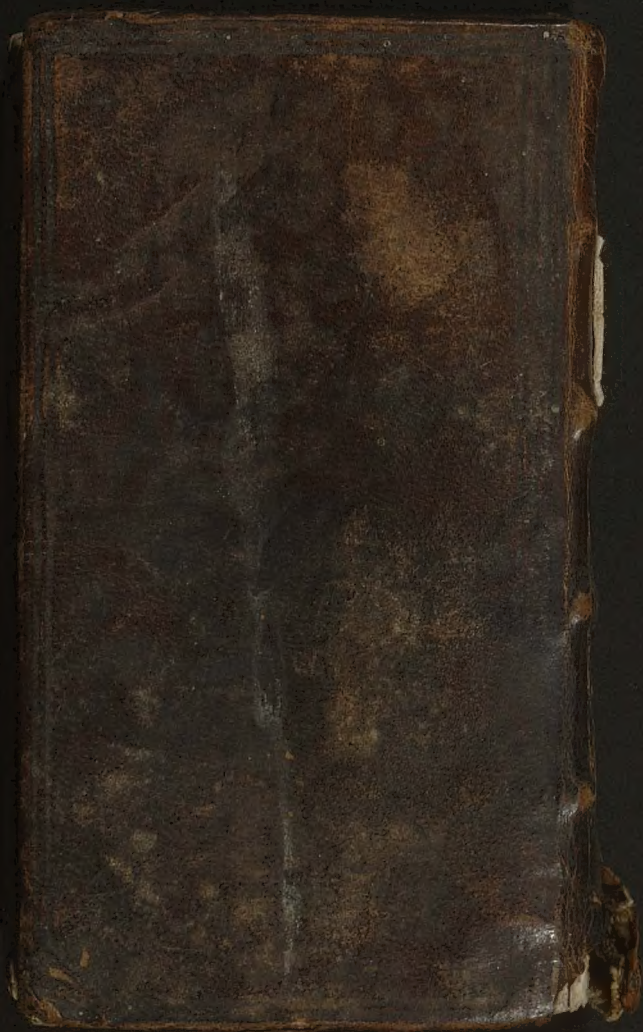
... presentia del fol: 23.



Biblioteka Jagiellońska



stdr0025031



ca.  
asset: Lat.  
No 46.